

Uvodnik

Igor Gregori

Vroč tržaške noči inšpektorja Tibbsa

Tudi nad Tržaškim zalivom začenjajo vroči poletni sončni žarki razgrinjati svoje žgoče objeme. Ponovno si bodo Tržačani iskali duška pri običajnih "topolinih" na barkovljanskem nabrežju ali pod vejami kraškega drevja, nakar bodo številni sledili "fraskam" do priljubljenih osmic. Še enkrat se z orjaškimi koraki približujemo poletnemu osrčju, ki se obeta nič drugačno kot prejšnja leta, sicer z razliko, da bodo tankočutni politični vzvodi potrpežljivo snovali platno, na katerem bo čez poletje, ali morda še prej, jasneje razbrati sliko kandidatov, ki jih opozicija - v katero sodimo tudi vsi zamejci oz. skoraj vsi - namerava predlagati za pokrajinske in občinske volitve prihodnje leto.

Pred nedavnim se je v levi sredini pričelo medstrankarsko "prijateljsko" soočanje glede osebe, ki se bo morala zoperstaviti sedanjemu županu Dipiazzi, ki je obenem tudi že kandidat desnosredinskega tabora. Nekaj imen je bilo že predlaganih: poslanec Ettore Rosato (Marjetica) je najbrž v prvi vrsti, sledi mu deželni svetnik Bruno Zvech (Levi demokrati); nekoliko zaostala je kandidatura Alessandra Metza (Zeleni), ki ravno tako kot Zvech zaseda mesto poslanca v deželnem parlamentu. Pred časom je delež italijanske mladine, ki se globoko spozna na nogomet, razvnela namizna igra fantacalcio, pri kateri se je lahko vsakdo šel trenerja, kupoval igralce in jih razporejal po igrišču ter glede na njihove športne dosežke na terenu iz tedna v teden kopičil točke, na podlagi katerih je bil ob sklepu sezone najspretnější soudeleženec igre razglašen za zmagovalca.

Fikcijska zabava torej. Kaj pa, ko bi se tudi ob tej priložnosti odločili za igro, ki je gotovo - a žal - ravno tako fikcijska in jo imenovali z besedo "fantapolitika"? Sprašujem se, ali je odvečno - v Trstu se temu še dandanes pravi nespodobno - razmišljati o alternativni kandidaturi v levo-sredinskem taboru, ki bi enakovredno, rama ob rami predstavila še pretendenta slovenske narodnosti. Ko bi se podali v nadaljnjo igro o "totoimenih", bi lahko razpredli paleto z možnostmi: Blažinova, Dolenc, Canciani, Zorzinijeva in Močnik, ki so mu dinamike občinskih soban dobro znane.

Ravno pokrajinski tajnik in občinski svetnik SSK je glede takega namigovanja blagodušno odvrnil, da bi bil učinek isti, kot v primeru kandidature ameriškega temnopoltega kandidata na občinskih volitvah v Sparti ali Atlanti sredi 50. letih. Obenem stranke leve sredine niso bile doslej sposobne predstaviti niti slovenskega kandidata za mesto pokrajinskega predsednika, kar bi se - vedno po Močnikovem mnenju in naslanjajoč se na številčno slovensko prisotnost v okoliških občinah - izkazalo za še bolj smotno izbiro kot pa kandidatura za tržaškega župana.

Sprašujem se zato, zakaj smo tržaški Slovenci ostali vključeni v drugorazredni politični položaj, čeprav se je zalivsko mesto v stoletjih razvijalo tudi po zaslugi našega doprinosa. "Realpolitik" italijanskih krogov bi gotovo našla marsikateri razlog, vendar je v igri fikcijske politike možna kakor koli potegavščina. Kje pa je v Trstu najprimernejši prostor za tovrstna izmišljena namigovanja: pri "topolinih" ali raje v osmicah?

Sabotin, gora blagrov

Svečanost ob 60. obletnici konca druge svetovne vojne

Foto DPD

Mavhinje 6. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin

Gledališka muza spet kraljica zvezdnatih noči

Prelepi mavhinjski trg se je prejšnji teden ob luninem svitu spet preobrazil v zelo priljubljeno, prostrano gledališče pod zvezdnatim nebom. V četrtek, 16. t.m., so ga namreč obzarili žarometi 6. Zamejskega festivala amaterskih dramskih skupin, ki bo letos potekal tri tedne, do 3. julija - takrat bo slovesno podeljevanje nagrad -, in sicer le od četrta do nedelje, kar je novost letošnje izvedbe. Organizatorji so, kot vselej, zelo delavni, zavzeti, v gledališko umetnost zagledani člani Športno-kulturnega društva Cerovlje-Mavhinje v sodelovanju s Slovensko prosveto iz Trsta, Primorskim dnevnikom in z Zvezo kulturnih društev. Pokroviteljstvo je tudi tokrat prevzela občina Devin-Nabrežina; festival so podprli tudi Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu in Zadruga kraška banka. Skupaj lažje rastemo, moto letošnjega gledališkega maratona, natisnjen na naslovnici bogate brošure s programom udeležencev skupin in zanimivimi prispevki ter barvnimi fotografijami utrinkov iz minulih festivalskih izvedb, so organizatorji povzeli po pomenljivi pesmi igralca, animatorja in pevca Stena Vilarja, gosta na četrtekovem odprtju festivala. Pred njegovim nastopom je pozdravne besede publiki in bodrilne misli 18 sodelujočim dramskim skupinam - od teh sta, žal, le dve otroški - izrekla podpredsednica domačega društva Daria Gherlani, ki si kot dru-

gi člani z veliko vnamo prizadeva za dobro počutje nastopajočih in občinstva. Gledalci so tudi letos s svojo številno udeležbo na prvih dneh festivala pokazali, da se zelo zanimajo za ustvarjalnost domačih igralcev in da so navdušeni nad tem mavhinjskim "izložbenim oknom", v katerem sta letos poleg zamejskih skupin iz Tržaške, Goriške in Benečije tudi iz Madžarske in Hrvaške, ki se bodo zvrstile na dveh odrih: na trgu in pod velikim šotorom na dvorišču nekdanje osnovne šole. Vsaka bo za spomin prejela leseno plaketo, mavhinjski trg v živih barvah, delo domačega obrtnika Andreja Mervica.

Kot se spodobi, je odprtje festivala pripadlo dramski skupini SKD Cerovlje-Mavhinje in SKD Igo Gruđen Nabrežina. Štirinajst mladih igralcev je pod mentorskim vodstvom Maje Laporinik in v njeni priredbi uresničilo zahtevni odrski podvig, Shakespearovo delo Sen kresne noči, v katerem se morajo izvajalci vživeti v tri vzporedne svetove in se soočiti z igro v igri, ki odpira marsikatero uprizoritveno vprašanje. Na petkovem večeru, 17. t.m., je publiko prijetno presenčila in jo pozvala k razmišljanju z izvirnim, družbenokritičnim tekstom, podanim ob sporočilnih pesmih Adija Smolarja, dramska skupina DSŠ Ivan Trinko iz Gorice v režiji Vesne Tomsčič. Sobotni večer (18. t.m.) se je z dramsko družino Nindrik-Indrik iz Slovenskega Porabja na

Madžarskem odel v skrivnostno tančico z izvirno igro Kdo je ubil soseda, ki jo je sestavil njihov režijski vodja Milivoj Miki Roš. Odlika te skupine je predvsem v tem, da svoja odrska dela vztrajno uprizarja v porabskem jeziku in s tem izkazuje vso ljubezen in navezanost na svoje starodavne korenine. Za njimi so oder na prostem zasedli veseli komedijanti dramske skupine PD Slovenec Boršt Zabrežec z živahno izvedbo komedije Toneta Partliča Nagrada za posameznika v priredbi in režiji Bože Hrvatič.

Izredno dobro obiskani sta bili tudi nedeljski predstavi. Dramska skupina SKD Slavec je na odru pod šotorom prikazala burkaško igro z odrezavimi, prešeren smeh vzbujajočimi replikami, Pirnati Ugo, ki jo je po besedilu Loredane Cont priredila in zrežirala Ingrid Werk. Pozen večer pa je bil pravšnje ozračje za čudežne skrivnosti Shakespearove komedije Sen kresne noči, kot so jo po priredbi Charlesa Vildraca, z izvirnimi, posrečenimi scenskimi pripomočki in z uporabo svetlobnih učinkov ob režijski zamisli Gregorja Geča podali igralci Mladinske skupine SKD Jaka Štoka s Proseka-Kontovela.

Napoved predstav je ceroveljsko-mavhinjsko društvo prepustilo mladima Alice Visintin in Andraž Mermolji, nelahko delo izbiranja nagradencev pa Adrijanu Rustji, Igorju Tuti in Ivi Koršič.

VO

Pogovor

Namestnica ravnateljice koprke Karitas Jožica Ličen o sodobnih revežih in pomoči potrebnim

3

Nova knjiga

Novi umetniški vodja našega gledališča in književnik Marko Sosič predstavlja nov roman

10

Revija za najmlajše

Tudi letos je urednik Pastirčka g. Marijan Markežič pripeljal revijo do zaslužnih počitnic

15

Kako in kdaj naprej

Globoka kriza v Evropski uniji

Državniki in politični ocenjevalci še vedno razglabljajo o vzrokih tako jasno izražene odklonilne stališča znatne večine francoskih in nizozemskih volivcev do predloženega osnutka nove evropske ustave, ki določa temeljna načela in pristojnosti razširjene Evropske unije od 16 na 25 članic, med katerimi so tudi države z nekdanjim socialističnim družbenim redom in s slovanskega jezikovnega območja. Pri tem ugotavljajo, da sta se zlasti v Franciji znašli na istih pozicijah tako skrajna desnica (katera že po svoji temeljni politični usmeritvi nostalgичno objokuje propad nekdanje veličine Francije in nepopustljivo nasprotuje omejitvam njene suverenosti v evropskih povezavah) in leвица, ki bi v novih evropskih okvirih ne sledila svoji internacionalistični usmerjenosti. Tako sta oba omenjena politična pola prikazovala predvsem strah pred razširjeno Evropo, ki naj bi ogrožala doseženo socialno in ekonomsko raven Francozov. Namigovali sta zlasti na vdor zunanje delovne sile, posebno Poljakov (Poljska šteje namreč 38 milijonov prebivalcev). Prevladali sta ta bojazen in nostalgija po izgubljenih "časih slave", ko sta bili tako Francija kot Nizozemska močohi kolonialni sili. Številni ocenjevalci razmer navajajo prav ta občutek izgubljene veličine, s

katerim je mogoče pojasniti glavni psihološki vzrok zavrnitve razširjene evropske povezave. Po drugi strani pa stranke omenjenih polov, ki so nastopile proti ratifikaciji evropske ustave, niso ponudile nikakršnega alternativnega programa za razvoj v okviru Evropske unije. S tega vidika je bilo ravnanje francoskih in nizozemskih volivcev dokaj neracionalno.

Druga značilnost negativnega izida referenduma o evropski ustavi v Franciji in Nizozemski je tudi ta, da gre za dve državi, ki že od samega začetka sodelujeta pri oblikovanju evropskega povezovanja po drugi svetovni vojni. Zato je nemogoče potegniti zaključek, da njuno nasprotovanje razširjeni Evropi pomeni odklanjanje evropske povezave nasprotno. Na tej predpostavki bo mogoče premostiti nastali zastoj, saj tudi zgodovinske izkušnje kažejo, da sedanja kriza ni prva. Leta 1954 je francoska narodna skupščina glasovala proti ustanovitvi Evropske obrambne skupnosti. Leta 1992 so Danci potrdili pogodbo iz Maastrichta šele na ponovljenem referendumu. Prav tako so Irci leta 2001 sprejeli pogodbo iz Nice, potem ko so vanjo vključili klavzulo o irski vojaški nevtralnosti. Vendar ne smemo spregledati dejstva, da je tokratna kriza globlja in bo zagotovo imela določene posledice.

Prva takšna posledica naj bi bila zaustavitev procesa nadaljnje širitve Unije proti balkanskemu območju. Bolgarija in Romunija bi se ji morali pridružiti leta 2007 in ju torej čaka ratifikacija v vseh 25 članicah. S Hrvaško se pogajanja sploh še niso začela. Oteženo je približevanje Srbije, Črne gore, Bosne in Hercegovine. To v še večji meri velja za Turčijo. Veliko pričakovanje je zato vlada lo za razplet tokratne evropske krize na vrhunskem zasedanju Evropske unije v Bruslju v dneh 16. in 17. junija. Glavni točki na tem zasedanju sta bili usoda ustavne pogodbe po njeni zavrnitvi s strani Francije in Nizozemske in prihodnji večletni finančni načrt Unije za obdobje od 2007 do 2013.

Glede prve točke so se voditelji Evropske unije strinjali, naj se ratifikacije nove evropske ustave nadaljujejo tudi po svoj čas postavljenem roku 2006, da se članicam omogočijo nadaljnji "premišleki, pojasnjevanje in razprava". Istim državnikom pa na žalost ni uspelo doseči dogovora o prihodnjem dolgoročnem proračunu Zveze za obdobje 2007-2013. Poročajo, da je bila pri tem vprašanju najbolj nepopustljiva Velika Britanija, ki sedaj uživa izdatno finančno podporo za kmetijstvo in bo s 1. julijem prevzela predsedstvo Unije.

Alojz Tul

Italijanska notranja politika

Kaj pravzaprav hoče Severna liga?

Zborovanje, ki ga je v soboto, 19. t.m., priredila v Pontidi Severna liga, je bilo in še ostaja osrednji italijanski notranjopolitični dogodek. Na politično prizorišče se je ta dan vrnil njen zgodovinski voditelj Umberto Bossi, ki je bil dolge mesece odsoten, ker ga je bila zadela možganska kap. Na velikem travniku se je zbrala stotisočglava množica, kateri je Bossi govoril le nekaj 15 minut. Zaradi posledic hude bolezni seveda ni mogel biti glasovno takšen politični gromovnik, kot smo ga poznali, toda njegova izvajanja se niso spremenila ne po vsebini ne po obliki. "Vedel sem, je dejal, da bo Evropa bankrotirala" in poudaril, da se povsem strinja

z ministrom za socialne zadeve Maronijem, ker je bil napovedal, da bo sprožil postopek za razpis referendum, po katerem naj bi lira spet postala plačilno sredstvo. Euro pa bi lahko še ostal v obtoku. Politično pomembna je dalje njegova kratka, a zelo jasna izjava, da desna sredina oziroma politično "zmerni državljani" ne potrebujejo "enotne stranke", češ da takšna stranka že obstaja. "Ta je Liga", je odrezavo dejal Bossi. V tej zvezi je treba pojasniti, da je ministrski predsednik Berlusconi skušal izkoristiti zmedo, ki je nastala v vrstah leve sredine in zlasti znotraj Marjetice ob neuspelem referendumu v zvezi s kočljivim vprašanjem zdravstveno zava-

rovane zanositve in predvsem s sklepom, da bo Marjetica nastopila s svojim volilnim znakom v proporčnem delu državnoborskih volitev. Te bodo čez kakih deset mesecev. Berlusconi je namreč napovedal, da se bo zavzel za enoten nastop vseh politično zmernih sil na pravkar omenjenih volitvah, pri čemer je pojasnil, da bi na taki listi bili lahko tudi kandidati, ki zdaj politično pripadajo Marjetici in katerih predsednik je Francesco Rutelli. Bossi, čigar izvajanja je množica večkrat prekinila, je svoj nastop končal s temi besedami: "Liga je ostala to, kar je bila, in se ne bo nikdar spremenila. Zaradi rimskega centralizma moramo skupno braniti gospodarstvo Padanije in Jug."

Na zborovanju v Pontidi je med drugimi nastopil pravosodni minister Castelli, ki je brez dlak na jeziku pojasnil, da ne bo podpisal pomilostitvenega odloka, ki bi ga izdal predsednik republike Ciampi in bi ga bil deležen nekdanji rdeči brigadist Adriano Sofri. Ta je namreč bil obsojen na 22-letno zaporno kazen zaradi uboja policijskega komisarja Calabresija. Slednji je namreč pred kratkim uradno naprosil ustavno sodišče, naj pojasni, kako je treba pravilno tolmačiti 87. in 88. člen republiške ustave, ki urejata tudi vprašanje pomilostitve. Zanj je pristojen predsednik republike, a mora vsak njegov odlok podpisati tudi pristojni minister, ki, kot določa 88. ustavni člen, za izdani odlok prevzema tudi odgovornost. Na zborovanju v Pontidi je minister Castelli dejal, da se ne more zavzemati za Kajna. Ob sklepu tega zborovanja se lahko upravičeno sprašujemo, kaj pravzaprav hoče Severna liga.

/ stran 13
Drago Legiša

Kriza Evropske unije

Smo na začetku konca?

"Ko je teritorialno ravnanje Evrope resnično ogroženo, ima VB moč, da nastopi zelo učinkovito; vendar naša vlada je zadnja, od katere lahko pričakujete voljo in obvezo, da bo nastopila v imenu abstraktnih principov". To so besede britanskega prvega ministra Castlereagea v odgovor na Metternichov predlog, naj se VB pridruži Avstriji proti Napoleonomi politiki. Kljub temu da so bile te besede zapisane pred skoraj dvesto leti v popolnoma različnih mednarodnih okoliščinah, nam danes vseeno nudijo zanimivo izhodiščno točko za razmislek glede tega, kar se je zgodilo na vrhu Sveta EU, ki se je odvijal v Bruslju 17. in 18. t.m..

Kriza, ki jo je sprožila zavrnitev Ustavne pogodbe EU v Franciji in na Nizozemskem, bi evropske države lahko omilile le tako, da bi ob tej zadnji priložnosti dosegle sporazum glede finančnega proračuna za obdobje 2007-2013. Predpostavke za doseg sporazuma so bile sicer od vsega začetka precej negativne predvsem zaradi neomajnosti britanskih pogajalcev glede rabata, ki bi se mu VB morala odreči v prid večji solidarnosti revnejšim članicam EU, in pa francoske neelastičnosti glede možnosti zmanjšanja sredstev, namenjenih kmetijstvu. Da se za pogajalsko

mizo pride z visokimi zahtevami, je sicer normalno, če pa obstaja resnična volja, da do sporazuma sploh pride, se pogajalci apriorno sprijaznijo z dejstvom, da bodo morali lastne zahteve nekoliko omiliti. V prid dogovora in v dobro Evrope je Francija to storila, prav tako tudi Nemčija in Italija in celo nekatere nove članice so se bile za doseg dogovora pripravljene odreči določeni meri lastnih sredstev. In vendar nič ni zaleglo. Odločnost VB proti sporazumu je opogumila tudi Nizozemce, Švede, Fince in Špance, ki so posledično tudi sami ostali na svojih prvotnih pozicijah in tako definitivno onemogočili kakršenkoli kompromis.

Tisti, ki si združene Evrope močno želimo in ki bi jo radi videli močno in pokončno ne le v ekonomskem, pač pa tudi v političnem in občečloveškem smislu, smo se žal v polnosti prepoznali v trditvi predsedujočega luxemburškega premiera Junckerja, ko je izjavil, da ga je bilo sram, ko je slišal, da celo nove države članice, ena revnejša od druge, pravijo, da so se za dogovor pripravljene odpovedati delu lastnih sredstev, da pa tega niso pripravljene storiti nekatere bogatejše članice.

In vendar zagrenjenost nikomur in ničemur ne služi. Kar v tem trenutku EU bolj kot

kdaikoli prej potrebuje, je vztrajnost in zaupanje v lastne sposobnosti ter v višji pomen nujnosti njenega obstoja in nadaljnjega razvoja. Dogajanje iz prejšnjih dni nam morda dokazuje, kdo si združene Evrope resnično želi in kdo ne. Nek Italijanski pregovor namreč pravi, da se prijatelji spoznajo v težkih trenutkih, in trenutek, ki ga Evropa doživlja v zadnjih tednih, je nedvomno eden najtežjih v celotnem procesu njenega združevanja.

Zgodovina nas med drugim uči, da v mednarodni politiki obstajajo nekatere stalnice, ki se le s težavo spremenijo, to pa vsekakor le v slučaju, da v to smer vodita trdna volja in neomajna vztrajnost politične elite. Pozitiven primer v tem smislu so odnosi med Francijo in Nemčijo, dveh držav, ki sta do druge svetovne vojne veljali za najhujša nasprotnika, po drugem svetovnem konfliktu pa sta sklenili združiti moči ter tako spremeniti tok zgodovine in obenem postati samo jedro evropskega projekta. Današnji pristop VB do združene Evrope odraža globoko ukoreninjeno britansko nenaklonjenost kakršnekoli koraku v smer konkretnega političnega združevanja evropske celine. In kot kaže, te zgodovinske stalnice na največjem evropskem otoku niso še pripravljeni spremeniti.

Erika Hrovatin

Pobuda za postavitve spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti msgr. Kazimirja Humarja, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprnsni kip. Zato pozivajo vse, ki so pokojnega msgr. Kazimirja Humarja poznali in cenili, naj darujejo sredstva za izdelavo bronaste doprnske kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi. Za dodatne informacije lahko pokličete na tel. 0481 533177.

Povejmo na glas

Da bi zmogli zgodovinski preobrat

Nekega dne bomo kot človeštvo zmogli zgodovinski preobrat, ki bo enakega pomena, kot je to bil pričetek novega, se pravi sedanjega štetja oziroma Nove zaveze, ki nam je obljubila doseg srečnih ciljev. To bo zares enkratni preobrat, ki mu ni para in ga do danes nismo bili sposobni uresničiti - kot posamezniki sicer ja, kot človeška vrsta pa ne. In ta zgodovinski preobrat ne bo kakšna velika vojna, ne bo sprememba zemljevida s krvavimi pretresi, ne bo spopad civilizacij, ampak bo pomoč tistim, ki so pomoči potrebni. Seveda ta misel - pomoč tistim, ki so pomoči potrebni - ne vzbuja kakšnega posebnega navdušenja, prej spoštljiv občutek dolžnosti in odgovornosti. Toda zgodovinski preobrat, o katerem je govor, ne bo teža spoštljivega občutka dolžnosti in odgovornosti, zaradi česar v delovanju za druge tako hitro ali prehitro omagam. Zgodovinski preobrat bo v nepopisno srečnem počutju, ker smo želeli napraviti nekaj dobrega, ker smo želeli pomagati tistim, ki so pomoči potrebni, in smo potem to tudi storili. In kadar bo temu tako, šele tedaj bo naša dobrota silovita in neustavljiva, ker bo osrečujoča tudi za nas, šele s takšno neustrahovano dobroto bomo preobrat resnično izvedli in pričeli drugačno, vsekakor svetlo poglavje svoje zgodovine. Vse tukajšnje razmišljanje izhaja iz napovedi finančnih ministrov G8, torej osmerice industrijsko najbolj razvitih držav, da bodo osemnajstim najbolj revnim državam odpisale njihov dolg v višini 40 milijard ameriških dolarjev.

Bilo je že dosti napovedi, naj bi revnim izboljšali pogoje, da bi v naslednjih desetih letih lahko odpravili lakoto, pomanjkanje in iz njega izvirajoče bolezni ter prezgodnjo smrtnost. Do odločilnega preobrata oziroma dejanja pa ni prišlo. Podatki govorijo, da skrajna revščina v Afriki, če se bo sedanji ritem globalizacije nadaljeval, in to brez prelomno večje pomoči revnim, ne bo odpravljena sto in še več let, isto velja za umiranje otrok zaradi lakote in podhranjenosti. Zato moramo biti ob sedanjem sklepu G8 previdni, vendar nikakor ne črnogledi. Previdni, ker očitno kot človeštvo doslej še nismo bili do tolikšne mere darežljivi in v iskreni skrb za druge, da bi v nas ta darežljivost in skrb za druge zaživel kot sreča in moč in prenehali biti obveza, ki ohromi dober namen. Moramo biti previdni, da ne bi v nakazani človekoljubnosti zastali, ali pa bi takšno dejanje uresnili le enkrat in potem nikoli več. Izračun Organizacije združenih narodov namreč zatrjuje, da bi moral razviti svet vsako leto nameniti vsaj 50 milijard dolarjev pomoči revnim državam, brez tovrstnih rednih in stalnih posegov bosta lakota in beda pustošili enako, če ne še bolj.

Bomo torej zgodovinski preobrat zmogli v tem sedanjem času? Storit moramo vse, da se bo to zgodilo, sicer bomo, namesto da bi bili srečni darovalci, družba, ki je v strahu zase in za svoje imetje in s tem daleč od svoje odrešitve in smisla.

Janez Povše

Na dnu...

Intervju / Jožica Ličen

"Živeti krščanstvo ni samo nedeljska maša, je način življenja v velikih in malih stvareh!"

Večkrat smo pisali o delovanju dobrodelne ustanove Karitas, ki je na Slovenskem danes stvarnost, brez katere bi si težko predstavljali solidarnost in pomoč potrebnim. Tudi v koprski škofiji deluje Karitas in namestnica ravnateljja je gospa Jožica Ličen, ki jo pri nas dobro poznamo po odlični dobrodelni akciji Umetniki za Karitas. Povabili smo jo na pogovor, tudi zato, ker nas dobro pozna, zbira pa tudi pomoč za našega prijatelja g. Danila Lisjaka.

Od kod ste doma, opišite nam Vašo življenjsko pot in kako to, da ste se posvetili delovanju na področju dobrodelnosti, saj ste v organizaciji Karitas ena od gonilnih sil in duš.

Kot župljanka Svetokriške župnije sem svoja otroška in dekleška leta preživela v Malih Žabljah. Oče mizar, mama gospodinja, 10 let starejši brat in jaz smo bili, sicer revni, vendar srečni in zadovoljni. Nikoli nisem razmišljala, kako zelo imam rada Vipavsko dolino, vendar šele sedaj vem, da se je to v konkretnih odločitvah poznalo. Že ekonomska šola se mi je zdela edina primerna samo zato, ker je bila v Ajdovščini. Ko sva se z mojem Cirilom poročila in razmišljala, kje bi si ustvarila dom, mi ni bilo toliko pomembno, kakšna bo najina hiša, edino, kar sem si želela, je bilo, da bi lahko še vedno hodila k maši v Križ. In tako naš dom stoji v prijetni sosedi na Cesti, kamor smo se preselili skupaj z mojimi starši in najinima hčerškama Katjo in Eriko. Z mojem sva hodila v službo, starši so skrbeli, da se hčerki nista iz šole vračali v prazno hišo, lepo je bilo, če se ne bi začele zdravstvene težave, ki so mi prinesle veliko težkih trenutkov in skrbi, vendar tudi močno spoznanje, da je vsak trenutek življenja Božji dar.... In tako je življenje teklo, starši so že pokojni, hčerki poročeni in hvala Bogu, s Cirilom sva dočakala otroke svojih otrok, imava vnukinji Nino in Emo ter vnuka Neja.

V slučajnosti sicer ne verjamem, prepričana sem, da ima Bog z vsakim od nas načrte, pa vendar - septembra 1990 sem bila še mlada upokojena in tudi škofijska Karitas Koper je bila ustanovljena septembra 1990. Kmalu za tem mi je naš tedanji župnik p. Klemen predlagal, da ustanovimo župnijsko Karitas, ki je danes ena od 22 župnijskih Karitas na področju Karitas vipavske dekanije. Nismo imeli ne pravilnikov ne statutov, edini pravilnik je bil evangelij. Začeli smo s šolo za Karitas v Novi Gorici, toda kmalu je bilo treba teorijo uporabiti v praksi. Poleg domačih ljudi, ki so ostali brez dela, smo dobili številne begunce iz Hrvaške in kasneje iz Bosne. Samo v begunskem centru v Ajdovščini jih je bilo več kot tisoč, večinoma so bile to pregnane starke, matere in veliko otrok, čeprav so bili druge vere in narodnosti, se je v njihovih žalostnih očeh zrcalil obraz trpečega Kristusa. Leta so tekla, begunci so odšli, nekateri domov, drugi v neznano, ostali smo sodelavci Karitas, z

novimi izzivi in novimi stiskami, ki niso le materialne narave: vedno več je drugačnih, težjih primerov, žalostnih. Razbiti zakoni, zapušteni otroci, droga, alkohol, samomor, boleznine..., še najhujša pa tista 'čimveč delati in čimveč imeti', ki je pogosto vzrok za vse prej našete.

Naša škofijska Karitas ima zaposlenih le pet strokovnih delavcev, vsi ostali smo prostovoljci, po zadnjih podatkih imamo 1000 stalnih prostovoljcev in še večje število občasnih. Izvajamo različne programe: Pomoč družinam v stiski, Posvojitev na razdaljo, Da bo korak v šolo vesel, Popoldan na Cesti, Pomoč zasvojenim in brezdomcem; središče za pomoč materam in otrokom deluje v Solkanu in na Cesti Materinski dom in še bi lahko naštevali... Morda na vprašanje o gonilni sili in duši nisem odgovorila direktno, res sem imenovana za namestnico ravnateljja škofijske karitas Koper, toda brez podpore družine, skupnosti sodelavk in sodelavcev Karitas, predvsem pa Njegove pomoči nisem nič, zato naj delo govori....

Tudi letos boste priredili dobrodelno akcijo Umetniki za Karitas, ki je letos obiskala tudi Gorico. Povejte nam prosim, kako to, da ste začeli s to lepo pobudo, kdo je bil zraven na začetku, kakšen odnos imate z umetniki.

V letu 1994 je prišla iz Avstrije pobuda, da bi naša Karitas za skupino slikarjev organizirala razstavo. To je bilo za nas nekaj novega, drugačnega. Vsa zaskrbljena sva se s takratnim ravnateljem obrnila na gospo Silvo Karim, profesorico likovne vzgoje, in njenega moža akad. slikarja Azadu Karimu s prošnjo za pomoč. Še sedaj slišim njun prvi komentar: "Kaj bi vabili druge slikarje, če pa imamo toliko domačih!" In tako je nastala akcija Umetniki za Karitas. Takrat je na Sinjem vrhu nad Ajdovščino pod vodstvom akad. slikarja Klavdija Tutte že potekala likovna delavnica "Slovenija odprta za umetnost". Pridružila se nam je še umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj Šajn in, z dobrohotnim sprejetjem družine Vidmar s Sinjega vrha smo se odločili, da bo Sinji vrh postal prostor, kjer se bo vsako leto za en teden umetnost odprla dobroti.

Eden glavnih namenov Karitas je preko kolonije in potujočih razstav sporočati ljudem o stiskah, ki se nam zdijo v tistem letu najbolj pereče in izkupiček prodanih del nameniti za lajšanje le-teh. Doslej smo tudi na ta način pomagali družinam, otrokom in mladim, zasvojenim, ljudem, ki jih je prizadel potres, trpinčenim materam, brezdomcem, ostarelim pri nas, zato smo deseto izvedbo namenili pomoči ženskam,

ki so v Družinskem centru v Banja Luki. In prav ta zadnja prireditev je obiskala tudi Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici, kjer so se razstavljenim delom pridružile še nove slike, ki so jih darovali številni zamejski slikarji. Kot voditeljica tega projekta se zavedam, da bi brez

strokovnih pomočnikov in nasvetov ostali le pri pobožnih željah. Zato smo ustanovili strokovni svet, kateremu so se, poleg že zgoraj naštetih, pridružili še Tone Seifert, Jože Bartolj, Lucijan Bratuš in Mira Ličen Krmpotič. Ker je Karitas odprta za vse ljudi, ki pomoč potrebujejo, želimo ostati odprti tudi za vse tiste, ki radi pomagajo. In prav zaradi tega je kolonija Umetniki za Karitas drugačna od drugih likovnih delavnic; za en dan vsako leto odpremo vrata vsem, ki se želijo akciji pridružiti in darovati svoj likovni zapis. Tako se je v vseh desetih letih zvrstilo 365 imen iz domače in svetovne likovne scene, nastalo je kar 660 likovnih del, bližamo se stoti potujoči prodajni razstavi. Priprave na letošnjo - 11. likovno kolonijo, ki bo od 15. do 19. avgusta, so že v polnem teku; posvečena bo otrokom, zato smo tudi izbrali geslo iz Mt 18,5: "in kdor sprejme enega takega otroka v mojem imenu, mene sprejme." Izbrani so tudi udeleženci; 17. avgusta bo kolonijo obogatilo predavanje prof. dr. Jožefa Muhoviča, v četrtek pa so povabljeni vsi prijatelji lepega in dobrega. Moj odnos do umetnikov je spoštljiv že zaradi talenta, ki ga imajo, pa tudi zato, ker so pripravljeni za en teden pustiti vse in darovati svoj čas za druge. Mislim, da so nam lahko svetel zgled. Z mnogimi smo postali in ostali prijatelji, saj se vsako leto ob dnevu odprtih vrat vračajo.

Vse prevečkrat se "na široko in po dolgem ter počez" rado slabogovori o delovanju dobrodelnih ustanov, tudi Karitas, češ da se s Karitas okoriščajo tudi tisti, ki niso potrebni. Kako odgovarjate na te največkrat neosnovane trditve?

Te stvari ponavadi govorijo tisti, ki želijo pred Bogom in svojo vestjo opravičiti svoje skopuštvu. So pa res tudi taki,

ki želijo na račun socialnih pomoči in različnih humanitarnih organizacij živeti brez dela. Težko je obsojati ene in druge. Žalostna sem le zaradi tistih, ki si zaradi sramu ali trme ne upajo prositi, pa čeprav njihovi otroci nimajo osnovnih življenjskih potrebščin, sodelavci Karitas pa bi jim radi in z veseljem pomagali. Na enih duhovnih vajah so se me zelo dotaknile besede škofa Jurija Bizjaka, ki je rekel: "Če ne bi bilo lažnih beračev, bi bili mi še večji grešniki."

Zbirate sredstva za potrebne in to za potrebne povsod po svetu, a tudi za revne in potrebne v Sloveniji. Kako je z revščino in na rob potisnjenimi v Sloveniji? Se številno revnih v naši domovini veča?

Sredstva za pomoč družinam in drugim ljudem, ki so potisnjeni na rob, zbiramo v različnih akcijah. Ne prosimo preveč, osebno menim, da je dovolj problem ali stisko predstaviti, in vsak človek, ki ima čuteče srce, ve, kaj mu je storiti. Pri nas so v glavnem ljudje, ki delajo za sramotno nizko plačo, ali so celo izgubili zaposlitev, družine, ki jih je doletela bolezen, invalidnost, veliko je tudi družin, ki so ostale brez očeta ali matere, hvala Bogu so pa tudi družine z

sredstev, ki jih zberemo v postni akciji, plačamo gradbeni material, s katerim poleti mladi, večinoma dijaki škofijske gimnazije iz Vipave, pomagajo eni družini do 'strehe nad glavo', v posvojitvi na razdaljo pa je 90 bosanskih otrok.

Glede revščine pri nas pa je ta predvsem vidna zaradi vse večjega razslojevanja ljudi na revne in bogate. Še pred dvajsetimi leti bi se tiste družine, ki nimajo avtomobila, pralnega stroja, hladilnika, TV-ja ali kopalnice, ne uvrščale med revne, danes se čutijo potisnjene na rob. Osebnost sem še vedno prepričana, da zdravemu človeku ni težko dobiti dela, če si ga res želi, in je včasih socialna pomoč prej potuha kot dejanska pomoč. Zato mislim, da je tudi Karitas pred novimi izzivi, kajti vsebina revščine se spreminja. Veliko bolj trpijo družine in posamezniki, kjer so skrhani medsebojni odnosi, kjer je nasilje, alkoholizem, droga, nespoštovanje moralnih in etičnih vrednot, kot tisti, ki si v potu svojega obraza služijo kruh.

Včasih se zdi, da tudi danes velja, da lačna vrana siti ne verjame. Je zares tako?

Res, in še kako res! Zelo me prizadene, ko nekateri ljudje ne darujejo zato, ker so prepričani, da drugi to pomoč nujno potrebujejo, temveč tudi v dobrodelnosti vidijo le svoje koristi in darujejo le zato, da se potem hvalijo, koliko so darovali, ali pa celo zahtevajo zase ali za svoje podjetje brezplačno reklamo.

Ko vas človek sreča, ima pred seboj gospo, ki deluje izjemno umirjeno in nevsiljivo

Misijonar Danilo Lisjak je postal družinski prijatelj

večjim številom otrok, in če dovolijo, jim zelo radi pomagamo. Tako imamo na področju koprskih škofije kar 1000 družin in posameznikov, ki mesečno ali občasno dobijo pri Karitas paket hrane, za kar razdelimo letno 60 ton hrane in higienskih potrebščin, veliko oblačil, obutve, pohištva, gospodinjskih aparatov in druge koristne darove; šolske potrebščine dobijo več kot 1000 šolarjev, 220 otrok je vključenih v 'posvojitev na razdaljo', v obeh materinskih domovih je trenutno 10 žensk in 11 otrok in še bi lahko naštevali. Pri Karitas se nočemo zapirati v lastne meje, zato smo se načeloma odločili, da vsaj desetino pomoči namenimo stiskam po svetu. Naša škofijska Karitas je še iz časov vojne pobratena s škofijsko Karitas Banja Luka in vsako leto iz

prijazno, kar je odlika globoko vernih ljudi. Je zares tako?

Hvala lepa, če ste me tako ocenili. Sama zase vem, da se najbolje počutim, če se obnašam tako, kot mi narekuje moj notranji jaz. Igranje prijaznosti me utruja, zato se včasih raje umaknem in pustim čas. Pride pa tudi situacija, ko je potrebno zagovarjati vrednote in načela, takrat se ne umaknem: jasno in nedvoumno povem svoje stališče. Svojo vero doživljam kot milost in mi je vodilo ter opora. Živeti krščanstvo ne razumem le kot redno obiskovanje nedeljske maše, temveč mi pomeni način življenja v velikih in malih stvareh.

Zbirate in ste že velikokrat nabirali pomoč za revne otroke-sirote našega prijatelja misijonarja Danila Li-

sjaka, ki je v črni Afriki stotinam zapuščenih otrok mati in oče. Ali poteka kakšna nabiralna akcija sedaj?

Res smo z misijonarjem Danilom v stalnem stiku. Pozimi je bil štiri mesece pri nas in smo skupaj delali, tako smo zbrali 70 ton pomoči in jo v štirih voznikih-kontejnerjih poslali v Gomo. Pred kratkim sta se iz Gome vrnila tudi naša sodelavca, zakonca Kodrič iz Vrhpolja, ki sta v Don Boscovem centru pomagala. Nekaj časa je bil z njima tudi naš ravnatelj Matej Kobal in vsi trije so povedali o težkem življenju sirot in tudi tistih, ki zanje skrbijo, tako da bomo tudi letošnjo jesen in zimo zopet zbirali pomoč. Iz posnetkov, ki so v Gomi nastali, pripravljamo video predstavitev, s katero želimo vstopiti v šole in otrokom pokazati, kaj pomeni biti brez staršev in brez kruha.

Kako bi mlademu človeku danes povedali, da je prav, da se odreče koščku svojega bogastva v korist potrebnim?

Pri Karitas načrtno vodimo akcijo "Plamen upanja za otroke v stiski", s katero nagovarjamo veroučence, da se v postnem času odrečejo razvadam in darujejo za otroke v Bosni, jeseni pa nagovarjamo šolarje z akcijo "Gradimo most solidarnosti med sirotami v Gomi in slovenskimi šolarji", v kateri se zbirajo šolske potrebščine.

V večini primerov je potrebno to prepričati najprej starše, kajti starši so tisti, ki dajo otroku moralno nauke za življenje. Če sami nimajo čuta za sočloveka, ga tudi od otroka ne moreš pričakovati. Lahko pa rečem, da so otroci in mladi zelo dovzetni za stiske in pomoč, od nas je odvisno, kako jim jih predstavimo. Za vedno mi bo ostal v spominu dogodek, ko sem se odpravljala v Bosno obiskat otroke, ki so vključeni preko naše Karitas v akcijo 'posvojitev na razdaljo', in mi je moja, takrat 4-letna vnukinja prinesla barvice in rekla, naj jih dam ubogim otrokom.

Kaj vas najbolj osrečuje in kaj vas najbolj žalosti pri vašem delu?

Pri delu v Karitas me zelo osrečujejo 'mali čudeži' od čisto konkretnih, ko se stanje neke družine, tudi zaradi naše pomoči, izboljša, do tistih, ko smo kot skupnost sodelavcev enakih misli in enakih hotenj. Žalostna sem, ker je pri nas vse več enostarševskih družin, pa še liberalno mnenje je temu naklonjeno, čeprav vsi vemo, da otrok potrebuje očeta in mater vsak dan.

Za konec še nekaj besed našim bralcem....

Hvala, ker imam možnost, da bralcem Novega glasa izrazim spoštovanje in občudovanje, ker so ostali zvesti besedi in veri svojih staršev, kljub številnim preizkušnjam, v katerih so se znašli. Hvala tudi vsem, ki kakorkoli pomagajte ubogim. To niso velika dejanja, o katerih bo pisala zgodovina, toda kot je rekla bl. Mati Terezija: "To, kar delamo, je le kaplja v oceanu. Toda, če tega ne bi storili, bi bila v oceanu kaplja manj."

Hvala za pogovor, draga Jožica!

Jurij Paljki

Nagovor ljubljanskega nadškofa in metropolita msgr. Alojza Urana

Ob biserni maši msgr. Jožefa Kvasa, pomožnega škofa v pokoju

Spoštovani gospod apostolski nuncij Santos Abril y Castelló, spoštovani stolni kanoniki, med katerimi posebej pozdravljam jubilarne: srebrnomašnika dr. Boruta Koširja, zlatomašnika Zdravka Bahorja, 40 let duhovnika dr. Eda Škulja in Antona Rojca. Pozdravljeni tudi vsi drugi sobratje v škofovski, duhovniški in diakonski službi. Dragi bogoslužni sodelavci, bogoslovci, pevci in pevke iz Cerkel na Gorenjskem, spoštovani svojci in prijatelji, bratje in sestre. V središču pozornosti je naš dragi gospod biseromašnik škof msgr. Jožef Kvas. Ne zaradi človeške časti in slave, ampak zaradi čudovitega dela, ki ga je Bog naredil v njegovem življenju, da je v globini oceana Božje ljubezni dozorel biser, ki ga danes lahko občudujemo. Božja Beseda 11. nedelje med letom nam govori, da je "žetev velika, delavcev pa malo." Vabi nas, da "prosimo Gospoda žetve, naj pošlje delavce na svojo žetev". Jezus sam je videl velike množice, ki so bile kakor ovce brez pastirja. Zasmilile so se mu, ker so bile izmučene in razkropljene. Izbral je dvanajstere, jih poklical po imenu, jih usposobil, dal jim je oblast nad nečistimi duhovi in moč ozdravljanja ter jih nato poslal k Izraelovim sinovom. Glavno oznanilo je bilo:

"Nebeško kraljestvo se je približalo!" Vsi so bili deležni izrednih dobrot zdravja, očiščenja in celo obujanja od mrtvih. Njihovo poslanstvo ni bila njihova osebna zasluga, ampak popoln Božji dar: "Zastonj ste prejeli, zastonj

težave tako, da je vzel k sebi eno izmed hčera. Ko je bil Jože v osnovni šoli, sta cerkljanski kaplan, ki je poučeval verouk, in zaloška učiteljica tako dolgo nagovarjala mamo, da ga je poslala študirat v Ljubljano. Finančno jim je

delno pomagal ljubljanski stolni prošt dr. Franc Kimovec, ki je bil Jožetov rojak. Ker pa bi zaradi pomanjkanja denarja moral prenehati študij, je ena izmed njegovih sester šla služiti za deklo v zavod Marijanišče, kjer je Jože stanoval. Duhovni poklic je čutil že od otroških let. V bogoslovju je študiral v težkih letih druge svetovne vojne. Zaradi nemške zasedbe Gorenjske štiri leta ni mogel iti domov. Tomšičeva družina z Vrhnike ga je spremljala in mu pomagala.

dajte!" Apostolsko poslanstvo se je uresničevalo v življenju našega biseromašnika. Rojen je bil 9. septembra 1919. Ko je imel eno leto in pol mu je umrl oče. Mama ni imela samo šest majhnih otrok in precej revščine, ampak tudi veliko srce in močne roke za delo in vsakdanji kruh, da niso bili lačni. Stric je nekoliko olajšal

Dan za dnm so v Ljubljani sprejemali poročila, da so partizani zdaj temu, zdaj onemu bogoslovcu ubili očeta ali brata ali pa oba in še mnogo hudega. Razumljivo je, da so se bogoslovci 6. letnika, ki so bili že diakoni in tik pred mašniškim posvečenjem, zaradi vsesplošne preplašenosti, pridružili množici beguncev in šli na Koroško v upanju, da se

bodo kmalu vrnil. Čez nekaj tednov so bili domobranci vrnjeni in pobiti. Bilo je ob koncu maja in v začetku junija 1945. Skoraj vsi diakoni so bili v duhovnike posvečeni posamič. Dne 5. junija 1945 so bili skupaj z gospodom Kvasom trije posvečeni v kraju Zagrad blizu Gospe Svete na avstrijskem Koroškem. Nekaj dni pozneje, v petek na praznik Srca Jezusovega, je v kraju begunstva na Koroškem, v Vetrinju, g. Kvas daroval novo mašo; bilo je 8. junija 1945. V taborišču, ki ni imelo strehe, ampak so bili le travniki in njive, so ostale v večini le dekleta, zlasti pa matere z majhnimi otroki. V cerkvi, kjer je daroval novo mašo, so takrat cele dneve molili križev pot in žalostni del rožnega venca. Zelo so trpeli. Po novi maši ga je za nekaj tednov sprejel dober koroški duhovnik. Nato je Jože odšel v Italijo, kjer je dokončal bogoslovni študij v samostanu Praglia blizu Padove. Prva njegova duhovniška služba je bila v Bovcu na Primorskem. Po priključitvi Primorske k Jugoslaviji je, podobno kakor mnogi duhovniki v Sloveniji, dva meseca preživel v nekakšnem bunkerju v podzemni kleti neke podržavljene hiše. Ko je bil odpuščen iz ječe, ga je ljubljanski škof Anton Vovk poklical v domačo škofijo in ga poslal za kaplana v Semič v Belo krajino. Po dobrih štirih letih je nastopil službo upravitelja v župniji Stopiče pri Novem mestu. Tja je prišel pol leta za tem, ko so v Novem mestu napadli in zažgali škofa Vovka. Namenjen je bil prav v župnijo Stopiče, da bi blagoslovil nove orgle. Po

desetih letih zelo uspešnega opravljanja službe župnika ga je nadškof dr. Jožef Pogačnik imenoval za kanonika kolegialnega kapitlja v Novem mestu. Šest let za tem pa ga je poklical v Ljubljano in imenoval za stolnega kanonika. Biti kanonik v Ljubljani pomeni, da je imel poleg bogoslužja v stolnici tudi precej zaposlenosti na škofiji in v drugih skupnih službah. Kot škofov vikar za Ljubljano je znal med seboj povezovati duhovnike in vernike. Leta 1983 je bil imenovan in prav na današnji dan, 12. junija, posvečen v pomožnega škofa. Škofiji in Cerkvi je z veseljem služil ne samo zato, ker si je izbral svetopisemsko geslo "Služiti z veseljem", ampak tudi zato, ker je to Božja volja. Od leta 1988 do 1998 je bil generalni vikar, moder svetovalec in ljubezniv sogovornik. Pri vseh svojih opravilih je bil izredno skrben in umirjen. Posebno so ga čislali udeleženci predzakonskih tečajev, ki so videli v njem skrbnega očeta in dobrega pastirja. Tako so minevala leta. Ko je

dokončal 80 let življenja, so mu iz Rima sporočili, da je bil razrešen službe in cerkveno upokojen. Preselil se je v duhovniški dom in svoje stanovanje velikodušno prepustil svojemu nasledniku. Še vedno rad pomaga pri vseh škofovskih opravilih v nadškofiji, predvsem pa veliko moli. Kako, da je še tako mladosten? Odgovor je zapisal sam: "Časopisi me sprašujejo za moj najlepši in moj najbolj žalostni dan v 80 letih, pa rad iskreno povem, da sem bil in sem še srečen v duhovniški službi." Dragi biseromašnik! Danes se ti iskreno zahvaljujem za vse, kar si lepega in dobrega storil v nadškofiji in v Cerkvi na Slovenskem. Pred desetimi leti sva skupaj praznovala okrogli mašniški jubilej: jaz 25 let, ti 50. Takrat nisva mogla slutiti, kaj vse se bo medtem spremenilo, in vendar se je. Iz tvojega učenca in občudovalca sem postal tvoj predstojnik. Želim ti zdravja in moči za zvesto služenje tudi v prihodnje!

msgr. Alojz Uran
ljubljanski nadškof in metropolit

Duhovni kotiček
p. Mirko Pelton

Zakaj je duhovnost nujno konkretna?

Evharistija nam razodeva še naknadno skrivnost, ki je skrivnost občestvenosti, *communio sanctorum*. Kruh in vino, posvečena in spremenjena v telo in kri, postane okno, skozi katero je Božje zastro v človeško, človek se zazre v obličje, ki ga v veri prepozna kot obličje Očeta, saj nam je prav Jezus razodel Očetovo obličje. Prek Duha, ki v ljubezni nevidnega Očeta in Sina prekvassi snov kruha in vina, razumemo, da je duhovnost nujno konkretna, torej "materialna". V vidnem je prisotno nevidno. Platonske ljubezni v krščanstvu ni, ker je ljubezen konkretna, potrebuje telo, da se izrazi drugemu v svoji zastojnosti. Zato je evharistija temelj tega odnosa z Očetom in z vsemi, ki v Očetovi ljubezni prebivajo, živimi in pokojnimi. Po evharistiji, ki je vrhunec ljubezni, moremo razumeti, ali spolnujemo njegove zapovedi, saj kdor pravi: "Poznam ga," pa njegovih zapovedih ne spoľnuje, je lažnik! Kdor pa njegovo besedo spoľnuje, v tem je resnično božja beseda dovršena. Beseda oz. zapoved je: ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil! Ako hodimo v luči, kakor je on v luči, smo med seboj združeni in kri njegovega sina Jezusa Kristusa nas očiščuje greha. To pomeni, da je občestvenost z nevidnim Bogom temelj vidne občestvenosti vernih. Tako pravi apostol Janez.

Te dni nas je kristjane povezovalo življenje in obramba življenja. Človekovo življenje je neodtujljivo od dejstva, da je osebno in da pripada osebi od začetka tja do smrti, pa še naprej. Temu nasprotuje mentaliteta sveta, o kateri apostol Janez tako piše: Pišem vam, otroci, ker so vam zaradi njegovega imena grehi odpuščeni. Ne ljubite sveta ne tega, kar je na svetu. Če kdo ljubi svet, ni v njem Očetove ljubezni. Beseda svet tu ne pomeni narava, vidni svet, kozmos, ampak mentaliteta človekovega samoljubja, ki ima svoje korenine v Zlu. V mentaliteti sveta se odkriva načrt razdrobljenosti, neenotnosti, saj je občestvenost Boga, ki združuje, "nevarna", ker ljudje, ki živijo ljubeče in složno, povzročajo pri tistih, ki sloge in ljubezni nimajo, veliko zavist. Lucifer se je prvi iz zavisti umaknil od Boga; zato ne more prenašati, da bi se človek uresničil v tej slogi in povezanosti, ki jo zmore samo duhovna konkretna drža povezanosti, evharistične povezanosti različnih v svobodnih ljubečih odnosih.

Vsak problem lahko mirno rešimo, samo če ga najprej poznamo. Prav tako je z islamskimi izzivi, ki jih je v svetu vse polno. Korenina problema pa je v samem islamu. Če znamo ločiti islam od islamizma, še ne rešimo nič. Brez islama ni islamizacije. Islamizacija je otrok islama - militantna ideologija, saj se islam iz nje hrani. Zato imamo veliko muslimanov, ki niso fanatični, so umirjeni, spoštujejo koran in islam, obsojajo pa islamizem in s tem tudi ekstremizem v islamu. Islamski ekstremisti se običajno

zbirajo v svojih getih. Prav zato so bili evropski politiki v nekaterih evropskih državah opozorjeni, in to ne samo od policije, ampak tudi od vidnih evropskih sociologov religij, da naj naredijo vse, da bi se ti islamski geti po Evropi zaprli in da se prepreči nastajanje novih. V tistih predelih mest, kjer prebivajo muslimani, so idealne cone za islamiste. Tam se nemoteno izvaja pritisk na normalne, mirne muslimane in tako se povečuje število islamističnih pristajev. To se opazi že na zunaj,

ker veliko muslimanskih deklet v takem okolju zaradi pritiska nosi naglavne rute. V tem primeru islamizem uporablja naglavno ruto za to, da jim privzgoji samostojno muslimansko identiteto. Obenem postaja ta na videz nepomembna ruta sredstvo, da bi se ti ne integrirala v evropsko družbo. Brez skupnega sodelovanja z umirjenimi muslimani ni mogoča nobena oblika boja proti islamizmu, čeprav se to čudno sliši. V večini evropskih držav večina muslimanov ni fanatič-

na. Veliko je muslimanov samo po imenu. Podobno se dogaja tudi v drugih verah. Se pa tudi oni bojijo skrajnežev, kot tudi nekakšnih "strešnih vez", to so tisti, ki se imajo za reprezentativne muslimane in velikokrat delajo nasilje nad ostalimi, preprostejšimi, manj izobraženimi, ki opravljajo preprostejša dela in živijo v težjih razmerah. Pritisk na to populacijo, ki je številnejša, je lahek in ima tudi velik vidni učinek. Po tem kmalu zaznamo, kje živi kakšna populacija muslimanov in kaj se z njo dogaja.

Ambrož Kodolja

Islamski izziv Priznati zlo

Evangelij
Viljem Žerjcl

13. NAVADNA NEDELJA

2 Kr 4,8-11.14-16a; Ps 89; Rim 6,3-4.8-11; Mt 10,37-42

Hoja za Kristusom zajame celega človeka. Po krstu je človek eno z Jezusom (Jn 17,11.21.22.23). Človekov cilj je namreč življenje v Bogu in z Bogom. Toda hoja pomeni, da smo še na poti. Zato nam nista prihranjena ne napor in ne trpljenje. Sv. Pavel nam v današnjem berilu govori takole: "Ali mar ne veste, da smo bili vsi, ki smo bili krščeni v Jezusa Kristusa, krščeni v njegovo smrt? ... Skupaj z njim (smo bili) pokopani v smrt" (Rim 6,3-4). To nas streezne in pouči, da smo s Kristusom povezani po njegovem trpljenju, smrti in pokopu. Nimamo torej samo deleža z njim za vstajenje od mrtvih, marveč tudi kelih, ki ga je on pil (Mt 20,22). Kelih trpljenja pa pijejo ne le apostoli in tisti,

ki se pobleže posvečajo oznanjevanju evangelija, marveč tudi oče in mati, sin ali hčerka, snaha in tašča; vsi moramo nositi svoj križ, vsak, kdor hoče za Jezusom (Mt 10,34-39). Toda, če tega ne maramo, bomo prejeli še večjega, ker ne bomo videli smisla življenja. Kajti kdor se zagleda samo v to življenje, ga bo izgubil (Mt 10,39). Kristjan, ki je s Kristusom umrl po krstu, živi v upanju na večno življenje po vstajenju od mrtvih. Ne išče sicer trpljenja, ampak ima trpljenje za prilichenje Kristusu za prerojenje sveta. Vse zmaguje po njem, ki nas je vzljubil (Rim 8,37). In se zato veseli življenja. Kajti Jezusovo trpljenje dodobra tudi utrdi človeka v ljubezni. Prvo današnje berilo, vzeto iz druge knjige kraljev, priča o ljubezni preroka Elizeja do človeka. Prerok sam od sebe in po nasvetu svojega služabnika izprosi pri Bogu otroka plemeniti ženi, ki zanj skrbi občasno. Čeprav Elizej nima svoje družine, je tenkočuten do bližnjega. Razume veličino družinske sreče, ki jo soustvarja z Božjo besedo in molitvijo.

Podoben je Kristusu, ki v svojem srcu in z usti povečuje ptice, nebo, žito, dež, sonce, se veseli življenja, ki je od Boga. Za njim bo sv. Frančišek Asiški prepeval Bogu pristočno kakor otrok. Takšnih je namreč Božje kraljestvo (Mt 18,1-4; 19,14). Celo smrt bo imenoval "sestra". Gorečnost nekaterih prerokov Stare zaveze, denimo Eliza in Elizeja, ne moremo kar tako prebaviti. Ko npr. Eliza pokonča z ognjem iz neba kar dvakrat po petdeset kraljevih odposlancev z možema vred, ki jih spremljata. Prav tako ne moremo razumeti pokola 450 krivih prerokov na Karmelu (2 Kr 1,10.12; 1 Kr 18,22 in še). Tudi o Elizeju beremo, kako je preklel v Gospodovem imenu 42 dečkov, ki so ga sramotili, in jih pokončal po medvedkah (2 Kr 2,24). Eliza in Elizej naredita več čudežev, celo obudita od mrtvih. Vendar bo pot do prečiščene vere, kjer Jezus govori o ljubezni do sovražnikov, še dolga (Mt 5,44). Jezus je namreč dal življenje za nas, ko smo bili še slabotni, brez-

božni, grešniki, sovražniki (Rim 5,6.8.10). Zato Jezus lahko toliko zahteva tudi od nas. A to tudi mi razumemo le postopoma. Pot do Jezusa je zahtevna, ker nas uči neke distance od vsega, celo od staršev in otrok. Nič nas ne sme vezati na ta svet, zato ker vse mineva (1 Kor 7,31). Slabosti, grehi ter drugi križi nas učijo ponižne hoje za Gospodom. Učijo nas, da je izguba na tem svetu dobiček, zato ker nas očiščuje ljubezen, hrepenenje po večnosti, po Bogu. Jezus nas v vsem usmerja k Očetu. Iz poslušnosti do prerokov postanemo sami preroki za druge, t.j. misijonarji, ki naj oznanjamo, da ni nič absolutnega na tem svetu: ne oče ne mati ne druge najdražje osebe. Saj Jezus pravi: "Kdor ima očeta ali mater rajši kakor mene, ni mene vreden; in kdor ima sina ali hčer rajši kakor mene, ni mene vreden. Kdor najde svoje življenje, ga bo izgubil, in kdor izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel" (Mt 10,37-39). Končno najdemo Očeta po ljubezni do človeka.

TVOJA ŽELJA POMAGATI DRUGIM
NE BO ŠLA V POKOJ.

PODPIŠI OBRAZEC CUD IN NAMENI
OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

www.8xmille.it

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Davkoplačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč z obrazcem CUD. Dovolj je, da na obrazcu dvakrat podpišejo: v okencu Chiesa Cattolica in na dnu obrazca, v okencu "Firma". Nato naj dajo obrazec CUD v belo ovojnico, nanjo naj zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko s pripisom "Scelta per la destinazione dell'8xmille dell'Irpef - Anno 2004". Pismo naj oddajo na pošti ali v banki. Vse potrebne informacije za podpis na obrazcu CUD lahko dobite na zeleni telefonski številki 800.348.348.

DESTINAZIONE DELL'OTTO PER MILLE DELL'IRPEF
Chiesa cattolica
Carlo Rossi

Na tvoji davčni prijavi
ali na obrazcu CUD

Predstavitel v palači Attems

Pomembno delo Vesne Cunja

V organizaciji dveh goriških inštitutov (Družbena in verska zgodovina, Srednjeevropska kulturna srečanja) in enega videmskega (Pio Paschini) je bila 16. t.m. v Attemsovi palači v Gorici predstavitev knjige, ki je izšla leta 2003 z naslovom *Lettere di Carlo Michele d'Attems a Franz Xaver Taufferer (1764-1773)*. Gre za Attemsova pisma stišskemu opatu Tauffererju. Uvodno študijo je napisala ter besedila pripravila za tisk in uredila dr. Vesna Cunja, po rodu Tržačanka, ki pa živi v Bresci in je univerzitetne študije končala v Paviji. Na predstavitvi sta bila prisotna goriški nadškof msgr. Dino De Antoni in stiški opat p. Anton Nadrah, naslednika dveh pomembnih osebnosti, o katerih govori predstavljena knjiga. Oba sta na začetku tudi spregovorila. Poleg njih so pozdravili prof. Cesare Scalon, podpredsednik omenjenega videmskega inštituta, tudi v imenu odsotnega predsednika prof. Franca Frillija, pa še prof. Luigi Tavano in goriški občinski odbornik za kulturo Claudio Cressati. O Attemsovih stikih s slovenskim svetom (goriška nadškofija je v njegovem času

obsegala skoraj vso Primorsko, velik del današnje Slovenije in del južne Koroške) ne pričajo samo natančna poročila o vizitacijah, objavljena doslej v petih zajetnih knjigah, ampak tudi rokopisi nadškofovih slovenskih pridig in pisma, namenjena v slovenske kraje. Pred leti je v zbirki *Acta ecclesiastica Sloveniae* 20 izšlo 46 njegovih pism Petru Pavlu Glavarju, znanemu župniku v Komendi na Gorenjskem, pisanih v italijanščini in latinščini v pravkar predstavljeni knjigi pa je izšlo 150 pism v latinščini in francoščini, ki jih je nadškof pisal v letih 1764-1773 Franzu Xaverju Tauffererju, stišskemu opatu in goriškemu arhidiakonu. Tako Komenda kot Stična sta v tistih časih spadali pod goriško nadškofijo. O delu Vesne Cunja je najprej govoril prof. Xenio Toscani z Univerze Sacro Cuore v Milanu. Podčrtal je njegov pomen, ga razčlenil in pojasnil njegove značilnosti. Nato je prof. Lojzka Bratuž med drugim omenila težave, ki jih predstavlja komentirana objava tako obsežnega gradiva, in je mladi raziskovalki zaželela še veliko tovrstnih uspehov.

AB

Slovensko gledališče iz Argentine na Goriškem

Uspešna uprizoritev dela Antona P. Čehova Striček Vanja

Že več let prihajajo v poletnih mesecih v Slovenijo razne slovenske skupine iz Argentine, ki poleg obiska domačih krajev poskrbijo tudi za razne nastope tako na glasbenem kot na gledališkem področju. Za ta gostovanja skrbi društvo Slovenija v svetu. Letos je v teh dneh gost slovensko gledališče iz Buenos Airesa, ki nastopa v raznih krajih Slovenije. Svojo turnejo je začelo na Goriškem, in sicer v petek, 17. junija, z nastopom v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu. Dramska skupina se je predstavila z znano igro ruskega pisatelja A.P. Čehova Striček Vanja v prevodu Josipa Vidmarja. Delo je režiral Blaž Miklič, ki je tudi nastopil v nosilni vlogi strička Vanje. Igralci so zahtev-

no delo podali zelo doživeto v lepi in tekoči slovenščini. Lepo izdelani kostumi in reali-

gim aplavzom. Skupino je v imenu Zveze slovenske katoliške prosvete pozdravila pred-

nik Marko Brajnik. Režiser Blaž Miklič je izrazil zadovoljstvo skupine za lep sprejem in

za prijetno počutje med goriškimi Slovenci. V imenu društva Slovenija v svetu je prisotne nagovoril Matjaž Kocmur, ki je povedal, da nastopajoča gledališka skupina iz Argentine letos obhaja 40-letnico bogatega delovanja. Čestital je društvu Štandrež, ki ravno tako letos proslavlja 40. obletnico in ima bogato tradicijo na gledališkem področju. Po predstavi so se nastopajoči zadržali dalj časa z gostitelji v prijetni družabnosti. Pred večer-

Foto DP

stična ozadja so predstavo bogatili in jo postavili v pravo rusko okolje. Številna publika je nastopajoče nagradila z dol-

sednica Franka Padovan, ki je skupini darovala spominsko plaketo, v imenu Prosvetnega društva Štandrež pa predsed-

nim nastopom pa so si v popoldanskih urah ogledali Goričani in obiskali Kulturni center Lojze Bratuž.

Pokrajinsko tajništvo SSK

O aktualnih temah

V petek, 17. junija, se je sestalo novo goriško tajništvo Slovenske skupnosti, ki je bilo izvoljeno na strankinem pokrajinskem kongresu v sredini maja. Po začetnem pozdravu pokrajinskega tajnika Špacapanu in predsednika Černica, je sledila porazdelitev vlog: Silvan Primožič je bil izvoljen za podpredsednika goriškega sveta, Julijan Čaudek za podtajnika, Walter Bandelli za blagajnika, Kristjan Tommasi bo odgovoren za krajevne uprave, Milko Di Battista bo odgovoren za organizacijske zadeve, Dario Bertinazzi za mladino in šolstvo, z gospodarskim in socialnim področjem se bo ukvarjal Silvan Primožič, Marjan Breščak z urbanistiko, Lovrenc Persolja pa bo gojil stike z rajoni. V nadaljevanju srečanja so prisotni obravnavali še nekaj

točk. Podana je bila ocena o pravkar izvedenem ljudskem referendumu glede zakona 40/04, ki ni prodl zaradi izredno nizke volilne udeležbe. Člani tajništva so ocenili, da je bil referendum nepravilna oblika obravnave tematik s področja oplojevanja z biomedicinsko pomočjo. Izpostavljena je bila tudi zaskrbljenost zaradi krize te najvišje oblike ljudske udeležbe pri demokratičnem vodenju države, saj se beleži stalna nesklepčnost od leta 1995 dalje. Kritika pa je bila podana na račun nedemokratičnih in do nasprotnikov nestrpnih izjav koordinatorske Zdržene Levice po objavi zanj negativnih rezultatov. Znotraj problematike, ki se tiče ustanavljanja Kraškega parka, je tajništvo podalo pozitivno oceno o ponovni ustanovitvi Kraške gorske skupno-

sti. Bil pa je oblikovan tudi predlog, da bi v primeru izoblikovanja zamisli o Kraškem parku slednji bil dan v upravo Agrarnim skupnostim oz. jusarjem in srenjam. Predhodno

pa je potrebno, da s strani javnih ustanov pride do izpolnitve vseh tistih obvez, ki so bile sprejete s strani deželne upra-

ve ob razlastitvenih posegih na kraškem področju, kot so se dogodili za sinhroni in znanstveni park pri Padričah. Sicer pa je bilo tudi pozitivno ocenjeno pismo glede ustanavljanja Kraškega parka in kraške gorske skupnosti, ki so ga sestavili župani goriške pokrajine, s pripombo, da bi vsebina takih pism morala biti tudi predmet obravnave znotraj občinskih svetov. Člani tajništva so nato še obravnavali predloge stranke glede deželnega zakona za slovensko manjšino. Pred zaključkom pa so sledila še poročila o posameznih sekcijah, pri katerih je največ pozornosti bilo do urbanističnega stopka na goriški občini, ki se tiče gradnje trgovskega centra. Člani tajništva so menili, da je potrebno o tem slišati tudi mnenja trgovcev in občanov, zato bo v kratkem organiziran debatni večer, in sicer v četrtek, 30. junija, na sedežu stranke Slovenske skupnosti v Gorici, drevored 20. septembra 118.

Kratke

ANAS o dvojezičnih tablah

Državna ustanova za upravljanje cest ANAS je odgovorila deželnemu svetniku Špacapanu v zvezi z "izginotjem" dvojezičnih cestnih označb pred zaselki Palkišče, Devetaki, Sabliči, Komarje in Jamlje. ANAS - je že leta 2002 poslala občini Doberdob dopis, v katerem je pozvala upravo, naj v 15 dneh odstrani dvojezične table. Slednji so označevali obljudene zaselke, vendar niso bili nikoli začrtani po pravilih cestnega zakonika. Občinska uprava v Doberdobu je bila obveščena, naj sama poskrbi za njihovo odstranitev, sicer bi po dveh tednih ukrepala družba sama in se naposled obrnila na občino za povrnitev stroškov. Svetnik SSK pri tem obžaluje, da že nekaj časa ni dvojezičnih oznak na ozemlju, kjer živijo Slovenci, in pričakuje, da bo doberdobska občinska uprava poskrbela za postavitev novih, ki ne bodo v nesoglasju s pravili cestnega zakonika.

O Slovaški in Češki

Udeleženci letošnjega potovanja z Novim glasom po Slovaški in Češki so se srečali v četrtek, 16. junija, v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu. Z diapozitivi, ki jih je posnel Damjan Paulin, so obudili lepe spomine na prijetno in poučno potovanje po sledovih sv. bratov Cirila in Metoda.

Slovensko pastoralno središče Sv. Ivan / Praznik sv. Janeza Krstnika

Duhovnja sv. Ivana v sodelovanju z glasbeno šolo E. Komel in Združenjem cerkvenih pevskih zborov prireja v petek, 24. t.m., praznovanje zavetnika mestne duhovnije sv. Janeza Krstnika. Ob 20. uri bo ob petju skupine Musicum potekalo somaševanje, ki ga bo vodil predstojnik slovenskih jezuitov p. Janez Poljanšek. Ob 21. uri bo na sporedu snidenje z naslovom Glasba pod cerkvenim obokom, ki ga bodo sooblikovali gojenci SCGV Emil Komel in ArsAtelier. Prisoten bo tudi goriški nadškof Dino De Antoni. Sledila bo družabnost ob kresovanju, pri katerem bodo sodelovali letošnji birmanci.

Zgodovinarji iščejo vire informacij

Nekateri slovenski zgodovinarji pripravljajo poročilo o pomembnem, in vendar doslej zanemarjenem vidiku zgodovine katoliških Slovencev: obnovitev oz. oživetje slovenske prisotnosti na kulturnem, družbenem in verskem področju na Goriškem v dveh letih nemške zasedbe, in sicer od septembra 1943 do aprila 1945. V tem obdobju so se spet odprle slovenske šole, ponovno so zaživele kulturne in skrbstvene dejavnosti, društva, tisk, verski obredi. Razpoložljiva dokumentacija o omenjeni temi je zaradi političnega ozračja v tistem času in zaradi drugih razlogov zelo skromna. Zato bo dragoceno katerokoli pričevanje ali nasvet, kje bi lahko našli primerne vire informacij; dragocen je lahko tudi kak spomin na tisto obdobje, ki lahko predstavlja vsaj skromen prispevek k raziskavi. Prijateljem, ki bi v tem smislu lahko kaj prispevali, sta na razpolago: prof. Peter Černic, tel. 0481 882556; prof. Lojzka Bratuž, tel. 0481 536125.

Seja občinskega sveta v Sovodnjah

Neporabljene finance bi lahko prerazporedili

Glede na zadnje zasedanje občinskega sveta v Sovodnjah, v sredo, 15. t.m., pri katerem je bil odobren obračun finančnega poslovanja v letu 2004, je opozicijska skupina Združeni je glasovala proti odobritvi. Tako stališče je utemeljila z nizom kritičnih ugotovitev, ki jih je v uvodnem posegu v razpravo navedel vodja skupine Julijan Čaudek. Sicer je, s knjigovodskega vidika, obračun na mestu, kar je potrdil tudi preglednik računov. Drugačna pa je politična ocena delovanja, ki se izkazuje prav skozi zaključni račun, saj pribitek sam na sebi še ne pomeni dobrega poslovanja. Načelnik svetniške skupine je ocenil, da bi neporabljena finančna sredstva lahko prerazporedili npr. za potrebe šolstva

in sociale. Na skladu za vzdrževanje pokopališč so ostala neuporabljena finančna sredstva, z njimi bi se lahko uredilo vprašanje na katero že leta opozarjajo krajan na Peči. Medlo pa je bilo pojasnilo pristojnega odbornika Custrina, iz katerega izhaja, da občina nima povsem jasnega pregleda nad nepremičninskim premoženjem, saj zgleđa stavba bivše gabrske šole še vedno del imovine, medtem ko je bila prodana v preteklem letu. Zaskrbljenost pa vzbuja tudi dejstvo, da je bila med ostaniki še vedno vsota cca. 1.000.000,00. evrov - kar je pri spevek Trgovinske zbornice za izvedbo 2. sklopa del obrtniške cone na Malnišču. Razlog za zaskrbljenost pa je predvsem v tem, da Trgovinska zbornica je v zadnjem letu zasegla večjo

količino neuporabljenih pri-spevkov, ki so šli javnim ustanovam.

V krajšem pisnem posegu pa je svetnik Klemše zatrdil da bi bilo poslovanje občine s finančnega vidika lani in prejšnja leta uspešnejše, ko bi uprava bolj dosledno skrbela za izterjevanje obveznosti. Trditev je podkrepil z navedbo dejstev, ki jih je izluščil na osnovi dokumentov knjigovodskega urada. Leta in leta neplačani računi za uporabo občinske teslovnadnice in zelo različen odnos glede zamudnikov ne sodijo v sklop dobrega in odgovornega poslovanja javne uprave. Da je bilo stanje dejansko takšno, je potrdil tudi odbornik Custrin. Svetniki skupine Združeni so na zasedanju občinskega sveta postavili tudi niz ustnih vprašanj in pisnih vlog in z njimi opozorili na številna aktualna vprašanja. Svetnik Čaudek je vprašal za pojasnila o napovedani skorajšnji uvedbi novega načina pobiranja odpadkov in ukrepah, da bi se ognili težavam, ki

so se glede tega pojavile v Gorici ter poudaril potrebo po dodatnem in kapilarnem informiranju občanov. Glede tega je župan napovedal da bo sta v začetku julija dve srečanja, eno v Sovodnjah in eno v Gabrjah, v priredbi družbe IRIS. Svetnik Tommasi je opozoril na problematiko pravočasnega obveščanja krajanov v primeru izrednih posegov na infrastrukturah, kot je bil primer, ki se je dogodil prav te dni, praznjenja v plinovodu utesnjenega zraka. Vprašal je tudi nekaj pojasnil v zvezi z "ekološko pobudo" občinske svetnice in dveh občanov. Svetnik Klemše je izpostavil vprašanje zvočnega onesnaževanja na območju Rupe in Peči in priporočil upravi, sklicujoč se na pismo deželne agencije za varstvo okolja z dne 6. aprila, naj vendarle ukrepa v smislu pozitivne rešitve, kar je prvi občan ježno in glasno zavrnil z besedami "naj občani, ki se pritožujejo, sami ukrepajo in vložijo prijavo proti podjetju".

Združeni - Sovodnje ob Soči

JAZBINE Pri izboljševalnih in popravljalnih posegih so soudeleženi tudi domačini

Obnova jazbinske cerkve v pričakovanju na njen zlati jubilej

Katoliški glas z dne 25. avgusta 1955 piše: "Na Jazbinah so začeli z gradnjo nove cerkve. Izkopani so temelji. V nedeljo, 21. avgusta, je bil ob peti uri popoldne blagoslovljen temeljni kamen. V zasilmem hramu božjem je pri večernicah razložil msgr. dekan obrede blagoslovitve. Nato so šli verniki v procesiji, pevajoč litanije vseh svetnikov, na kraj, kjer bo nova cerkev. Namesto zadržanega prevzv. g. nadškofa je obrede izvršil msgr. Novak, ob asistenci več duhovnikov. Slavnosti so se udeležili eksc. g. prefekt, g. župan števerjanski, dalje zastopniki goriškega župana, orožnikov, finančnih stražnikov, g. Bratuž, pokrajinski svetnik. Prišel je tudi g. baron Teufenbach in številni verniki. V nagovoru po blagoslovitvi je dušni pastir, ki se je tako stanovito trudil, da je prišlo do zidave, zaželel, naj vlada med župljani edinost. Zahvalil se je cerkvenim in civilnim oblastem ter vernikom za vse, kar so pripomogli, da bo v sicer majhni duhovnjiki postavljena lastna cerkev. Cerkev bo pač majhna, a vendar velikega pomena za vernike. Nato je pozdravil zastopnike oblasti in vse navzoče g. števerjanski župan Podveršič. Po končani slovesnosti so se predstavniki cerkvene in civilne oblasti podpisali na pergament, ki bo shranjen v temeljnem kamnu. Medtem so pevci zapeli nekaj lepih pesmi. Udeležencem so prijazno postregli pri sosedovih.

Želimo, da bi bila cerkev čimprej sezidana v korist vernikov in slavo božjo. Menimo, da se bo prav lepo podala na gričku, odkoder je lep razgled na okoličico. Cerkev bo prav pripravna, da postane kdaj prijeten romarski kraj." Komaj dobrih devet mesecev pozneje, 29. maja 1956, na praznik Marije Pomočnice kristjanov, je msgr. Novak že slovesno blagoslovil novo cerkev in daroval v njej prvo mašo. Sliko nove cerkve je prinesel tudi mladinski list Pastirček. Ob sliki je zapisano: da se je sezidala nova cerkev na Jazbinah, se je predvsem požrtovalno trudil tamkajšnji dušni pastir g. Albin Martinčič. Seveda je nova cerkev pogrešala še marsikaj. Tako so že leta 1954 verniki novega vikariata oskrbeli zvonove. Blagoslovil jih je 5. novembra 1961 goriški

nadškof msgr. Hiacint Ambrosi.

Leta 1980 je bil postavljen nov marmornat oltar, obrnjen k ljudstvu, ambon in pozlačen tabernakelj. Novo cerkev, ki je bila dotlej le blagoslovljena, in oltar je 15. junija 1980 posvetil goriški nadškof msgr. Peter Cololin. V zadnjih dneh novembra in prvih dneh decembra 1993 je akademski slikar Lojze Čemažar iz Ljubljane na steni za oltarjem naslikal večjo podobo, ki naj bi predstavljala Marijo Pomočnico. To je urešničil tako, da je naslikal evangeljsko pripoved čudeža v Kani Galilejski, ko je Marija pomagala (Pomočnica) rešiti zadrego, ko je na ohceti zmanjkalo vina.

Poteklo je 45 let od pozidave nove cerkve, zato je bilo treba misliti na izboljšavo in popravila. Na pobudo g. Zdravka

Klanjščka, zvestega organizista na Jazbinah, in s pomočjo prispevka Dežele so bila v letih 2001-2002 opravljena velika dela: odstranjena je bila eternitna kritina na cerkvi in zakristiji, ker je bila že dotrajana in zaradi azbesta, ki ga eternit vsebuje, ni več dovoljena; vsa streha je bila primerno izolirana in namesto eternita je bila položena najnovjša pločevina iz zlitine "Rheinznink", ki nudi najboljše garancije. Vsa zunanost je bila na novo ometana in prepleškana, k vhodnim vratom je bil speljan dovoz po najnovejših predpisih, ki omogoča vstop v cerkev tudi ljudem s posebnimi potrebami.

V letošnjem in v prihodnjem letu pa nameravamo to obnovo nadaljevati. Najprej bo treba zamenjati dotrajano električno napeljavno in postaviti novo, primerno ogrevanje. Na novo prekriti zvonik, ga na novo ometati in prepleškati in končno položiti nov tlak okoli cerkve in primerno urediti njeno okolje.

28. maja 2006, na praznik Marije Pomočnice kristjanov, bo cerkev na Jazbinah obhajala 50-letnico, kar je bila blagoslovljena in se je v njej darovala prva sv. maša. Želja vseh vernikov na Jazbinah je, da bi bila do tedaj obnova cerkve končana in bi tako mogli dostojno in hvaležno obhajati njen zlati jubilej.

Anton Lazar

župnik

Musicum iz Gorice. Sledila bo predstavitev knjige Aleksija Jercoga S pesmijo našo - 50 let ob Avenikovi glasbi na Tržaškem in Goriškem, ki jo je izdala založba Antony. Jan Leopoli in Jurij Paljk bosta ob prisotnosti založnice Miriane Antonii predstavila knjigo in avtorja. Sledil bo še nastop instrumentalnega kvinteta Veseljaki. Toplo vabljeni!

Marjan Drufovka

Skultura 2001 v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani

Mednarodno mladinsko kiparsko srečanje v znamenju kamna

V četrtek, 16. t.m., so v prostorih goriške občinske uprave predstavili drugo Mladinsko mednarodno kiparsko srečanje Skultura 2001, ki ga prireja istoimensko kulturno združenje iz Štandreža. Kiparska delavnica, ki jo letos prirejajo v sodelovanju z občino Šempeter-Vrtojba in z Univerzo v Ljubljani-Akademija zaozblikovanje, bo potekala teden dni, in sicer od 20. do 26. junija letos v Jeremitišču. Mladi kiparji ustvarjajo letos v kamnu, njihova dela pa bodo umestili v prostor med državno mejno prehoda Vrtojba in Štandrež, tokrat na slovensko stran, ker je občina končno uredila lastništvo nad tamkajšnjim ozemljem.

O mladinskem kiparskem srečanju so na goriški občini spregovorili občinski odbornik za kulturo Claudio Cres-

Obvestilo

Duhovniki iz devinske dekanije vabijo v letu evharistije na dvojezično slovesno somaševanje v šti-vansko cerkev, v soboto, 25. t.m., ob 19. uri. Vabljeni verniki iz vse devinske dekanije.

PD Vrh sv. Mihaela vabi v ponedeljek, 27. t.m., od 19. ure dalje na vsakoletni svetoivanski kres na Largo.

Ob drugi obletnici smrti vabimo prijatelje in znanke k maši v spomin na Anko Černic, ki bo v cerkvi sv. Ivana 28. junija 2005 ob 19.30.

Darovi

Za postavitev spomenika dr. Kazimirju Humarju so prispevali: Anton Lazar 100,00 evrov; Franka Žgavec 100,00 evrov.

Za cerkev v Gabrjah: Anna Prizzon Mosetti, v spomin na moža Ludvika/Giorgiata 40,00 evrov.

Za cerkev na Vrh: Cilka Černic Cotič, v spomin na moža Ludvika 50,00 evrov; starši, ob krstu sinčka Daniela 50,00 evrov.

Za misijon p. Kosa: Mihaela Devetak z Vrh 3,39 evrov; Albin Covi s Peči 15,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Albin Covi 15,00 evrov.

Čestitke

Mami Katji, očku Ivu, Juliji in Vidi se je pridružil bratec Andrej. Vodstvo

SZSO-GO kliče srečni družini trikratni HIP HIP HURA, malemu Andreju pa vošči veliko veselih ur v skavtski družbi...

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 24.6. do 30.6.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Kamijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 24. junija (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 27. junija (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 28. junija (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 29. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Riž vsakdanji kruh južnjakov. - Izbor melodij.

Četrtek, 30. junija: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditiv. - Glasba iz studia 2.

KB
1909

SOCIETÀ FINANZIARIA PER AZIONI

FINANČNA DELNIŠKA DRUŽBA

Ulica Malta, 2 - 34170 Gorizia - vpis v register podjetij št. 00064860315
Vpisani kapital € 5.593.897,00 - U.I.C. 32734

Vabimo cenjene delničarje na redno skupščino družbe KB1909 Società finanziaria per azioni - Finančna delniška družba, ki bo v sredo 29. junija 2005 ob 18.00 uri in v **drugem sklicu v četrtek 30. junija 2005 ob 18.00 uri v Kulturnem domu v Gorici, ulica I. Brass 20.**

Gradivo za skupščino je na vpogled delničarjem na sedežu družbe v Gorici, ul. Malta 2 in na spletni strani www.kb1909.it. Skupščine se lahko udeležijo delničarji sami ali po svojih pooblaščenih ali zakonitih zastopnikih. Pristopna pooblastila Vam bo izdala banka, pri kateri imate deponirane delnice. Pooblaščenec mora biti delničar družbe na osnovi 15. člena Statuta.

Upravni svet

Uradno odprtje 26. junija ob 18. uri, festival pa od 1. do 3. julija

35. Festival narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2005"

Števerjanski festival je prvič potekal leta 1971 v Števerjanu, nepretrgoma se prireja celih 35 let. Pobudnik in soorganizator skupaj z društvom F.B. Sedej je bil na začetku Lojze Hlede s člani svojega ansambla. Festival so najprej prirejali na travniku pred gradom Formentini in ob slabem vremenu v dvorani Sedejevega doma. V 80. letih so prizorišče Festivala postali krasni Borovci, kjer Festival poteka še danes. Na prvem števerjanskem festivalu so nastopili le štirje ansambli, in sicer ansambel Minipe iz Gorice in trije iz matične Slovenije. Pomembna zamejska prireditev je presegla vsa najobetavnejša pričakovanja in sodi nedvomno k prazničnim dnevom vsakega zamejca, ki ljubi zadevno glasbeno zvrst, kot tudi za vse Števerjance, ki čutijo Festival kot pravi vaški praznik. Za

organizacijo Festivala skrbijo danes člani društva F.B. Sedej, v glavnem mlajši fantje in dekleta. Dela ne manjka, a vsako leto vse lepo steče. Festival je bil prvo leto na programu meseca maja, takoj zatem v juniju, nato pa se je in se še vse do danes odvija prvi konec tedna v mesecu juliju. Od začetnih sobote in nedelje je prerastel v tridnevno slavlje, saj je bilo število prijavljenih ansamblov preveliko. V petek in soboto se zvrstita predfinalna večera. Zadolžena komisija izbere finaliste, ki so nedvomno zaslužni ter obetavni; v nedeljo nastopijo finalisti, na koncu pa še enkrat nagajenci ter gost tekmovalnega tridnevja. Števerjanskega festivala se rade udeležujejo predvsem mlade glasbene skupine, ker se zavedajo, da si morajo pridobiti izkušnje, starejši pa nastopajo kot gostje. Obiskovalcem

Festivala je na voljo obširen bilten o sami prireditvi. V brošuri so zabeleženi zmagovalci vseh Festivalov, vsi nastopajoči ansambli, prikazani so vsi sponzorji ter obširno društveno delovanje. Ne manjka seveda razstavnici prostor, in sicer v pevski sobi, kjer se domači samouki predstavijo s svojimi umetninami. Za vodenje samega Festivala je na odru več let skrbel Marjan Šneberger, za njim Janez Dolinar in Tajda Lekše, ki jo je kaj kmalu nadomestila Betka Šuhel. S števerjanskih desk so se uveljavili kot najboljši Fantje z vseh vetrov, štajerskih sedem, Slapovi, Primorski fantje in še mnogi drugi.

Letos je pred vrati 35. Festival po vrsti. Vsi torej prav lepo vabljeni od 1. do 3. julija med Borovce v Števerjan. Uradna otvoritev Festivala bo v nedeljo, 26. junija, ob 18. uri v Sedejevem domu. Kulturni spored, poleg ostalega, predvideva blagoslovitev novega odra in predstavitev jubilejne brošure. Novinar Jurij Paljk bo predstavil domačega slikarja Davida Pintarja, ki s čopičem prikazuje različne poglede na števerjansko vas in pa briške motive, in tako uradno otvoril njegovo razstavo. Večer bo obogatil nastop vokalne skupine

SKPD F.B. SEDEJ IZ ŠTEVERJANA

vabi na otvoritev

35. FESTIVALA ŠTEVERJAN 2005,

v nedeljo, 26. junija 2005, ob 18. uri
v Sedejevem domu.

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE.

Alešu Pintarju
izrekajo iskreno
sožalje ob boleči
izgubi matere
BERNARDE
člani in pevci PD in
zboru Podgora.

Kardinal Alojzij Ambrožič praznuje Zlata maša torontskega nadškofa

Zlatomašnik kardinal dr. Alojzij Ambrožič

8. junija je kardinal dr. Alojzij Ambrožič slavil 50-letnico svojega mašništva. Sredstva množičnega obveščanja, tako časopisi kakor tudi TV, so temu dogodku posvetili precejšnjo pozornost. Najbolj razširjen torontski časopis Toronto Star je prinesel na prvi strani fotografijo kardinala, ko izstopa v slovesnem sprevodu v katedralo in podaja roko starejšemu župljanu škofije sv. Mihaela. V katoliškem tedniku Catholic Register pravcata poplava prispevkov, zapisov, predvsem pa tistih, v katerih vidijo kardinala kot popolnoma predanega pastirja in istočasno pa tudi kot neuklonljivega učitelja. Vse njegovo delovanje se izžareva v geslu "Kristus je Gospod in moj brat". Pri vsem obširnem pastoralnem delu pa ni nič manj vpet v vprašanje socialne pravičnosti.

19. maja 1978 ga je papež Pavel VI. imenoval za škofa pomočnika kardinalu Gerald Carterju; bil je zadolžen za narodnostne župnije in za osrednji del Toronta, hkrati pa je tudi nadzoroval vse katoliške srednje šole v Torontu s posebnim poudarkom na učenju verskega pouka. 1986 ga je papež Janez Pavel II. imenoval kot nadškofa koadiutorja s pravico nasledstva. 21. februarja 1998 ga je papež Janez Pavel II. umestil v kardinalski kolegij. Že kot nadškof in pozneje kot kardinal je upravljal

pomembne funkcije v različnih kongregacijah in komisijah. Pri vsem obširnem pastoralnem in učiteljskem delu pa najde čas za pisanje. Objavil je dve knjigi, sodeloval pri številnih

oltarjem je slavljenca pričakal apostolski nuncij. Pri slovesnosti so bili prisotni 4 bratje in dve sestri z družinami, številni so bili tudi predstavniki drugih verskih skupnosti.

teoloških revijah, napisal številna predavanja, vodil duhovne vaje in napisal zelo številne članke v periodičnem tisku. Kardinal Ambrožič govori poleg angleščine in francoščine nemščino, italijanščino, portugalsko in seveda prav lepo slovenščino. V sredo, 8. junija, je bilo resnično za Toronto veličastno praznovanje zlatomašniškega jubileja. Katedrala je bila za to priložnost napolnjena. V sprevodu v katedralo je prihajalo preko 200 dušnih pastirjev in redovnikov torontske nadškofije, 23 nadškofov in škofov rimskega in bizantinskega obreda. Pred

številni so bili predstavniki škofijskih laičnih organizacij. Že v sprevodu k oltarju se je zlatomašnik srečal in se rokoval z dolgoletnim osebnim prijateljem, bivšim kanadskim ministrskim predsednikom Johnom Turnerjem. Pred besednim bogoslužjem je vse prisotne pozdravil stolni župnik msgr. Bianco, čestital jubilaru in nato predstavil kardinalovo mašniško pot. K pultu je potem stopil apostolski nuncij in prvo izrekel svoje čestitke slavlencu, nato pa je prebral osebno pismo papeža Benedikta XVI., v katerem mu je sveti oče čestital k jubileju in se mu zahvalil za njegovo tako

plodovito sodelovanje s svetim sedežem. Iz osebnega pisma je bilo zaslutiti, da sedanji sveti oče dodobra pozna njegovo duhovniško držo in pokončnost. Sledilo je somaševanje vse duhovščine ob mogočnem petju srednje glasbene šole katedrale Svetega Mihaela. V svoji pridigi je kardinal teološko razvijal prisotnost vere v življenju slehernega človeka in sklenil svoje razmišljanje z ugotovitvijo, da je vera velika

V soboto popoldne, 4. junija, so slovenski rojaki napolnili prenovljeno župnijsko cerkev. Kardinal dr. Ambrožič je vodil somaševanje ob navzočnosti župnika V. Batiča in župnika župnije Brezmadežne g. Ivana Plazarja ter 3 bratrancev župnika Batiča. Na koro sta prepevala združena zbora obeh slovenskih župnij. Izvajala sta izjemno lepe pesmi iz slovenske cerkvene zakladnice. Pred začetkom maše je župnik g. V. Batič v imenu župnijskega občestva pozdravil zlatomašnika, mu čestital in se mu zahvalil za plemenito razumevanje župnijske skupnosti. Zborovsko izvajanje je poživilo bogoslužno razpoloženje. Svojo pridigo je po evangeliju kardinal naslovil prijateljem. Sam je dejal, da se bo tokrat omejil razlagi nedeljskega besednega bogoslužja in bo skušal naštet nekaj pomembnih utrinkov iz svojega duhovniškega življenja. Prvo je dejal, da ga je begunstvo po avstrijskih taboriščih vse življenje spremljalo in da se je prav v tistem času srečal tudi z življenjem, ki ni imelo rožnate podobe, in to ga je tudi življenjsko utrdilo. Potem je dejal, da na znancih vidi, kako čas spreminja človeka. Pred nedavnim mu je v roke prišla fotografija nove maše, in sicer

dvorane, kjer je bilo slavnostno kosilo. Slika prikazuje glavno mizo, pri kateri so sedeli starši in ugledni gostje. "Opazil sem, da sva s tiste fotografije živa samo dva, jaz in nečakinja Mojca, katero je držala v naročju tedaj moja mama." Nadaljeval je, da ga je študij v Rimu utrdil v spoznanju, da je mogoče tudi z drugimi narodnostmi ustvarjati pravo prijateljstvo in prav to izkustvo mu je služilo, je dejal zlatomašnik, ko je prevzel škofovsko službo v večnarodnostni škofiji v Torontu. Njegova prisotnost v konklavu pa je utrdila prepričanje, da so zadnji papeži, Janez XXXIII., Pavel VI., Janez Pavel II. in sedanji Benedikt XVI. sli v konklave kot papeži. Ob koncu se je zahvalil članom družine, ki mu je vedno stala ob strani in v kateri se je vedno počutil srečnega in sproščenega. Po slovesnosti v cerkvi je župnik vse prisotne povabil v dvorano, kjer je bil kratek kulturni spored. Zlatomašniku sta zapela cerkvena zbora tri izbrane slovenske pesmi, nekdanji šolski zbor župnije Marije Pomagaj pa je zapel doživeto tri pesmi, ki se redkokdaj slišijo. Po programu je sledila zakuska in potem razgovor z zlatomašnikom.

France Habjan

Naše čestitke in voščila

Goriški in tržaški prijatelji in znanci iskreno čestitajo kardinalu Alojziju Ambrožiču ob njegovi zlato maši in mu želijo še veliko plodnih let na visokih položajih, ki mu jih je zaupal papež Janez Pavel II. v Kanadi in Vatikanu.

Sedanji papež Benedikt XVI. je v svoji voščilni poslanici zapisal, da je kardinal Ambrožič kot duhovnik in škof vneto in skrbno deloval za duhovni blagor svojih vernikov. Poudaril je njegovo odločno in izkušeno vodenje torontske Cerkve po poteh evangelija ter njegovo jasno oznanjevanje božje besede v našem času. Spomnil se je tudi, kako zaupno in učinkovito je pomagal duhovnikom in vernikom v njihovih vedno večjih težavah.

V naših krajih smo današnjega zlatomašnika večkrat poslušali: ko je kot mlad duhovnik predaval v goriškem Slovenskem katoliškem akademskem društvu in govoril v tej ali oni cerkvi, tudi pozneje kot nadškof in kardinal, ali pa ko je na Tržaškem dvakrat predaval ob priliki študijskih dnevov Draga. Ob njegovem jubileju si želimo, da bi ga še kdaj poslušali in da bi mu lahko osebno čestitali. Čestitkam in voščilom se pridružuje tudi Novi glas.

Iz glasbenega sveta

Kozinova nagrada 2005

Letošnjo Kozinovo nagrado je upravni odbor Društva slovenskih skladateljev na predlog komisije za nagrade, priznanja in odlikovanja odločil, da prejme za svoj zaokrožen opus skladatelj Lojze Lebič. Za kompozicijo se je Lebič odločil po študiju arheologije. Kompozicijo je študiral v razredu profesorja Marjana Kozine na akademiji za glasbo v Ljubljani. Nagrada, ki jo je Le-

bič prejel, je imenovana po njegovem učitelju kompozicije in je med nagradami, ki jih je skladatelj prejel, gotovo najdragocenejše priznanje za ustvarjalni opus. Bogata Lebičeva zakladnica glasbenih del obsega vokalna inštrumentalna in vokalnoinštrumentalna dela. Prve kompozicije, pretežno obdelave ljudskih pesmi, ki so zelo priljubljene med zbori, je skladatelj Lebič umeščal v tonalne

sisteme. Postopoma po doživetju izkušenj sodobne glasbe v šestdesetih letih na Varšavski jeseni se je Lebičeva glasbena ustvarjalnost tako rekoč razcvetela v prefinjeno muzikalno prejo kompozicijske tvornosti. Pri poslušanju Lebičeve glasbe se udejanja občutek slišanja zvokov iz daljne preteklosti, izoblikovanih v sodobni kompozicijski stavek. Lebičeve glasbe ni mogoče

uvrstiti v znana stilna obdobja. Zvočna izpoved je v dialogu razuma in čustev in tako daleč stran od zvočnega konstruiranja kompozicij. Lebič je v glasbi avtonomen tvorec odvezan od pravil glasbene preje, izpovedno oblikovan v lastnem stilu in je umetniško v zenitu tvorcev slovenske glasbe. Želim, da pomeni skladatelju Kozinova nagrada ne samo priznanje za obsežni ustvarjalni opus, ampak tudi spodbudo pri nastajanju novih glasbenih umetnin. Iskrene čestitke!

Štefan Mauri

TK Galerija / Zadnja letošnja razstava

Izseljenci Anice Pahor

Zadnjo postavitev letošnje razstavljalne sezone so odgovorni pri Tržaški knjigarni posvetili umetnici Anici Pahor. Do 30. junija bodo namreč v TK Galeriji na ogled njene skulpture in slike. Slednje je umetnostna kritičarka Ani Tretjak na otvoritvenem večeru, ki je pred nedavnim potekal v prostorih knjigarne na Frančiškovi ulici, označila za končno udejanjanje oz. kristaliziranje v umetnostnih oblikah določene miselne perspektive, ki teži k razglabljanju dinamike izseljenštva: gre predvsem o tem, da

neke vrste 'gibljive umetnosti', ki tolmačijo raznolikost svojih oblik prek zrcalne podobe, v kateri izseljenci odražajo svojo usodo, svoje prilagajanje novim okoliščinam. V svojem umetniškem iskanju Anica Pahor nenehno spreminja svoje izhodišče; premika se od risbe do uporabe čopiča, izraz njene umetniške vizije pa se najpopolneje udejanja v oblikovanju keramike. Osrčje njenega iskanja sloni na dojetju premikov, ki predstavljajo osnovo tudi pri odnosih med človekom in naravo. S slikarskega gledišča stopa gospa

Pahor v stik z emotivno plastjo in z vsem, kar nam predočijo občutki bodisi z živo poetiko harmonije bodisi z efektom kontrasta v toplih in hladnih barvah, ki označujejo nasprotja realnega vsakdana, v katerem edino samozavedno človeško bitje izžareva dojemanje luči na poti evolucije. Kiparski adut pa omogoča ustvarjalni nekoliko drugačno umetniško razsežnost, ki temelji tokrat na materializaciji dotedanjih slikarskih vzvodov. Skulptura udejanja idejo: obenem se v tej obliki izraža moč njene volje, njena izraznost in

Foto IG

nenehna zavzetost za preučevanje nadaljnjih zmogljivosti

gline. Notranja izraznost njenih kiparskih del se razširja v

vse smeri kot veje in nam daje slutiti, da je dinamika bivanja raznolika in plodna za vsakogar, ki je zmožen dojeti, da smo lahko vsi - če le želimo - kot drevesa vpeti v tok ustvarjalne energije, ki nam jo nudi življenje.

Suverenost, s katero umetnica oblikuje glino, ne preseneča gledalca, ki ve, da je bil to prvi material, prek katerega se je Pahorjeva, ki živi v Svetem Križu pri Trstu, po rodu pa je iz Jamelj, predala umetnostnemu angažmaju. Čeprav se je avtorica odločila zanj v nekoliko kasnejšem življenjskem obdobju, so plodovi njenega ustvarjanja okusni kakor sadeži zemlje, iz katere se rodi glina.

Igor Gregori

Maša na Sabotinu ob 60-letnici konca druge svetovne vojne

Blagor tistim, ki vedo, kaj je sočutje!

Pred dvema tisočletje-
ma je Kristus s svo-
jim govorom na gori
postavil temelje krščanst-
vu. Njegove preproste, in
vendar paradoksalne besede so
se vpisale v knjigo najzlaht-
nejših misli, ki pomenijo eno
največjih revolucij človeškega
duha. V soboto, 18. junija
2005, so v tišini poletnega ju-
tra isti blagri zazveneli v ustih
goriškega duhovnika na gori
Sabotin, kjer so tisoči mladih
fantov pod različnimi zastava-
mi prelili svojo kri in ki ga
državna meja kot skeleča rana
še vedno deli na dva dela. "Bla-
gor tistim, ki delajo za mir..."
Na pobudo in po zaslugi čla-
nov združenja Concordia et
pax, ki resnično verjamejo v
slogo in mir med ljudmi na
italijansko-slovenski meji, je
med razvalinami cerkve sv. Va-
lentina potekala doživeta slo-
vesnost za vse žrtve vojn. Sa-
botin je namreč idealen in
simboličen kraj za srečanje
prebivalstva tega ozemlja; na
njem so koprski škof Metod Pi-
rih in goriški nadškof Dino De
Antoni ter visoki politični
predstavniki in upravitelji so-
sednjih držav posredovali so-
glasno sporočilo o novi poti
sprave in miru, "ki naj privede
vedno večje število ljudi, da bi
živel v duhu vrednot, na kate-
rih temelji novi svet".
V prvih vrstah ob oltarju so
med drugimi predstavniki ci-
vilnih in vojaških oblasti sede-
li predsednik državnega zbora
Republike Slovenije Franc
Cukjati, predsednik deželnega
sveta Furlanije-Juljske krajine
Alessandro Tesini, deželni sve-
tovalec Roberto Antonaz, go-
riški prefekt Pasquale Vergone,
predsednik goriške pokrajine
Giorgio Brandolin, goriški žu-
pan Vittorio Brancati, njegov

novogoriški kole-
ga Mirko Brulc,
senator Miloš Bu-
din, generalni
konzul RS v Trstu
Jože Šušmelj in
drugi. V imenu
združenja Con-
cordia et pax je
predstavnik ob-
lasti, duhovnike
obmejnih škofij
in številne navzo-
če Italijane in Slo-
vence pozdravil
g. Vinko Paljk,
nakar jih je zgo-
dovinar prof. Ser-
gio Tavano v svo-
jem nagovoru
spomnil, da je Sa-
botin za našo zgo-
dovino izredno
pomemben kraj.
Cerkev iz pozne-
ga srednjega veka, ki je bila po-
svečena Mariji, je namreč po-
vezana s številnimi Marijinimi
svetišči, ki se vijejo ob meji.
Sploh pa vso Goriško obkroža
in brani vrsta gričev, ki nosijo
imena svetnikov. Na Sabotinu
je umrlo na tisoče Evropejcev,
je povedal Tavano, ki jih nalašč
ni hotel imenovati Slovence,
Italijane in Avstrijce. V vojni,
ki je izstopala zaradi brutalne-
ga sovraštva, je bila použita
naša omika. Spet moramo
prevzeti naše vrhove in naše
cilje, spet moramo ovrednotiti
našo zemljo več jezikov in več
kultur. Nekdaj smo tu vsi go-
vorili vse jezike, je še poudaril
Tavano; z vojno pa smo izdali
plemeniti evropski duh Gori-
ce.
Msgr. Pirih je na začetku maše

Foto DPD

naglasil, da želijo prisotni na
slovesnosti prinesiti na oltar
gorje temnih let "predvojne-
ga in medvojne-
ga fašizma in tra-
gičnega obdobja
komunizma," čas hudih me-
sebojnih žalitev, poniževanj in
zločinov. Vse nečloveško do-
gajanje naj Jezus spremeni v
odrešilno daritev "v blagor žr-
tev, tistih, ki so žrtve povzročili,
in za očiščenje našega spo-
mina in medsebojnega odno-
sa." Svetogorska Kraljica naj
vsem izprosi pravo pomiritev
in globok mir v srcih vseh.
Msgr. De Antoni je v homiliji
podčrtal, da romanje na Sabo-
tin želi pokazati tukajšnjim
ljudstvom novo pot miru in
sprave. "Mir namreč pomeni
polnost življenja, ki nam ga je
obljubil Kristus." Vsaka vojna
predstavlja poraz človečnosti;
"zato smo tu, da skupno reče-
mo: nočemo več biti eni proti
drugim!" Sv. Valentin naj bo
kraj, kjer se srečujejo poti sprave;
spodbuja nas, naj iščemo
mir s pomočjo odpuščanja. Te-
že preteklosti nikakor ne mo-
remo pozabiti, lahko pa jo
sprejememo z odprtim srcem in
vzajemnim odpuščanjem.
Kakšna naj bo naša prihodnost,
se je vprašal msgr. De Antoni.
Ohranjamo specifičnost raz-
noolikosti, zavirajmo homolo-
giranje in spodbujamo spošto-
vanje do drugačnih!
Ob 60-letnici konca vojne nas

prežemajo raznovrstna občut-
ja, je dodal msgr. Pirih. Kakšen
smisel imajo vojne? Kaj so
rešile? Vse nas vodi v to, da
danes odločno trdimo: nikoli več
vojne! Naši bratje, ki so na tej
zemlji prelili svojo kri, nam be-
rejo svojo oporoko: največje
dobro je življenje, največje zlo
je smrt. Vsi, ki so tu umrli, so
vredni spomina, spoštovanja,
pozornosti in molitve, je dejel
koprski škof. Vsi mi pa smo
klicani, da delamo za mir,
sožitje in pravičnost med na-
rodi.
Po maši, ki jo je s petjem v go-
riških jezikih popestril štmavr-
ski moški zbor pod vodstvom
Nadje Kovic, je prvi stopil pred
mikrofon predsednik Cukjati.
Čudoviti Sabotin ponuja kras-
en razgled, je rekel, toda vsak
njegov kamen je oskrunjen s
krvjo. Tu so ljudje bili pre-
ganjani, zatirani in ubijani sa-
mo zato, ker so razmišljali dru-
gače. Po drugi svetovni vojni
smo se zaklinjali "Nikoli več!",
a spet in spet so se postavljali
lagerji. Žal ni magične formu-
le, da bi postali ljudje v najbolj
zlahtnem pomenu besede. Iz
zgodovinskih knjig ne more-
mo izbrisati Kočevskega roga,
Teharj, Gonarsa, Raba, fojbe, je
rekel predsednik državnega
zbora RS. Pot do očiščenja pa
ostaja, je "preprosta in oseb-
na": pogledimo žrtvi v oči. So-
čutje do žrtve je namreč že sa-

pogledu na napis ljudi, ki jim
je maršalov ukaz pokončal
starše v kraških breznih ali nje-
gov režim oropal mladosti in
poklicne kariere. Slovenci že-
limo biti prijatelji, obsoditi že-
limo zločine norih totalitarnih
zablod, saj smo Evropejci, ki
nazdravljamo: "Žive naj vsi na-
rodi!" Prizadevati si moramo,
da bomo naredili svet lepši,
kot je bil v prejšnjem stoletju.
V imenu italijanskih upravi-
teljev se je za "pomembno in
ganljivo srečanje" zahvalil pri-
reditelj predsednik dežel-
nega sveta Tesini. Obujamo
spomine in gledamo naprej,
ker se trudimo, da bi tod vlada-
la sožitje in dialog. Kljub od-
govornostim vlad in institucij
so tukajšnji ljudje razumeli
lekcijo 20. stoletja, je povedal

Tesini. Veselil se je Cukja-
tijevih besed in vseh skup-
nih italijansko-slovenskih
pobud za skupno dobro.
Goriška je v tem smislu po-
membna delavnica sprave, mi-
ru, sodelovanja in skupne ra-
sti. Kljub zastojem v evrop-
skem integracijskem procesu
je tu demokratična zavest mo-
čna in zrela, ljudje gradijo Ev-
ropo "od spodaj navzgor". Za-
to so vredni, da jih ustanove
podpirajo.
Potem ko sta se predstavnika
zakonodajnih zbornic Slove-
nije in dežele F-Jk bratsko
objela, je posredoval krajše
zgodovinsko razmišljanje še
prof. Raul Pupo. Na Goriškem
so se razdivjala nacionalistič-
na nasprotja, totalitarne ideo-
logije in zločinska dejanja.
Kako to, da je zlo seglo tako
globoko in da nas zgodovina
ni ničesar naučila? Pomemb-
no je, da si pogumno zastavljamo
to vprašanje. Vidimo nam-
reč pot upanja, cilj je še daleč,
smer pa je jasna. Zato, je dejal
zgodovinar, postavimo proti
paradoksom zgodovine para-
doks odpuščanja. Le-to ne mo-
re biti sad brisanja spomina ali
naivnosti. Samo na odpušča-
nju pa lahko temelji želja po
spravi.
Preden so se ljudje ob koncu
slovesnosti začeli razhajati, sta
mednje stopila škofa Pirih in
De Antoni. Njuna spontana
gesta je v sebi nosila močan
simboličen naboj: v rokah sta
namreč imela hleb kruha, ki
sta ga z nasmehom na ustih lo-
mila in delila najprej predstavi-
nikom oblasti, nato pa - tudi
prek njih - vsem drugim lju-
dem. Sabotin je spremenjen.
Odslej to ne bo več kraj jarkov
in smrti, ampak sprave in
življenja.

Danijel Devetak

Foto DPD

Foto DPD

Kratke

Gregorčičeva pesem Podgorkam

V Gregorčičevem Zbranem delu je v zadnjem razdelku druge knjige
med manj znanimi besedili tudi pesem z naslovom Podgorkam. Urednik
France Koblar je v Opombah o njej napisal, da jo je objavil časopis Gorica
24. okt. 1906 in da je nastala na dan "krasno uspele narodno verske slovesnosti" v Podgori pri Gorici.
Pesem je posvečena podgorskim dekletom z voščilom, da bi bile
še naprej vrle kot doslej, vzorne mladenke, zveste kristjanke in
Slovenke. "Če to obojno združite, / Bogu in domu služite!" Pesnik
jih imenuje nepremagljiva straža "naših tesnih južnih mej" in želi,
da bi se jim v služenju veri in domovju pridružili še mnogi drugi.
En mesec pred pesnikovo smrtjo napisana pesem ni dragocena
samo zato, ker jo je Gregorčič posvetil natanko določenemu kraju
oziroma njegovim dekletom, ampak tudi zato, ker je po sto letih
ohranila svojo sporočilnost.
Naj nas tudi omemba te drobne zanimivosti spominja, da bo 24.
novembra 2006 minilo sto let, odkar je v Gorici umrl še danes
priljubljeni "goriški slavček". / LB

71. svetovni kongres mednarodnega PEN na Bledu

Na Bledu je minuli teden potekal 71. svetovni kongres
mednarodnega združenja književnikov PEN. Od 14. junija je okoli
tristo literatov in publicistov na okroglih mizah na Bledu
obravnavalo teme Babilonski stolp - prekletstvo ali blagoslov,
Literatura kot zaščitnica kulturne krajine in Jezik miru - Literatura
kot lingua franca. Zasedali so tudi različni komiteji mednarodnega
PEN. Blejski 71. kongres PEN je potekal ob 40-letnici svetovnega
kongresa mednarodnega PEN, ki je bil leta 1965 na Bledu kot prvi
po drugi svetovni vojni organiziran v kateri od vzhodnih držav. Na
Bledu so med drugimi gostovali Arto Paasilinna, Niya Osundare,
Ronald Harwood, Peter S. Beagle, Thomas Luckmann in
predsednik mednarodnega PEN Jirži Gruša.

Nagradni natečaj Okno v svet
Žerjal in Faganel
nagrajena

Alpha Kanal je naslov likov-
nega dela Ivana Žerjale,
Isola della Cona naslov
slike Marka Faganela in naslov
dela Skupek 2 Julijane Božič. To
so prvonagrajena dela prvega na-
tečaja za mlade likovnike z naslo-
vom Okno v svet, ki ga je v sode-
lovanju s Kulturnim domom ter
oglaševalsko agencijo Tmedia
priredila KB 1909 Finančna del-
niška družba iz Gorice. Žirija - v
sestavi Klavdija Figelj, Joško Ve-
trih, Klavdij Palčič in Jurij Paljk -
je po temeljitem premisleku tako
določila med 39 prispelimi deli
21 mladih primorskih likov-
nikov z obeh strani državne
meje, posebej pa je še omenila
dela Brez naslova Ane Čigon, Za
križem Klemena Gorupa in delo
Pecelj v belem Joni Zakonjšek.
Sodobno zasnovano in odlično
narejeno likovno delo mladega
goriškega slikarja Ivana Žerjale
Alpha Kanal bo tudi natisnjeno

na platnici letnega poročila druž-
be KB 1909, trije nagrajenci pa
bodo dobili tudi odkupno nagra-
do v znesku 700 evrov. Organi-
zator je izjemno zadovoljen z izi-
dom nagrajnega natečaja, kajti
prispela so odlična likovna dela
in je žirija imela težko delo, a je
končna izbira tudi potrditev za
našo mlado likovno umetnika iz
Gorice, ki sta s svojimi deli pre-
pričala. Organizatorji bodo izda-
li ličen barvni katalog večjega
formata z deli vseh udeležencev
natečaja, razstavo z likovnimi de-
li vseh umetnikov, ki so na na-
gradnem natečaju Okno v svet,
pa bodo odprli v ponedeljek, 27.
t.m., v Kulturnem domu ob 18.
uri, kar bo izvrstna priložnost, da
si lahko ljubitelji sodobne umet-
nosti ogledajo dela in tudi sami
začutijo utrip sodobne likovne
umetnosti pri nas.
Pobuda je širšega pomena, pre-
sega zgolj kulturni značaj!

SOCIETÀ FINANZIARIA PER AZIONI
FINANČNA DELNIŠKA DRUŽBA

*Vabi na otvoritev
razstave in nagrajevanje
zmagovalcev likovnega natečaja*

OKNO V SVET

**v ponedeljek, 27. junija 2005
ob 18. uri**
*v Kulturnem domu v Gorici,
ul. I. Brass 20*

www.tmedia.it

GROSSBORDER
COMMUNICATION
AGENCY

UMETNIKI
OB MEJI

Prejeli smo

Sesljsanski zaliv še vedno vroča tema

Sesljsanski zaliv je v zadnjih časih v središču krajevne medijske pozornosti. Predvsem v tržaškem italijanskem tisku je bilo objavljenih več članov različnih tonov in vsebin. Med temi je izstopal zlasti tisti, v katerem se je g. Dodi pritoževal nad nesposobnostjo krajevnih uprav, da bi pripravile upravne akte po pravilnem postopku oz. take, ki bi jih sodišče ne izpodneslo. Priznati moramo, da je v tem imel prav.

Lahko pa pripomnimo, da niso bila okoljevarstvena in občanska združenja tista, ki so vsiljevala kratke roke in nezakonite bližnjice v postopkih odgovornih uprav. Verjetno so v to silile druge fizične ali pravne osebe in o tem verjetno ve kaj več gospod Dodi. Želimo opozoriti na dejstvo, da so lastniki Zaliva izvajali oblikovanje bivšega kamnoloma ("modellamento"), z dokumenti, ki so bili razveljavljeni decembra 2004, skoro vse lanske leto. Za izkop in odvoz nekaj stotisočev kubičnih metrov skale niso plačali Občini niti davka, ki je predviden za kamnoseške dejavnosti. Pri tem so uničili tudi nekaj hektarov gozda, ki ima evropsko zaščito (SIC). Temu izkopu moramo prističi še izkop, ki spada pod t.i. "zavarovanje območja" in ki traja že od zgodnjih devetdesetih let.

Seveda je vse to potekalo po zakonu, kot so nam potrdili odgovorni dejavniki na Deželi, ker med izkopom in prodajo za "oblikovanje" in med izkopom in prodajo, ki spada k dejavnostim kamnoloma, obstaja razlika v pravnem pojmu: zelo prefinjeno! Glede na počasnost Državnega sveta (ki lahko izda razsodbo po več letih, v tem primeru pa nista še minila dva meseca od prvega termina, ki je bil 19. april t.l.) je naša Občina sklenila, da izda novo gradbeno koncesijo, ne da bi čakala na razsodbo Državnega sveta, na osnovi iste dokumentacije, ki so jo lastniki predložili za prejšnjo koncesijo in ki jo je Deželno upravno sodišče razveljavilo.

ln gospod Dodi je z veliko občutljivostjo, ki je jasno usmerjena v turistični razvoj Zaliva, odločil, da zapre parkirišče v Karaveli, na

način, ki ga že vsi poznamo.

V teh izrednih razmerah ni prišel z Občine noben predlog o razlastitvi, v javno dobro, zemljišča na področju bivšega kamnoloma, na katerem bi lahko nastalo parkirišče. Tudi nam ni znano, da bi prišlo do sprememb v načrtu za "Turistično ovrednotenje Sesljskega zaliva", in do načrtovanja javne uporabe gradbišča v Javi, kar bi rešilo prometne zastoje.

Če bi izbrali to rešitev, bi ne bilo več potrebe po gradnji novega mega-parkirišča pri Belem baru in po povezavi z Zalivom skozi predor s shuttle-jem. Tako bi uredili dve enosmerni cesti, eno za spust v Zaliv, drugo za izhod iz njega. Res škoda, ker bi bila cena za to hipotetično operacijo zelo skromna!

Želimo tudi opozoriti, da, v kolikor nam znano, ni bila še uradno podpisana konvencija med lastniki in Občino, in torej ni nobene formalne garancije, da bo temu delu, ki po našem mnenju spominja na rop, res sledilo nekaj, kar bo turistično ovrednotilo Sesljski zaliv.

Ne, ne zdi se nam, da so lastniki vredni pomilovanja, saj jim je Občina poklonila v dar nove koncesije, kot že v prejšnjih letih, pred tem pa je Dežela bliskovito izdala krajinsko avtorizacijo!

Pričakujemo pa te podjetnike pri polaganju računov. Po oblikovanju Jave bo treba izkopati nov zaliv (kar je v odločnem nasprotju z Obalnim načrtom), potem bo treba izkopati predor za vožnjo shuttleja od Belega bara do Karaveli. S stalnim izkopavanjem, odnašanjem in prodajo brez plačevanja davkov.

Če bo prišel dan, ko bo na vrsti polaganje kamna na kamen namesto današnjega izkopavanja kamna od kamna, tj. ko bo treba graditi in uredničevati za resnični turizem - kje bodo ti podjetniki? Odgovor se ponuja v tistem delu Zaliva, kjer bi lahko takoj realizirali in kjer ni bilo še nič narejeno (Karavela). Avstro-ogrski Strandhotel, v propadu, nas spominja na to, kar je bilo in na tisto, kar smo izgubili.

Za odbor "L'altra baia - Drugačni zaliv" glasnik inž. F. Boglich

Kratke

V poletnem času / Vožnja med Štanjelom in Devinom

Občini Komen in Devin-Nabrežina sta v zadnjem času izpeljali več skupnih projektov, ki so pripomogli k večji povezanosti nekoč enotnega prostora. Skupni projekti so že zdavnaj presegli raven vzdrževanja dobrih odnosov, saj se povezanost prostora na vseh področjih vse bolj kaže kot potreba in nuja vsakdanjega življenja. Iz tega sodelovanja je zrasla ideja o avtobusu, ki bi povezal obe občini ter dva turistično zanimiva kraja, sosednji Štanjel in naš Devin. Gradova, ki se nahajata v teh dveh vasicah, sta bila že izhodiščni točki turističnega projekta Phare CBC Slovenija/Italija, rezultat katerega je bila med drugim publikacija in internetna stran, na kateri so predstavljeni vsi kraji in znamenitosti obeh občin (<http://vodnik.kras-carso.com>). Javni prevoz je torej nadaljevanje že začelih projektov in povezav, z njim pa bo domačinom in turistom omogočeno, da se kar z avtobusom prepeljejo iz notranjosti Krasa do kraške obale in obratno. Lokalni ponudniki gostinskih in ostalih turističnih storitev iz Štanjela in okolice so možnost prevoza sprejeli z velikim veseljem in že pripravljajo promocijske popuste za obiskovalce, ki bi k njim prišli z avtobusno vozovnico. Avtobus bo vozil v poletnih mesecih (25. junij-28. avgust), ob koncu tedna (sobota, nedelja, prazniki), trikrat dnevno v obe smeri. Prevoznik bo podjetje Aurigo, sponzor prevozo pa je Zadržna kraška banka z Opčin. Dokler bo pa meja med Italijo in našo domovino še obstajala, je bolje spomniti izletnike, naj ne pozabijo osebnega dokumenta. Cena vozovnic v slovenski valuti bo nihala med 300 in 420 SIT.

Kraljica morja pristala v Trstu

Oceanska velikanica Queen Elizabeth II. je v petek minulega tedna pristala na pomolu ob Pomorski postaji in izkrcala kar nekaj (okrog 1700) turistov, ki so se podali po mestnih ulicah do tržaških znamenitosti. Skoraj 300 m dolga in 32 m široka potniška ladja, ki je svojo pomorsko kariero začela davnega leta 1969, je preplula kar nekaj morskih milj, ki sovpadajo z več kot 23 plovbami okrog sveta.

Tržaška knjigarna / Zadnji roman Marka Sosiča

Knjiga o mladosti

Čeprav so deževne kaplje vseskozi grozile, da se bodo raznesle nad prisotnimi, ki so na dvorišču za Tržaško knjigarno v četrtek minulega tedna sledili predstavitvi zadnjega knjižnega truda Marka Sosiča Tito, amor mijo, so oblaki raje prizanesli in prisluhnili rahločutni operni melodiji, ki je zazvenela vsakokrat, ko je avtor prenehal brati nekaj odlomkov svojega romana. Kratko snidenje je uvedel solastnik knjigarne Igor Starc in ponudil občinstvu iztočnico, ki so ga neposredno popeljale v srž zgodbe romana: gre za delo s prizvokom mladinskih idealov, ki jih ni več.

Podrobneje je o knjigi spregovoril urednik študentske založbe Litera Andrej Brvar. "Pred dvema letoma me je naš skupni prijatelj Aleš Berger opozoril, da Marko Sosič pripravlja nov tekst", je pojasnil gost iz Maribora, kjer ima sedež njegova založniška hiša. "Pogovori o tekstu in knjiga sama so se vili

čez zimo in obrodili eno najlepših osebnih založniških izkušenj, saj je roman nastajal v

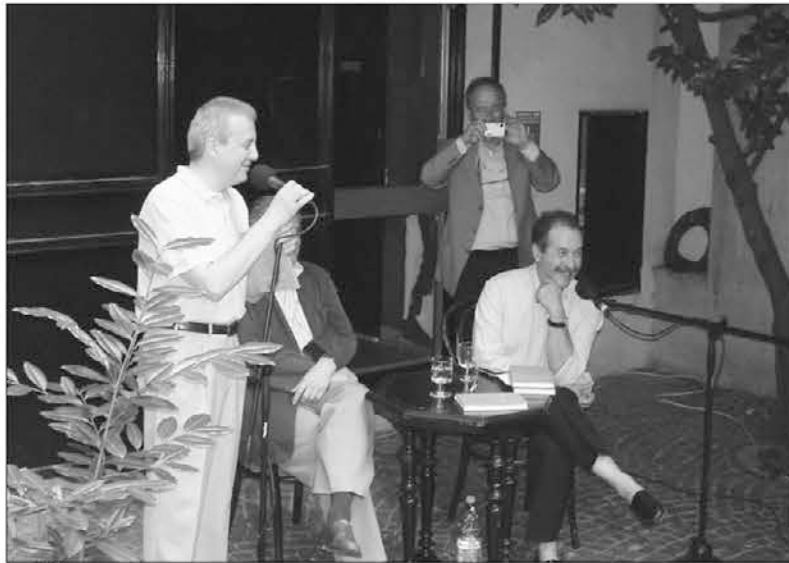

Foto IG

nemotenem in medosebnem prijateljskem vzdušju", je še dodal Brvar. Urednik je takoj dojel, da gre za kvalitetno delo že takrat, ko je prvič prebral

rokopis.

Mariborskega založnika je Sosičev slog sicer že prevzel, ko je prebral roman Balerina balerina, ki je pred nedanim izšel v italijanski različici. "Njegov način pisanja je lirčen, blizu glasbi, poeziji. Ko sem njegovo zadnje delo prebral, se je v me-

spominov na mladost", čeprav je glavni junak zgolj romaneskna figura. Slednji je torej otrok, do katerega imajo starši in bližnji dopuščajoč odnos, ker se malček zdravi na pljučih. V njem senzibilnost čedalje raste, on jo zato usmerja po eni strani k razglabljanju svojega o-

kolja in odnosa s starši, po drugi pa vodi tako močno občutljivost k dojetanju samega sebe: posledična konfliktnost do lastnega sveta pa se vije z izredno glasbeno melodijo romana, ki preglašuje vse ostale nivoje notranje zgodbe. Brvar je čutil tako potrebo, da celotno delo zaokroži enostavno z besedami: "Gre za glasbeno kompozicijo v petih stavkih".

Čeprav med prisotnimi na tržaški predstavitvi ni še nihče knjige prebral, so vsi zaupali v Brvarjevo željo oz. napoved, da bo Sosičeva zgodba s svojevrstnim naslovom "resno konkurirala za Kresnikovo nagrado".

Igor Gregori

Pri sv. Antonu Novem v Trstu

Praznovanje zavetnika

Praznik sv. Antona 13. junija so verniki iz mesta in okolice počastili s slovesno sv. mašo v cerkvi sv. Antona Novega. Daritveni obred je vodil škof vikar za Slovence g. Franc Vončina; z njim je somaševal odgovoren za slovensko pastoralno središče v Trstu msgr. Marij Gerdol. S pesmijo je bogoslužje spremljal združeni zbor ZCPZ iz Trsta pod vodstvom Edija Race-ta, ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. Po uvodnem delu daritvene skrivnosti in slavi iz maše v čast sv. Cecilije - Antona

Foersterja sta podala berili g. Igor Švab in ga. Matilda Lenarčič. Sv. maša se je nadaljevala z molitvami in prošnjami ter petjem, ki je odmevalo pod oboki prostorne neoklasične cerkve z visokimi binarnimi jonskimi stebri, ki spominjajo na stebriščno lopo iz Aten. Cerkev, ki so jo gradili od leta 1828 in dokončali leta 1849, je bila posvečena sv. Antonu Padovanskemu, katerega je papež Gregorij IX. že leto dni po njegovi smrti razglasil za svetnika. V knjigi "Življenje svetnikov in

svetnic Božjih", ki je izšla pri Mohorjevi družbi leta 1869 izpod peresa dr. J. Rogača, piše: "Dolgo svetlo versto slavnih mož iz reda sv. Frančiška prične čudodelni Anton Padovanski, najžarniši limbar v serafiškem vencu." Rojen leta 1195 v Lizboni na Portugalskem. Umril je v Padovi 31. junija 1231. V pridigi je msgr. Vončina orisal življenjsko pot svetnika, ki ga je Božja previdnost privedla najprej na Sicilijo in nato na Apeninski polotok. Povsod, koder je hodil, je imel veliko uspeha pri oznanjevanju evangelija. Končno je prišel v Padovo, in kot piše v zgoraj omenjeni knjigi, je spreobrn timer tamkajšnjega okrutnega in nasilnega kneza Ecelina, ki je

strahoval po podložnih mestih in oskrnjal ter zasramoval vse, kar je bilo svetega. In tu se je mlademu, komaj 36-letnemu Antonu, tudi izteklo zemeljsko življenje.

Na kraju slovesne maše je združeni zbor ZCPZ dodal še štiri pesmi "Mogočno se dvigni" - Jožeta Trošta; "Moli, zemlja, in opevaj" - Alojza Mava; "Bele sveče so prižgane" - Josipa Sicerja in "Sveto obhajilo" - Matije Tomca. Zaključil pa je s pesmijo "Božje milostno srce" - Vinka Vodopivca. S prirčno družabnostjo kroga pevcev v prostorih Slovenske skupnosti se je sklenilo praznovanje farnega zavetnika pri sv. Antonu Novem.

Pavel Vidau

V priredbi Sklada Mitja Čuk in openske župnije

Koncert v spomin na Janeza Pavla II.

Sklad Mitja Čuk je eden od najbolj dejavnih po-budnikov kulturnih dogodkov na Opčinah. O njegovi pozornosti do likovne umetnosti pričajo številne razstave, ki neopretrgoma bogatijo galerijo sedeža, o posluhu do glasbe pa razne koncertne pobude, ki vrednotijo domače glasbenike in prispevajo k spoznavanju slovenskih mojstrov. V soboto je Sklad priredil v sodelovanju z opensko župnjsko skupnostjo spominski glasbeni večer, posvečen papežu Janezu Pavlu drugemu.

"Koncertno mašo" sta si zamislila in oblikovala dva priznana slovenska glasbenika, sopranistka Pija Brodnik in organist Maks Strmčnik. Glasbeni projekt bolj razmišljujoče narave je nastal izrecno za to priložnost kot izbor občutenih molitev v uglasbitvah znamenitih mojstrov od baroka do naših dni.

Pija Brodnik je operna pevka, ki se zelo angažira na področju pevske kulture kot docentka vokalne tehnike, koordinatorka Društva slovenskih pev-

skih pedagogov in članica sorodnega ameriškega združenja NATS; Maks Strmčnik pa je zelo cenjen skladatelj, organist, čembalist in pedagog (med drugimi dejavnostmi je predstojnik oddelka za sakralno glasbo ljubljanske Akademije), ki je za svoje skladateljsko de-

lo prejel Prešernovo nagrado. Zna-na ustvarjalca sta skupaj izvedla zahteven program, v katerem sta se preteklost in sodobnost prepletali pod skupnim imenom valcem verskega razmišljanja. Bogat program je obsegal nabožne koncertne arije

in odlomke iz maš, oratorijev in drugih, bolj obsežnih cerkvenih skladb. Ob pevskih točkah so mogočno zazvenele tudi orgelske improvizacije samega Strmčnika, ki se je pri svojem poustvarjanju osredotočil predvsem na zanimive možnosti zvočnega razvoja danih tem. Zelo hvaležen odziv publike je nagradil trud obeh glasbenikov, ki sta ponudila openski skupnosti zanimivo srečanje z dvojno, glasbeno in versko vsebino.

RP

Narodna in študijska knjižnica Nadaljuje se niz obiskov

Rektor Romeo o možnostih sodelovanja

Predsednik Narodne in študijske knjižnice Viljem Černo je takoj po obisku rektorja tržaške univerze Domenica Romea v prostorih knjižnice na ul. sv. Frančiška v ponedeljek

postala primeren akter oz. povezovalac med tržaško in koprsko univerzo.

Romeo si je pred sestankom s kadrom NSK ogledal prostore in se tako lahko sam prepričal o

Foto IG

minulega tedna jasno izpostavil, da gre za zgodovinski obisk, saj še noben načelnik mestnega vseučilišča ni bil doslej gost v naši kulturni ustanovi. Značaj rektorja Romea je vsem znan: svojo neposrednost in vljudnost je že večkrat namenil reševanju težav naše manjšinske skupnosti. Ponedeljkov obisk je čedalje potrdil njegovo politiko prizadevanja v smeri vedno večjega povezovanja med tukajšnjo stvarnostjo in stvarnostjo onkraj meje: pomembno pozitivno vozlišče bi v tej luči postala ravno NSK. Rektor Romeo je tako izrazil željo, da bi knjižnica

prostorski stiski, v kateri je knjižnica primorana delovati. Rektor je pri tem dodal, da univerza ni danes v stanju nuditi drugih prostorov na sedežu Visoke šole za tolmače in prevajalce, kjer sicer uspešno deluje Slovenski informativni center v dveh prtiličnih prostorih bivšega Narodnega doma. Govor je bil tudi o finančnih težavah, ki bremenijo slovensko ustanovo, vendar je tudi tržaška univerza primorana poslovati v neroznatih ekonomskih razmerah. Kaže, da bo postalo sodelovanje med univerzitetno knjižnico in NSK bolj konkurentno.

Po razsodbi deželnega upravnega sodišča

“Šlo je za pilatovsko razsodbo”

Deželno upravno sodišče je minuli teden izreklo razsodbo, na osnovi katere naj bi bilo pomanjkanje prevajalske službe in slovenskega prevoza pri pokrajinskem statutu v skladu z zakonskimi predpisi. Pred časom je stranka Slovenske skupnosti vložila pritožbo na Deželno upravno sodišče, s katerim je želela postaviti pod vprašaj veljavnost statuta iz leta 2002. Pristojni pri sodišču pa so odredili, da podpisniki pritožbe nimajo potrebnih adutov za sprožitev zaželenega sodnega postopka. Sledjega je nameraval sprožiti pokrajinski svetnik lipo-ve stranke Nevo Radovič skupno s posameznimi tajniki petih občinskih sekcij SSK. Po mnenju sodišča predstavniki Slovenske skupnosti ne zastopajo celotne manjšinske stvarnosti in zato nimajo pogojev za pritožbo.

Kaj pa s tem v zvezi meni pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik (na sliki)? “Po mnenju upravne-

ga sodišča se ne more predstavnik manjšine individualno pritožiti proti ukrepom, ki nižajo zaščito”, se je izrazil odv. Močnik. To bi bilo možno le v primeru, ko bi manjšina imela izvoljeno predstavništvo, to je organ, ki bi nastal na podlagi složnega glasovanja celotne manjšinske skupnosti, “vendar te ustanove ni! Deželno upravno sodišče je s pilatovsko razsodbo tako določilo, saj noče sprejeti jasnega ukrepa”, je odločno pojasnil pokrajinski tajnik. “Podobno se je namreč dogodilo za časa Scajlovega dekreta o uvedbi enojezičnih osebnih izkaznic. Tudi takrat je Deželno upravno sodišče razsodi-

Foto JMP

lo, da vlagatelj priziva - to so bili vedno predstavniki SSK - nimajo pravnih pogojev, da to storijo. “Osebnost se s tako razlago ne strinjam. Menim namreč, da ima sleherni pripadnik manjšine pravico, da se pritoži nad

ukrepi, ki zmanjšujejo stopnjo zaščite.” Kaj pa nameravate sedaj storiti? “Pritožil se bom na državni svet proti tej razsodbi in, v primeru da bi državni svet bil istega mnenja kot Dus, se bomo pritožili na evropsko sodišče, saj razlaga, da mora manjšino zastopati neka ustanova, je pač izmišljena, saj nikakršen zakon tega ne določa kot tudi nikakršna mednarodna pogodba tega ne predvideva: dovolj je, da se vprašamo, kaj naj naredijo manjšine, ki nimajo za seboj tovrstne ustanove. Po mojem mnenju gre za kršitev človekovih pravic.”

Kako pa si razlagate besede predsednika pokrajinske uprave, po katerem naj bi slovenske besede imela že evropsko dostojanstvo, saj ima že status evropskega uradnega jezika? “Pokrajina ne popravlja slovenskih Sol, ne popravlja cest po Krasu, kar ji diši po Slovencih, je vse za v koš, zato je predsednik pokrajinske uprave zadnja oseba, ki bi se na taka izhodišča lahko naslanjala. Najraje dobro voljo dokaže z dejanji.”

Obvestila

Župnija Boljunec vabi v petek, 24. junija, na praznovanje svojega farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Ob 20. uri bo slovesna sv. maša ob sodelovanju domačega cerkvenega pevskega zbora. Po maši se bo praznovanje nadaljevalo pred cerkvijo z družabnostjo.

Slovesnost na Vejni. ACM iz Trsta vabi v nedeljo, 10. julija, ob 17.30 na slovesno praznovanje sv. Cirila in Metoda. Somaševanje bo vodil novomašnik g. David Pahor z duhovniki jubilanti. Peli bodo Združeni cerkveni pevski zbori s Tržaškega. Zaželeni so narodne noše in skavti, mladina in častilci svetih bratov.

Vsi vpisani za romanje in izlet v San Giovanni Rotondo, Firence, Sieno in San Gimignano: zaradi premajhnega števila vpisanih moramo, žal, odpovedati ta izlet.

Urad za slovenske šole

obvešča, da so bile v ponedeljek, 20. junija, objavljene permanentne lestvice za slovenske šole vseh vrst in stopenj, in sicer na oglasni deski Urada za slovenske šole v ul. S. Anastasio 12 v Trstu za tržaško pokrajino, in na oglasni deski goriškega oddelka Urada za slovenske šole pri C.S.A. v ul. Rismondo, 6 v Gorici za goriško pokrajino. Rok za vložitev morebitnih ugovorov je 5 dni.

Darovi

V spomin na Nado in Tullia Zaghet daruje za Marijin dom pri Sv. Ivanu n.n. 20,00 evrov.

Darko in Zinka Cerkenik darujeta ob priložnosti razstave narodnih noš 250,00 evrov za Sklad “Marta Požar”.

Ob odprtju razstave narodnih noš darujeta Zinka in Darko Cerkenik 250,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

Za Marijin dom ul. Risorta 3: N.N. 500,00 evrov.

Ob koncu glasbenega šolskega leta

Zaključni koncert gojencev GM

Glasbena matica-šola Marij Kogoj je prejšnjo sredo poskrbela za res lep zaključek šolskega leta 2004-05, ki ga je oblikovalo preko 50 izvajalcev. Na zaključnem koncertu v evangeličansko-luteranski cerkvi v Trstu so namreč nastopili sopranistka Matejka Bukavec in mezzosopranistka Lara Komar iz razreda prof. Eleonore Jankovič, Mešani pevski zbor Jacobus Gallus pod vodstvom Matjaža Ščeka in orkester Glasbene matice pod vodstvom Petra Filipiča, ki so izvedli izbrane odlomke iz oratorija Antonia Vivaldija Juditha triumphans za soliste, zbor in orkester. Oratorij je nastal leta 1716 v Benetkah, Vivaldi pa ga je napisal za učenke zavoda Ospedale della Pietà, kjer je deloval kot dirigent orkestra in zbora (t.i. “ospedali”) so bili zavodi, kjer so živele in se izobraževale mlade sirote, ki so se med drugim zelo aktivno in kakovostno ukvarjale z glasbo, svoje dosežke pa so pokazale na glasbenih produkcijah in koncertih. Libreto je v latinščini napisal vitez Giacomo Casetti, ta podaja zgodbo judovske svetopisemske junakinje Judite, ki je obglavila asirskega vojskovodjo Hofolerna in tako rešila ljudstvo Betulije. Juditina zgodba je prispodoba zmage Benečanov in krščanstva nad Turki v bitki pri Petervaradinu v

Srbiji in osvoboditve trdnjave na Krfu. Prepričljiva in kakovostna izvedba izbranih odlomkov Arma, caedes, Vultus tui vago splendori, O quam vana, Quamvis ferro, Fulgeat sol frontis decorae, Mundi Rector, Nox obscura tenebrosa, Vivat in pace, Umbrae carae, In somno profundo, Armatae face in Salve invicta Juditha je navdušila številno občinstvo, ki je na koncu nastopajoče nagradilo z res dolgotrajnim aplavzom, kar je predstavljalo kronanje šolskega leta oz. sezone GM, ki je bila za nekatere skupine karseda uspešna. Če se solopevski odsek, ki ga vodi prof. Eleonora Jankovič, že več let ponaša s kakovostnimi produkcijami, pa je v letošnji sezoni zbor Jacobus Gallus, ki je v nekajni poskusni fazi z novim dirigentom Matjažem Ščekom, presenetil z zmago v kategoriji ljudskih pesmi na nedavnem vsedravnem zborovskem tekmovanju v Vittoriju Venetu, kjer je poleg tega prejel še veliko nagrado Efrema Casagrande. Zelo prijetna novost je tudi dobro usklajeni simfonični orkester Glasbene matice, ki ga pod vodstvom Petra Filipiča sestavljajo nekateri gojenci višjih razredov in profesorji GM. Vsi omenjeni izvajalci so nam prejšnjo sredo tako pripravili res nepozabno glasbeno doživetje.

NL

Slovenska prosveta in Radijski oder

Volk in sedem kozličkov nekoliko drugače

Dvorana Finžgarjevega doma je minuli teden imela v gosteh petintrideset malih gledaliških navdušencev. Od ponedeljka, 13. junija, do petka, 17. t.m., je namreč v prostorih openskega Marijanišča potekala Gledališka šola za najmlajše, ki sta jo tudi letos priredila Slovenska prosveta in Radijski oder. Steber enotedenskega podviga je bila profesorica in izkušena režiserka Lučka Susič, ki je spretno vodila vaje in usklajevala priprave na petkov večerni nastop, tako da se nekateri gledalci niso mogli načuditi, kako ji je uspelo postaviti na oder enourno otroško predstavo s plesom, petjem in video-posnetki. Tudi starostnega razpona tečajnikov se ni ustrašila. Čeprav so se udeleženci sukali od 5. pa tja do 13. leta, je za vsakega poiskala primerno vlogo, tako da so se lahko čisto vsi izkazali. Jedru znane pravljice o Volku in sedmih kozličkih je zato dodala več okvirnih trenutkov, ki so popestrili celotno dogajanje in tradicionalni vsebini dodali sodobne svežine. Organizacijsko ekipo, ki je pripomogla k izvedbi letošnje

Gledališke šole za najmlajše, so sestavljali še Matejka Peterlin (govor), Martina Feri (petje), Jelka Bogatec (ples), Štefan Pahor (scena in video), Aljoša Saksida (glasba), Danijel Simonettig in Tomaž Susič (tehnična pomoč) ter Fabja Trento (kostumi). Ne moremo pa mimo malih protagonistov openskega odra: Karin Čok, Denis De Vecchi, Shanti Donato, Barbara in Filip Ferluga, Astrid Gregoretti, Samantha Gruden, Jana Guštin, Ema, Klara in Nejc Kravos, Martin Marchesich, Natasha Nardon, Andrej Pelikan, Sara Peric, Marko in Matej Petaros, Mojca in Urška Petaros, Neža Petaros, Katarina Pisani, Mateja Počkaj, Karin Purič, Tina Renar, Jasmina Smotlak, Jordan in Niko Trento, Erika Valečič, Helena Vidali, Ksenja Vremec, Tadeja Zavadlal, Jan, Matjaž in Neža Zobec, Ivan Zudek. Volk in sedem kozličkov, šest ptičkov, trije kuharčki in vsi ostali člani priličnega ansambla bodo sadove junijskih dni spet pokazali septembra, na prvem srečanju družinskega abonmaja Gledališki vrtljak 2005/06.

Alenka

Škofja Loka 5. Večer slovenskih viž v narečju

Dvojna tržaška zmaga

V Škofji Loki so se pred petimi leti prvič izrekli za najlepšo slovensko narečno vižo. Letošnjega tekmovanja, ki ga je pod pokroviteljstvom krajevne občinske uprave priredil Radio Sora, se je udeležilo

enajst skupin. Tržaški Kras je zastopal ansambel Ano ur'co al' pej dve, ki se vse od svoje ustanovitve posebej posveča vrednotenju slovenskih narečnih pesmi iz naše okolice. Vokalisti (Marta Fabris, Sara Jablanšček, Igor in Boris Košuta) ter instrumentalisti (Tullio Možina-kitara, Zoran Lupinc-harmonika in Peter Kuk-kontrabas) so se tako v petek, 10. t.m., predstavili na vrtu za škofjeloškim gradom in s svojim nastopom prepričali žirijo, ki jim je podelila zlato plaketo za izvedbo pesmi W'pnska (Openska). S tem pa zamejske bere priznanj ni bilo še konec. Nagrado radijskih postaj sta si pri-

služila tudi avtorja openske viže Armando Škerlavaj (besedilo) in Aleksander Vodopivec (glasba). Skoraj bi lahko rekli, da je Tržačano uspešno ponoviti podvig izpred dveh let, ko sta jih strokovna komisija in žirija radijskih postaj nagradili za skladbo za zmjeran (avtor besedila Attilij Kralj, avtorja glasbe Tullio Možina in Aleksander Vodopivec). Letošnjim glasbenim ocenjevalcem je načeloval Tomaž Tozon, z njim pa so sodelovali še Adi Smolar, Jože Kloboves in Marko Mihec. Besedila je pregledala Francka Benedik, raziskovalna sodelavka Dialektoloških sekcij Inštituta za slovenski jezik pri SAZU, ter dvakratna nagajena avtorica besedil Nataša Klinc Vybiralik in član Društva pesnikov slovenske glasbe Franci Šmekar. Predsednik komisije lokalnih radijskih postaj je bil tokrat Marjan Murko z Radia Gorenc. Izrekli pa so se tudi poslušalci, ki so se najbolj navedli nad skladbo Spoštvan 'ldje dolenske skupine Pogum. Drugo nagrado občinstva so si prislužili Vitezi celjski s pesmijo Če ti kapne, tretjo pa gorenjski ansambel Vita in njegova viža Pob'č merkej.

AL

Poletni del Drage mladih vabi v Celje od 7. do 10. julija

15. Draga mladih o solidarnosti v sodobni družbi

Draga mladih, intelektualni forum mladih iz zamejstva, Slovenije in zdomstva, že trka na vrata. Kdor je bil navajen, da je Draga mladih potekala (samo) tik pred jesenjo in se je prepletala s “tradicionalno” Drago, se bo moral navaditi na dejstvo, da je Draga mladih postala (ne samo jesenska, ampak tudi) poletna - za nameček pa še potujoča prireditve. Draga mladih je namreč pred tremi leti jesenskemu srečanju dodala še po-

letni - nekoliko bolj počitniško obarvan del, ki se premika iz leta v leto v drug slovenski kraj. Tako se bo Draga mladih z Opčin (lani je bil tako jesenski kot tudi poletni del na Opčinah) letos selila v Celje, in sicer v Dom sv. Jožefa. Potekala bo od 7. do 10. julija. Letošnja Draga mladih ima kot podnaslov “Povezani obstanemo”, tema celotnega dogodka pa je solidarnost. Predavatelji ne bodo solidarnosti obravnavali v smislu medsebojne pomoči, ne v

smislu delovanja v humanitarnih organizacijah ali v smislu darovanja denarnih prispevkov, ampak občutka, drže posameznika, skupin in družbe. Na prvi pogled ta aspekt družbenih odnosov ni več tako pomemben kot pred desetletji. Ali je res tako, ali se je morda pojav solidarnosti spremenil vzporedno s spreminjanjem družbe, bodo mladi odkrivali skupaj z uglednimi gosti okroglih miz, ki bodo analizirali sociološke, antropološke, ekonomske in duhovne temelje solidarnosti.

Pa pogledjmo še imena predavateljev in gostov: slavnostni govornik na odprtju 15. Drage mladih bo France Cukjati, predsednik slovenskega parlamenta. Prvo okroglo mizo na temo “Filozofski, antropološki in sociološki temelji solidarnosti”, ki bo na sporedu v petek, 8. julija dopoldne, bodo oblikovali filozof Janez Juhant, antropolog Jože Ramovš in sociologinja Zinka Kolarič. Naslednji dan, v soboto, 9. julija, pa bo na vrsti druga okrogla miza. Na temo “Solidarnost v kontekstu sodobne družbe” bodo govorili teolog Branko Cestnik, novinar Bojan Wakounig in sociolog Andrej Fištravec. Temo solidarnosti bodo mladi s pomočjo uglednih gostov razvijali še na jesenskem delu Drage

mladih, ki bo 3. septembra na Opčinah pri Trstu. Jesensko okroglo mizo na temo “Solidarnost v kontekstu sodobne ekonomije in psihologije” bodo oblikovali novinarka Vida Petrovčič, ekonomist Miran Kramberger in socialni psiholog prof. dr. Piergiorgio Gabassi. Organizatorji Drage mladih, med katerimi so tudi “Mladi v odkrivanju skupnih poti”, so za poletni del priredile poskrbeli še za lepo število delavnic in pester spremni kulturni program. Udeleženci bodo lahko izbirali kar med 13 delavnicami: fotografsko, video-delavnico, kulinarično, debatno, roko-metno (z lanskimi evropskimi prvaki Pivovarne Laško), likovno, internetno, misijonsko, de-

lavnico za javno nastopanje, za razvijanje pozitivne samopodobe, za tehnike obvladovanja stresa, pa še glasbeno in zgodovinsko delavnico o celjskih grofih. Na programu je še nekaj drugih zanimivih dejavnosti, odkrijete pa jih lahko na spletni strani www.dragamladih.org. Na isti strani se lahko tudi direktno prijavite na Drago, drugače pa se lahko obrnete na organizatorje: za zamejstvo zbira prijave MoSP, ki bo tudi organiziral skupno “odpravo” zamejskih udeležencev. Za informacije lahko pokličete na številko 040-370846, od ponedeljka do petka v delovnih urah, naslov elektronske pošte je rast_mladik@hotmail.com. **Breda Susič**

Center za Korošce obeh narodnosti

Deseta obletnica k&k centra Šentjanž v Rožu

Kulturni in komunikacijski center (k&k center) Šentjanž v Rožu na avstrijskem Koroškem letos beleži 10. obletnico delovanja. Center s svojo kulturno ponudbo želi nago-varjati tako slovenske kot tudi nemško govoreče Korošce, kar naj bi "pripeljalo do obojestranske izmenjave" na vseh ravneh. Ob 10-letnici delovanja so odprli tudi razstavo koroške likovnice Zorke Loiskandl-Weiss (*na sliki*), sledil bo nastop skupine Čompe. Kulturni in komunikacijski Šentjanž v Rožu je začel delovati junija 1995 v stari ljudski šoli kot samostojna enota pri Slovenski prosvetni zvezi (SPZ), eni izmed obeh osrednjih kulturnih or-

ganizacij Slovencev na avstrijskem Koroškem. Že s kratico k&k skuša center nago-

varjati Korošce obeh narodnosti, saj obe črki tako v slovenščini kakor tudi v nemščini ponazarjata kulturo in komunikacijo kot osnovna vezna člena v sodelovanju in spoznavanju. Center, ki letno pripravi okoli 50 prireditev, skrbi tako za likovne razstave domačih in tujih ustvarjalcev kot tudi za literarne večere,

strokovna predavanja in koncerte, pri čemer nudijo prostor predvsem izvajalcem manj znane in alternativne glasbe. Posebno pozornost pa namenja tudi gledališkemu ustvarjanju. V tem sklopu ponuja k&k center od leta 2001 gledališki abonma "Pogled dlje" s predstavami poklicnih gledališč v Sloveniji. Poleg tega pa je k&k center tudi središče za domača šentjanška kulturna društva; med drugim v centru vadijo dve tamburaški skupini in gledališke skupine Slovenskega prosvetnega društva Šentjanž, v njem pa potekajo tudi seje gasilskega ali športnega društva.

STA

Slovensko kulturno središče Planika Poučna ekskurzija v Slovenijo

Slovensko kulturno središče Planika je prejšnji teden na željo ustanove Hiša za Evropo iz Gumina organiziralo poučno ekskurzijo v Slovenijo. Člani skupine so si ogledali lepote Gorenjske. Obiskali so Bled in čebelarški muzej v Radovljici, nato pa so si v spremstvu sodelavke središča ogledali znamenitosti same Ljubljane. Obiskali so center, tromostovje s Prešernovim spomenikom, ljubljanski stolnico, magistrat, čevljarški most; veliko zanimanja so pri izletnikih vzbudile Plečnikove mojstrovine, Križanke in Nuk ter zgodovina prestolnice predvsem v času francoske administracije, ki je uradno dopuščala rabo slovenskega jezika v šoli in javni upravi. Ker je bila ekskurzija poučnega značaja so obiskali

tudi predstavništvo Evropske komisije v Ljubljani. V popoldanskih urah jih je sprejel sam predstavnik Komisije gospod Erwan Foure. Srečanje je potekalo v prijetnem vzdušju, čeprav po negativnem izidu referendum v Franciji, ki je zavrnil evropsko ustavo. Pogovarjali so se ter izmenjali mnenje o pomenu institucije, vloge, ki jo lahko odigra in pa seveda dejstvo, da je ljubljansko predstavništvo najbližje samemu sedežu guminskega združenja. Delegacijo so sestavljali poleg vodstva združenja tudi trbiški župan prof. Baritussio, odbornica za kulturo Campana ter župana iz Gumina Marini in Tolmeča Cuzzi. Župani so tudi povabili

gospoda Erwana Foureja, da jih pred iztekom mandata obišče in se seznani z delom na teritoriji treh omenjenih občin.

Rudi Bartaloth

Vabilo

Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije Tigr Primorske in Slovensko kulturno središče Planika Kanalska dolina vabita na slovesno odkritje spominske plošče in predstavitev priložnostne publikacije v spomin na narodnega delavca in zdravnika dr. Alojzija Dolharja, ki bo v nedeljo, 26. junija 2005, ob 11. uri na njegovem domu na Trbižu, ul. Vittorio Veneto 98. Spored je naslednji: nastopil bo kvartet družine Zwitter iz Ziljske doline, pozdravni govor bo imel Rudi Bartaloth, predsednik SKS Planika, slavnostni govornik bo prof. Bojan Pavletič iz Trsta, sledilo bo družabno srečanje.

Občinski kulturni center na Trbižu

Predstavitev možnosti in priložnosti čezmejnega sodelovanja

V petek, 17. junija, se je v občinskem kulturnem centru na Trbižu odvijal seminar z naslovom Predstavitev možnosti in priložnosti čezmejnega sodelovanja med lokalnimi upravami v goratih območjih. Srečanje je spadalo med aktivnosti odobrenega Interreg projekta Italija Slovenija z naslovom "Brez meja 2004", ki ga trbiška občinska uprava ravno zaključuje. Naj omenimo, da so partnerji trbiške občine na italijanski strani še Občina Naborjet-Ovčja vas, SKGZ, SSO, Glasbena matica ter SKS Planika, na slovenski strani pa občini Bovec in Kranjska Gora. Vabljeni so bili na srečanje župani, upravitelji in občinski uslužbenci obeh občin s slovenske in italijanske strani. Tematika simpozija je obravnavala različne možnosti in priložnosti čezmejnega sodelovanja med subjekti in institucijami v Italiji in Sloveniji. S pomočjo priznanih strokovnjakov iz Italije in Slovenije so organizatorji, pripomogli k širitvi poznavanja nekaterih evropskih programov za uresničitev skupnih projektov čezmejnega sodelovanja. V pozdravnem nagovoru je župan Trbiža Baritussio spomnil, da se je projekt Interreg v sami občini začel izvajati lan-

ske poletje z raznimi dejavnostmi na kulturnem in folklornem področju v sodelovanju s subjekti v sosednji Sloveniji predvsem občine Kranjska Gora. Izpostavil je dejstvo, da danes obmejne občine sodelujejo in izvajajo skupne programe, to sodelovanje pa se bo moralo v prihodnje še bolj okrepiti, ne ostaja povratna pot. Tudi odbornica za kulturo Campana je pokazala veliko angažiranost, saj njeno odborništvo tudi dejansko izvaja program. Organizaciji simpozija je pristopil tudi Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu. Pozdrav in uvodni poseg je imel tudi Generalni konzul gospod Jože Šušmelj. Zahvalil se je trbiški občini za gostoljubje ter soorganizacijo srečanja. Seminar je izrednega pomena v trenutku, ko je tudi Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije. Zelo pozitivno je ocenil prizadevanja za dobrososedske odnose ter sodelovanje občin Kanalske doline s Kranjsko Goro ter Bovecem. Seminar bi moral nakazati možnosti ter spodbujati skupne projekte za preporod obrobniških področij videmske pokrajine ter slovenskih občin, ki mejijo na videmsko. Predvsem možnost ustvarjanja novih delovnih mest in

zajezitev odhoda mladih iz beneških dolin. Obenem se je zahvalil občini Trbiž za dosledno izvajanje zakona

postopkov za pridobivanje sredstev iz evropskih skladov, mogoče pa tudi težava pri komuniciranju s sosednjimi občinami zaradi naravnih ovir v goratih področjih slovenske Benečije. Prav tako je verjetno dejstvo, da se vasi Beneške Slovenije praznijo. Podžupan Bovca Robert Trampuž pa je v pozdravnem nagovoru izpostavil pozitivne pre-

sedla. Tudi pred nekaj meseci ustanovljeno omizje med sosednjimi občinami (Bovec, Trbiž, Naborjet, Kranjska Gora, Podkloster in Bekštanj) pripomore k tesnejšemu sodelovanju in dobrim rezultatom dela. Vsi posegi so bili kakovostni, velja pa omeniti referat Giade Gamba, ki je obenem tudi predstavljala Deželo Furlani-

benci in funkcionarji v Italiji in Sloveniji za izvajanje projektov čezmejnega sodelovanja in prav tako pravnik Aleksija Mužine o postopkih in zakonodaji, ki jih morajo poznati javni uslužbenci in funkcionarji v Italiji in Sloveniji pri izvajanju javnih naročil.

Koordinacija simpozija pa je bila vzorno izpeljana s strani Dr. Erika Švaba, direktorja podjetja Evroservis, ki je obenem tudi svetovalec pri evroprojektu za občino Trbiž. V sklopu srečanja so bili predstavljeni tudi primeri dobre prakse v dosedanjih uspešnih projektih na posameznih področjih. Nakazane so bile tudi konkretne možnosti sodelovanja za predstavitev novih skupnih projektov na bodočih razpisih v najbolj zanimivih sektorjih sodelovanja. Menimo, da je simpozij dosegel svoj cilj: spodbujanje evroprojektiranja in kandidiranja za evropska sredstva, saj prav z vstopom Slovenije v Evropsko unijo so se znatno povečale možnosti za čezmejno sodelovanje v obmejnem prostoru Slovenije in Italije. Zlasti je pomembno sodelovanje pri pripravi skupnih razvojnih projektov, ki se financirajo iz evropskih razvojnih skladov in programov. V Evropski uniji se naslednje programske obdobje prične leta 2007 in za pripravo kvalitetnih projektov za to obdobje je potrebno se že pričeti pripravljati. Zaradi povsem zanimive vsebine bi veljalo predlagati podoben seminar v Beneški Sloveniji.

Rudi Bartaloth

482/99. V imenu manjšinskih partnerjev projekta SKGZ in SSO je publiko nagovoril Riccardo Ruttar. Izpostavil je splošno brezbržje do tega problema s strani javnih upraviteljev beneških občin. V dvorani namreč ni bilo njihovih predstavnikov razen nekaterih izjem. Po besedah Ruttarja morda na ta pojav vpliva zapletenost

mike na obeh straneh meje, sodelovanje med Bovecem in Trbižem, pripravo skupne prireditve ob občinskem prazniku 2. julija s pričetkom v Rablju in nadaljevanjem v Logu pod Mangartom, tam bosta občini podpisali tudi pismo o nameri glede sodelovanja na turističnem področju, partnerstva z drugimi furlanskimi občinami in ne nazadnje tudi razvoja Kanina in Nevejskega

jo-Juljsko krajino in govorila o možnostih čezmejnega sodelovanja v Deželi F-Jk, ter Tatjane Rener iz Agencije za regionalni razvoj Republike Slovenije, pisarne Štanjel, glede možnosti, ki jih nudi Slovenija, referat Mare Černic (Evroservis) o evroprojektiranju ter referata pravnik Mitje Ozbiča o postopkih in zakonodajnih pravilih, ki jih morajo poznati javni usluž-

Odmevi

Kakšna naj bo slovenščina po radiu in televiziji?

V prejšnji številki Novega glasa se je Jurij Paljki v rubriki Proste stvari razpisal o občutku za jezik, ki ga imamo ali pa nimamo. Na začetku svojega zapisa je kar vehementno udaril po slovenščini, ki jo večkrat slišimo po naši radijski postaji. Tudi sama se včasih zgrozim, ko poslušam oddaje v "sproščeni" slovenščini. "Sproščeni" jezik se širi ne samo na ulici, v šoli, po internetu, si-li pa tudi v gledališče, radio in televizijo. Veliko ljudi to opaža in se zgraža, vendar pa to mnenje ne prodre v javnost. Zato sem hvaležna, če kdo dvigne

svoj glas v obrambo slovenščine, kot Jurij Paljk v omenjenem članku. Pa tudi v radijskih in televizijskih oddajah pride od časa do časa na plan problem, kakšna naj bo slovenščina v gledališču, pred mikrofonom in v televizijskih oddajah. V "Dvigljeni zavesi" je bil pred nekaj tedni gost Ivane Placer Danjel Malalan in med drugim omenil, da je v osrednji Sloveniji med mlajšimi režiserji trend, da

bi igralci govorili "vsak po svoje", da bi tako ustvarili čim bolj sproščen govor. Hvala Bogu je Malalan zavrnil to modo: igralci so se na akademski ravni šolali, da bi se vedli in igrali čim bolj sproščeno v okviru danega jezikovnega kodeksa. Problem slovenščine po radiu in televiziji je prišel večkrat na dan v oddajah, posvečenih 60-letnici naše radijske postaje, ki jih pripravlja Katja Kralj. Največ časa

je temu problemu namenila v oddaji, v kateri sta bila gosta nekdanja napovedovalca Radia Trst A Livij Valenčič in Aleksij Pregarc. Presenetile so me besede urednice, da se nekateri "izmikajo ljubljanskemu (!) modelu, kajti pravijo, da bi bilo to golo posnemanje nekega jezikovnega modela, za katerega ni rečeno, da je merodajen". Zdi se mi, da ne gre za posnemanje "ljublanskega" modela, ampak za poznavanje zbornice oz. knjižne slovenščine, za jezikovni kodeks, o katerem je govoril tudi Danjel Malalan. Zborna slovenščina pa ne velja samo za ljubljancane, ampak je

skupna vsem Slovincem, kjerkoli živimo. Zelo jasno so bile tudi besede obeh napovedovalcev. Kljub temu da ne nasprotujeta bolj pogovorni obliki slovenščine, pa "se komunikativnost ne sme spremeniti v pačenje naše govorice"... "Govorjena beseda na naši postaji je nekultivirana in zelo samozvestno se nihče ne ozira na to, ker smatrajo, da je to nekaj nepotrebnega." Opravičevanje, da sodelavci nimajo profesionalnega usposabljanja, da so samouki, prepuščeni svoji dobri volji, drži do neke mere. V eni prvih oddaj ciklusa je Danila Silova opisala, kako je iz italijanskih šol, brez potrebnega zna-

nja prišla pred mikrofonom, a kako se je trudila, spraševala, iskala pomoč, se vestno vsak dan pripravljala... Tako je postala izvrstna napovedovalka, ki se je poslušalci še danes spominjajo. Mislim, da lahko človek dosti sam naredi, če mu je do tega. Na voljo pa ima tudi pomoč v tečajih ali individualne lekcije. Naj za konec citiram misel Aleksija Pregarca iz omenjenega intervjuja: "Kdor se odloči za mikrofonom, mora vedeti, da je to edini mikrofoni s te strani meje, ki govori našim ljudem. Če še mi ne bomo spregovorili v knjižni slovenščini, kdo pa bo?"

Eho

Zaradi neuspelih pogajanj v EU bo morala Slovenija prispevati več, kot bo prejemala

Izjava Pavla Ruparja razburkala parlament in javnost

V vladi, parlamentu, političnih strankah in v javnosti so bili razočarani zaradi neuspeha posvetovanj predstavnikov vseh članic EU prejšnji teden v Bruslju. Kriza, ki je v Evropi globoka, bo vplivala tudi na Slovenijo. Ker proračun ni bil sprejet, bo morala Slovenija po obstoječih merilih od leta 2007 dalje v bruseljski proračun prispevati več, kot bo iz blagajne EU prejemala. Nove finančne obveznosti bi se povečale za približno 240 milijonov evrov letno (delež pri plačevanju pomoči - rabata Veliki Britaniji). Neuspeh bruseljskega vrha bo povzročil slabljenje evra, zaradi česar ga v Sloveniji ne bi uvedli v začetku leta 2007, kot je predvideno. Po sedanjih določilih bo Slovenija leta 2008 sama predsedovala EU, ne skupaj z Nemčijo oz. Portugalsko, kar bi bilo moč, če bi države članice pravočasno potrdile evropsko ustavo. Stroški omenjenega predsedovanja bodo zaradi tega višji, pokriti pa jih bo morala sama Slovenija. V Sloveniji tudi opozarjajo, da bi pogajanja o vstopu Hrvaške v EU utegnili odložiti za daljše obdobje. Nacionalizem, ki bi se iz tega rodil v sosednji državi, bi otežkočil reševanje sporov med državama. Premier Janez Janša je takoj po neuspelem zasedanju v Bruslju napovedal, da bo Slovenija začela postopke za spremembo

upravne razdeljenosti na t.i. statistične regije. Ob obstoječi ljubljanski, ki ne prejema nobene pomoči, bi oblikovali še dve statistični regiji, ki bi izpolnjevali merila za pomoč iz Bruslja. Predsednik vlade je bil zelo kritičen do VB, ki ni bila pripravljena na kompromis. Po njegovem je "Evropska zveza izgubila ritem, ki ga mora znova najti." Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel pa je menil, "da je treba po dolgem obdobju pozitivnega razvoja povezave analizirati dosežke in odstraniti ovire. Ugotavljam tudi, da navdušenje nad Unijo popušča."

Pri delovanju državnega zbora in v razmerjih med vladno koalicijo in opozicijo se spori poglobljajo. Opaziti je, da so Anton Rop in nekateri drugi poslanci LDS pri tem uspešnejši, kot pa so pri urejanju razmer v lastni stranki, ki zlasti v Ljubljani hitro nazaduje. Na nizko raven politične kulture opozarja incident, kakršnega v slovenskem parlamentu še ni bilo. Med drugo obravnavo zako-

na o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti v parlamentu, 17. t.m., je namreč poslanec SDS Pavel Rupar poslanki LDS in SD

Pavel Rupar

Majdo Širca in Majdo Potrata grobo žalil z zahtevo, da je treba ugotoviti njun spol. Besed poslanca iz Tržiča iz moralnih razlogov ne bomo navedli, zaskrbljujoče pa je, da po prostaški zahtevi Ruparja podpredsednik DZ Saša Peče, ki je vodil sejo, ni prekinil razprave. Brezbrižen je ostal tudi France Cukjati, pred-

sednik DZ.

Dogajajo se še drugi primeri, ki so v neskladju s položajem poslancev in ministrov. Podpredsednik DZ Saša Peče je v parlament prinesel pištolo. Pri tem je morala posredovati policija.

Obrambni minister Karel Erjavec je na uradno potovanje v tujino peljal tudi ženo, kar naj bi bilo nezakonito. Ob povratku v Slovenijo se je na letališču Brnik izognil mejni kontroli. O zadevi bo razpravljala parlamentarna Odbor za obrambo.

Klinični center v Ljubljani odslej vodijo tri ženske

Ena pomembnejših tem so zamenjave vodilnih službenecv v številnih institucijah, ki jih izvaja nova oblast. Črni oblaki se zgrinjajo nad glavnega direktorja Luke Koper Bruna Koreliča, ki pa bo kmalu izpolnil pogoje za upokojitve.

Novo vodstvo Kliničnega centra v Ljubljani, ki je skoraj 7 tisoč zaposlenimi in 800.000 bolniki med pomembnejšimi državnimi ustanovami, odslej sestavljajo tri ženske, vrhunske strokovnjakinje. So pa izbranke vladajoče koalicije. Za novo generalno direktorico je bila izvoljena Darinka Miklavčič, nova strokovna direktorica je postala dr. Saša Markovič, mesto glavne sestre pa je prevzela Erna Kos-Grabnar.

Marijan Drobež

je jasno prikazal Primož Pirnat. Osladno angelski in neprikrito koristolovski župnik je dobil pravo podobo v igri Jožeta Hrovata. Omahljivega Franca Bernota, prožno orodje Kantorjevih nakan, je izrisal Miha Nemec. Nemočne žrtve Kantorja, gospodarja src in življenja nasploh, so prepričljivo in doživeto poosebile Mira Lampe-Vujičič ženo Hano, ki se ni nikdar mogla preleviti iz dekle v gospo, Marjuta Slamič, najprej uporno, nato pa popolnoma podrejeno hčerko Francko, Ana Facchini pa krhko, nedorasto Nino, prepojeno z nočnimi strahovi, a tudi z močnimi čustvi do Maksa. Strti, zapiti Krnec - Branko Ličen, "zaslepljena" sodnika - Milan Vodopivec in Dušanka Ristič, uboga, a neustrašna Lužarica - Alida Bevk, ubogljiva oskrbnica - Nevenka Vrančič in Koprivec - Gorazd Jakomini so z manjšimi, a dobro nastavljenimi liki zaokrožili podobo drame, ki jo je Vasilija Fišer, prvič gostja v SNG Nova Gorica, kostumsko prestavila v današnji čas in jo postavila v nekaj izvangostilniški prostor s šaro v kotu, a z elegantnim kavčem na sredini. **IK**

SNG Nova Gorica Kralj na Betajnovi

Brezčuten Cankarjev povzpethnik živa podoba današnjih mogotcev

Namesto napovedane predstave Lopa De Vege Fuente Ovejuna, izpadle iz programa zaradi odpovedi režiserja Emilia Hernandez, je Slovensko narodno gledališče Nova Gorica sklenilo letošnjo sezono, v sozvočju s podnaslovom Peklenske zgodbe, z dramo Kralj na Betajnovi (1902), ki jo literarni kritiki postavljajo na sam vrh družbenokritične dramatike našega velikega Ivana Cankarja. Uprizoritev, premierno izvedena v četrtek, 9. t.m., naj bi bila že predokus praznovanj ob 50-letnici novogoriškega teatra v prihodnji sezoni, pa tudi poklon domačemu igralcu, Binetu Matohu, dobitniku Borštnikovega prstana 2004, ki je suvereno, z mnogoterimi subtilnimi psihološkimi odtenki poosebil protagonista Kantorja. Delo je na oder kot ambientalnoprredstavo postavil režiser

Jaša Jamnik, že nekajkrat gost v SNG, poznan med gledalci v zamejstvu tudi zaradi iskrive obdelave Butalcev v SSG, nagrajene na festivalu Zlata palčica l.1999. Izbira prizorišča, nekdanjega plesišča pri baze-nu Kromberk, na katerem so vidne zoglelene ostaline požara, je bila zelo posrečena in v skladu z režiserjevo vizijo Cankarjeve drame, v kateri je prepoznavno eno samo moralno pogorišče okrutnega vaškega povzpethnika Kantorja, ki mu ni pretežko gaziti po krvi nedolžnih žrtev, pa tudi pogorišče sodobnega sveta, v katerem vladajo oportunitizem, želja po oblasti in je bolj kot kdaj prej v ospredju makiavelizem, brezbriznost do potreb preprostih ljudi, borečih se za preživetje. Jamnik je ob dramaturški razčlenitvi Tee Rogelja verno sledil avtorjevemu tekstu, kljub temu da je iz njega izvel nekaj

stranskih oseb in prečistil jezikovne arhaizme. Pri odski oddelavi je najbolj osvetlil dialoge med Kantorjem, Maksom in župnikom, ki sežejo globoko v človeško zavest zaradi neverjetno aktualne vsebine, odslkavajoče današnje družbene razmere, v katerih se vedno kraljujejo Kantorju podobni mogotci, gluhi in slepi za socialne stiske podrejenih. Kot Cankarjev protagonist se spretno in cinično izmikajo očitkom vesti, če jih sploh še zaznavajo, nezadržno hlepajo po zastavljenih ciljih in se neustavljivo povpenjajo proti njim. Te krute resničnosti se je poslužil Matoh, ko je z natančno doslednostjo in jedkostjo orisal, sicer zatrte, duševne Kantorjeve viharje in njegovo trdo, neomajno ravnanje s sobesedniki. Kantorjevega drznega, neustrašnega, toda povsem poraženega antagonista Maksa, ki grebe po mogotčevi duši,

Z 2. strani

Kaj pravzaprav hoče...

Razumemo, da se pripravlja na volilni spopad in da je že pričela z "brusenjem nožev", vendar je prišla na dan tudi s predlogi, ki so "skregani z zdravo pametjo". Naj opozorimo le na predlog hkratnega obtoka evra in lire. Ni treba biti kdo ve kakšen monetarni oziroma gospodarski izvedenec, da se ti pred takim predlogom naježijo lasje. Romano Prodi je ob takih izvajanjih dejal, da "se mora Ita-

lija zahvaliti Evropi, če je še vedno moderna država". "Izven Evrope bi nas velike spremembe v današnjem svetu - je pristavil - požrle in zmele. Italijo lahko reši le Evropa". Naj našim bralcem še pojasnimo, da je Pontida manjši kraj kakih 16 km od Bergama na cesti proti Brescii. V zgodovini je Pontida znana, ker so se leta 1167 v tamkajšnji benediktinski opatiji zbrali odposlanci iz občin Cremona, Bergamo,

Mantova, Brescia in Ferrara ter položili PRISEGO in hkrati ustanovili LIGO za boj zoper nemškega cesarja Fridrika Rdečebardca. Deset let kasneje je cesar bil poražen pri mestu Legnano. Premagala ga je Lombardska liga.

Pomemben notranjepolitični dogodek je tudi odprava hudega spora znotraj Marjetice. Prodi in Rutelli sta se namreč sporazumela, da bo kandidat za mesto ministrskega predsednika zbran na primarnih volitvah, ki se jih bodo udeležili pripadniki vseh političnih strank in skupin, ki se prepoznajo v Oljki. Za Marjetico bo

glavni kandidat Romano Prodi, ki je preklcal napoved, da bo dal pobudo za ustanovitev lastne politične skupine, kar naj bi bila posledica dejstva, da je Marjetica sklenila, da bo na volitvah nastopila s svojim znakom. Grozil je zato razcep v Marjetici, kar bi gotovo ošibilo celotno levo sredino in morda celo postalo vzrok za poraz na državnozborskih volitvah čez kakih 10 mesecev. Prodi pa ne bo edini kandidat na primarnih volitvah. Kandidaturo so namreč napovedali Bertinotti, Di Pietro in še marsikdo. Resen kandidat za zmago pa je le Romano Prodi.

Kratke

Predlogi za izboljšanje in dopolnitev zakona o vojnih veteranih

Vodstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo si že dalj časa prizadeva za izboljšanje in dopolnitev zakona, ki ureja položaj in pravice te kategorije borcev za samostojnost in neodvisnost Slovenije. Zveza veteranov deluje kot društvo, ki je v javnem interesu in je tudi včlanjeno v svetovno veteransko organizacijo. Šteje nekaj več kot 23.000 članov, med katerimi so tudi nekdanji miličniki, ki so se bojevali za samostojno Slovenijo. Srečko Lisjak, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo, opozarja, da je Zakon o vojnih veteranih nepravilčen do nekaterih nekdanjih udeležencev osamosvojitvenih procesov. Obravnava namreč samo oborožene udeležence vojnega spopada, ki so bili vpoklicani v teritorialno obrambo, ne pa tudi tistih neoboroženih udeležencev, ki so si prizadevali za osamosvojitve Slovenije. Gre, denimo, za domoljube, ki so brez vojne ovirali pripadnike jugoslovanske vojske, reševali ranjence in pomagali pri organizaciji odpora. Že prejšnja vlada se je strinjala, da je zakon v omenjenem smislu potrebno dopolniti. Zdaj se je vodstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo z ministrom za delo, družino in socialne zadeve dogovorilo, da bodo predlog sprememb vendarle vložili v parlamentarni postopek. S tem soglašata tudi Ministrstvo za notranje zadeve. Zavzemajo se tudi za spremembo določila, po katerem status veterana pripada samo udeležencem osamosvojitvenega boja, ki so stari več kot petdeset let. Po novem naj ne bi bilo nobene starostne omejitve. / M.

V Novi Gorici prireditve za spoznavanje Rezije

Mestna občina Nova Gorica je pripravila več prireditev z naslovom Dan Rezije v Novi Gorici. V sredo, 15. t.m., so v avli občinske zgradbe odprli razstavo umetniških stvaritev Lorenzine Di Biasio na temo Povej mi pravljico. Gre za Rezijanko, ki živi v Milanu in se pretežno posveča fotografiji. Leta 2003 je posebno fotografsko razstavo posvetila babicam in dedkom iz Rezije, leto kasneje pa je te fotografije objavila v svoji prvi knjigi. Hkrati so v avli občinskega poslopja odprli tudi razstavo o brusačih iz Rezije. Župan občine Rezija Sergio Barbarino je v četrtek, 16. t.m., pozdravil svetnice in svetnike mestne občine na zasedanju mestnega sveta. V soboto, 18. t.m., pa so pripravili Dan Rezije, celodnevno prireditev, na kateri so celovito predstavili Rezijane in njihovo kulturo. Predstavili so se znani rezijanski brusači, ki so obiskovalcem ponujali svoje storitve. Potekal je tudi kulturni program, v katerem je nastopila folklorna skupina Val Resia ob sodelovanju godcev. Ob tem so gostje prikazali tudi turistične znamenitosti Rezije. Poseben program so pripravili za otroke. Vrhunec dogajanja je bila zaključna prireditev v Slovenskem narodnem gledališču v Novi Gorici. Imenovali so jo Večer Rezije. Prikazali so dokumentarni film o rezijanskem narodnem parku, nastopila je folklorna skupina, prebirali so pesmi pesnikov Silvane Paletti, Rina Chinesaja in Renata Quaglia, v rezijanski in slovensčini. Goste je pozdravil novogoriški župan Mirko Brulc. V Novi Gorici so se za predstavitev rezijanske kulture odločili zato, ker Rezija še vedno ostaja odmaknjena dežela, ne dovolj poznana ljudem na našem območju, pa čeprav je Goriška skorajda ena od njenih prvih sosed. Obenem pa so bili Rezijanom od Slovencev poznani samo Bovčani, zato v svojem narečju Slovence poimenujejo kar z besedo "ta buški" (iz Bovca, Bovčani). / M.

HIT v Novi Gorici bo tožil Avstrijo

HIT v Novi Gorici bo najbrž vložil tožbo na evropskem sodišču zoper državo Avstrijo. Sosednja država je namreč konec leta 2003 sprejela zakon, ki prepoveduje, da bi tuje igralnice v Avstriji oglaševale svoje storitve. Vendar gre pri tem za nejasnost oz. dvoumnost novih predpisov. V zakonodaji namreč piše, da je na avstrijskem ozemlju prepovedano sprejemati kapitalske vloške tujcev v igralniško dejavnost, medtem ko določila o oglaševanju igralniške dejavnosti niso natančna in jasna. HIT je terjal pojasnila od avstrijskega finančnega ministrstva, po šestih mesecih odlašanja pa je novogoriška družba pred kratkim dobila odgovor, v katerem zgolj pojasnjujejo, da so zakon sprejeli zaradi zavarovanja javnega interesa. Niso pa jim odgovorili na konkretno vprašanje, ali lahko tuje igralnice oglašujejo svojo dejavnost na avstrijskem tržišču. V Avstriji se očitno zavedajo, da bi jih priznanje o prepovedi oglaševanja lahko privedlo pred Evropsko sodišče, saj s tem preprečujejo prestop storitev med državami članicami EU, kar je ena izmed temeljnih pravic v povezavi. Če bo tožba na Evropsko sodišče vložena, bo zanimiv razplet, tudi zato, ker menda v Italiji, od koder prihaja največ Hitovih gostov, pripravljajo podoben zakon. Medtem pa je časopisno podjetje Styria v Gradcu zavrnilo sprejem in objavo Hitovega reklamnega oglasa, s katerim so hoteli avstrijsko javnost oz. tamkajšnje možne goste obvestiti o odprtju nove igralnice novogoriške družbe na meji z Avstrijo v Šentilju. / M.

Vabilo na premiero

V sklopu tradicionalnega praznika vaških zavetnikov sv. Petra in Pavla vabi gledališka skupina kulturnega društva "Brce" iz Gabrovce pri Komnu na premiero satiričnega večera Beseda ni konj, ki bo v petek, 24. junija, ob 21. uri na vaškem trgu pred cerkvijo, ponovitev pa naslednji dan, v soboto, 25. junija 2005, prav tako ob 21. uri. Izбира in odločitev za satirični večer je prišla - kot pravijo njegovi realizatorji - iz gledanja televizijski dnevnikov. Se je ta naša "ljuba domovina, malo lačna, malo sita" v petnajstih letih res spremenila v takó zaresno in mrko državico, da v njej skoraj ni več prostora za smeh, kaj šele za samiroinijo? Na to vprašanje s hudomušno in piko besedo odgovarjajo avtorji večera: Andrej Jelačin, Miloš Mikeln, Aldo Nicolaj in Sergej Verč, ki je tudi režiser uprizoritve. Pri tem so mu pomagali gledališka igralka Minu Kjuder ter skupina devetih igralcev.

V goriški statistični regiji

Poslovanje se na Goriškem danes izboljšuje

Na sedežu Gospodarske zbornice Slovenije - Območne zbornice za severno Primorsko v Novi Gorici so v torek, 14. junija, predstavili kazalnike razvoja severnoprimske regije, kjer je bilo v letu 2004

V zvezi z velikostjo družb je Božičeva poudarila, da na Goriškem prevladujejo majhne družbe, ki jih je bilo v letu 2004 kar 1973 od skupaj 2070 družb. Dodala je še, da so majhna podjetja v minulemu letu dosegla tudi

povprečje je v letu 2004 znašalo 1,2 milijonov tolarjev, na Goriškem pa devet odstotkov več. Stopnja brezposelnosti je bila po besedah Božičeve v minulemu letu 7,4-odstotna, kar je manj od stopnje

registriranih 2070 družb. Vse družbe na severnoprimskem koncu so v letu 2004 skupaj ustvarile 661,5 milijard tolarjev prihodkov, kar je za 12,9 odstotkov več kot v letu 2003, odhodki v višini 629 milijard tolarjev pa so bili za 11,8 odstotkov višji od tistih v letu 2003. Kot je uvodoma povedala direktorica GZS Območne zbornice za severno Primorsko Mirjam Božič, se poslovanje gospodarskih družb v regiji z makroekonomskega vidika izboljšuje. Poudarila je tudi, da so družbe, v katerih je bilo v letu 2004 zaposlenih skupaj 27.286 ljudi (40 manj kot v letu 2003), ustvarile 192 milijard tolarjev dodane vrednosti. Dodana vrednost na zaposlenega je znašala dobrih sedem milijonov tolarjev, kar je za 12,5 odstotkov več kot v letu 2003 in več od slovenskega povprečja, ki je znašalo 6,6 milijona tolarjev na zaposlenega.

največjo, 34-odstotno rast prihodka. Kljub temu se gospodarstvo regije najbolj naslanja na velika podjetja, ki zaposlujejo skoraj polovico vseh zaposlenih v gospodarstvu in ustvarijo 54,5 odstotkov prihodkov statistične regije. Po prihodku so največje družbe v regiji Kolektor Group, Hidria in Hit, po čistem dobičku pa je na prvem mestu Hit, sledita pa Salonit Anhovo in Soške Elektrarne Nova Gorica. Na področju višine bruto plač se je severnoprimska regija v minulemu letu uvrstila na tretje mesto, za ljubljanskim in koprskim območjem, kjer je bila višina bruto plač večja od slovenskega povprečja, ki znaša 267.571 tolarjev. Na Severnoprimskem so bile bruto plače v gospodarstvu za dva odstotka nižje od slovenskega povprečja. Tudi glede dohodnine na prebivalca se je goriška statistična regija znašla na tretjem mestu. Slovensko

brezposelnosti v Sloveniji, ki je bila 10,4-odstotna. Postregla je tudi s podatkom, da je bilo v goriški statistični regiji v letu 2004 registriranih 3813 brezposelnih oseb. Največ delavcev je zaposlenih v predelovalni dejavnosti, ki prinaša tudi največ prihodkov. Delež predelovalne dejavnosti med vsemi dejavnostmi znaša že več kot 42 odstotkov. Na drugo mesto po doseženih prihodkih se uvršča trgovina, na tretje pa gradbeništvo. Glede števila zaposlenih pa je gradbeništvo na drugem mestu pred trgovino. V letu 2004 so gospodarska podjetja severne Primorske največ izvozila v Italijo (za 177 milijonov evrov), Nemčijo (169 mio evrov), na Hrvaško (48 mio), Francijo (44 mio) in v ZDA (40 milijonov evrov), uvažala pa so predvsem iz sosednje Italije (221 mio evrov), Nemčije (95 mio), Avstrije (32 mio), Hrvaške (27 mio) in Francije (16 milijonov evrov).

Nace Novak

Uspešni na vseh področjih in imajo veliko novih zamisli

Deset let občine Brda

V Goriških Brdih so se s slavnostno sejo občinskega sveta in na razne druge načine spomnili desete obletnice ustanovitve svoje občine. Njen razvoj in nadaljnje načrte, pa tudi razmere oz. stanje na raznih področjih obravnava Zbornik občine, ki je izšel pred nekaj dnevi. Župan je v tej publikaciji zapisal pomenljivo spoznanje, da so tudi manjše občine, denimo Brda, lahko koristne in uspešne. "Izvedli smo precej naložb, česar v stari obliki organiziranosti še zdaleč ne bi mogli", je prepričan Franc Mužič, ki je že vseh deset let župan Brd. V Brdih poleg tradicionalnih in najbolj donosnih dejavnosti, vinogradništva, vinarstva in sadjarstva, pospešujejo tudi turizem. Zanj skrbijo Turistični informativni center, Vinoteka Brda in petnajst turističnih vodičev, ustanavljajo pa tudi Konzorcij Brda. Ta gospodarska družba bo skrbela za celotno trženje in promocijo

Brd. Župan v omenjenem uvodnem zapisu zbornika poudarja, "da številni posamezniki, delegacije in skupine turistov, ki prihajajo v Brda z vsega sveta, resnično občudujejo to prelepo deželo. Navdušeni so nad naravnimi lepotami, kulturno dediščino, nad vsem, kar ponuja naša občina. Bricem drugi zavidajo hiter razvoj in napredek na vseh področjih. Kot župan lahko pojasnim, da je to sad iznajdljivih, predvsem pa garaških Bricev. Čeprav v občinskem svetu v vseh mandatih sedijo predstavniki od šestih do osmih političnih strank, delujemo enotno. To omogoča hitro, kakovostno in učinkovito delovanje naše občine." Brda mejijo s petimi občinami v Italiji in z večino dobro sodelujejo. Skupaj s sosednjimi občinami si prizadevajo za podaljšanje urnikov mejnih prehodov in za sodelovanje obeh delov Brd, s središči na Dobrovem in Števerjanu. Se-

daj se župan in drugi občinski upravitelji trudijo zlasti za izboljšanje preskrbe z vodo, ki bi jo zagotavljal vodovod Mrzlek pri Solkanu. Gre za velik in tudi drag projekt, ki bi ga financirali pretežno iz državnih in evropskih sredstev. Vsebinska zbornika je pestra, raznolika in zanimiva. Opisani so nastanek občine, vaške skupnosti v Brdih, Osnovna šola na Dobrovem s podružnico v Kojsem, obe enoti otroškega vrtca, podrobno pa je predstavljeno tudi gospodarstvo. S tega področja publikacija obravnava vinsko klet na Dobrovem, Konzorcij Brda, oljkarstvo v Brdih, čebelarstvo, vinoteko na Dobrovem in Združenje vinogradnikov in vinarjev v Brdih. Našteta in ocenjena so kulturna in druga društva, dodan pa je seznam tradicionalnih prireditvev v Brdih, s poudarkom na prazniku češenj. Zbornik občine Brda je uredil uredniški odbor z urednico Stašo Peršolja. Izšel je v nakladi 2.500 izvodov.

M.

Zgonik Zadruga kraška banka

Poslovanje v prid skupnosti

Zadruga kraška banka z Opčin predstavlja nadvse pozitivno izkušnjo zamejskega poslovanja, ki zaradi uspešnega delovanja utegne zadovoljiti tako svoje stranke kot tudi naše družbeno tkivo, saj lahko prek njene podpore zaživi marsikatera pobuda, ki bi drugače težko zagledala luč. To je obenem nazor, ki ga sorodne hranilnice gojijo na vseh državni ravni, se pravi, da precejšen delež svojih adutov izkoristijo za spodbujanje razvoja skupnosti in jo varujejo pred revščino in odehuhi. Tako o prvem kot o drugem delokrogu ZKB je bil govor na srečanju, ki je v nedeljo minulega tedna potekal v športno-kulturnem centru v Zgoniku.

Najprej pa je bil uvodni del

snidenja posvečen izrednemu občnemu zboru, ki so ga odgovorni sklicali zato, da bi člani zadruge posodobili zadrugni statut v luči novih zakonov in predpisov. Večina spremljenih členov zadeva redne postopke poslovanja, sicer do korenitih novosti ni prišlo. Če je bil prvi del zgoniškega srečanja nekako 'delovnega' značaja, je bil drugi posvečen presoji lanskega delovanja oz. predstavitvi socialne bilance 2004: od tod so posegi posameznih govornikov začrtali globok vpogled v specifiko tovrstnih bančnih ustanov, ki so na italijanskem območju dejavne že kar 120 let in so danes zadolžene za kar 6,4% vseh posojil italijanskega bančnega sistema. Posebno pozornost so govorniki, med

katerimi gre omeniti predsednika S. Stancicha, ravnatelja K. Brajnika in podpredsednika A. Kovačiča, posvetili 'socialni odgovornosti ZKB', ki nepristransko podpira številne kulturne, rekreacijske, športne, šolske in verske pobude: lani je openska bančna ustanova podprla 201 tovrstno pobudo in speljala socialni aktiv v višini 9 milijonov 242 tisoč evrov. Zgoniško srečanje je obogatilo tudi pester kulturni spored, ki ga je povezovala odgovorna urada za Člane ZKB Sabina Citer. Na njem so sodelovali Otroški pevski zbor Kraški cvet iz Trebč pod vodstvom sestre Karmen Koren, pihalni orkester Ricmanje, pevka Andrejka Možina in MEPZ Trst, ki ga vodi Aleksandra Pertot.

Na Goriškem pilotni projekt

Zapis izdanih zdravil na kartico zdravstvenega zavarovanja

Predstavniki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) na čelu z generalnim direktorjem Borutom Miklavčičem so na sedežu novogoriške območne enote zavoda v sredo, 15. junija, predstavili poskusno uvedbo zapisa izdanih zdravil na kartico zdravstvenega zavarovanja, ki se je v novogoriški regiji začela v ponedeljek, 13. junija. Po štirih mesecih poskusnega izvajanja projekta in njegovi dodelavi na podlagi obravnavanih pripomb in predlogov bo projekt, predvidoma v začetku leta 2006, zaživel tudi na nacionalni ravni. Njegov osnovni cilj je zagotoviti visoko varnost bolnikov v postopkih zdravljenja z zdravili, dobrodošel pa je tudi zaradi boljše informacijske povezanosti med zdravniki in farmaceuti.

Borut Miklavčič je uvodoma povedal, da na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije sistem kartice zdravstvenega zavarovanja od njene uvedbe v letu 2000 nenehno nadgrajujejo z novimi podatki. O najnovejši dopolnitvi, zapisu izdanih zdravil na kartico, je povedal, da se bo s projektom, ki so ga pripravili ob podpori ministrstva za zdravje, Zdravstvenega sveta, Komisije RS za medicinsko etiko, Zdravniške zbornice Slovenije, Lekarniške zbornice Slovenije ter Inštituta za varovanje zdravja RS bistveno zmanjšala možnost napačne uporabe zdravil, saj bodo farmaceutom in zdravnikom na voljo podatki o vseh zdravilih, ki jih je oseba že prejela. Kot zanimivost je dodal, da v Nemčiji samo zaradi napačne porabe zdravil vsako leto umre 40 tisoč ljudi.

Miklavčič je povedal še, da so odhodki obveznega zdravstvenega zavarovanja za zdravila v Sloveniji v minulemu letu znašali 61 milijard tolarjev, in dodal, da se zaradi neporabljenih in zavrženih zdravil po nepotrebnem porabi za povprečno 1 milijardo tolarjev letno. Podrobnosti o poskusni uvedbi v novogoriški regiji je predstavil vodja omenjenega projekta na ZZZS Marjan Sušelj. Povedal je, da so na potrebo po bolj natančnih podatkih o zdravilih, ki jih je prejel njihov pacient, opozarjali zdravniki in farmaceuti, še posebej po uveljavitvi

sistema medsebojno zamenljivih zdravil. Na tej podlagi je zavod zasnoval informacijske rešitve, ki omogočajo zapis informacij o izdanih zdravilih zavarovani osebi na njeno kartico zdravstvenega zavarovanja. Poudaril je, da bo s tem informacija o zdravilih, ki jih je oseba že prejela, dostopna zdravniku ob predpisu novega zdravila in farmacevtu ob izdaji tega. Izrazil je tudi prepričanje, da prinaša novost boljši uspeh zdravljenja in bolj racionalno predpisovanje zdravil v breme obveznega zdravstvenega zava-

milionov tolarjev, za prenos na celotno slovensko ozemlje pa bo potrebnih še slabih 80 milijonov tolarjev. Pojasnil je tudi, da bodo na kartici za vsako izdano zdravilo zapisani podatki o količini, datumu izdaje, ipd., pa tudi podatek o morebitni nezamenljivosti določenih zdravil. Ker so podatki o izdanih zdravilih osebnostni podatki, so na zavodu poskrbeli za visoko stopnjo njihovega varovanja. Podatke na kartici bo mogoče prebrati le z ustrezno profesionalno kartico, ki jo bodo imeli le poo-

rovanja, predvsem pa večjo varnost bolnikov, saj danes niso redki primeri, ko bolnik istočasno jemlje tudi več kot deset vrst zdravil. Zapis izdanih zdravil na kartico bo preprečil primere zamenjave, podvajanja ali nezdružljivosti zdravil, ki lahko vodijo do nevarnih in morda tudi usodnih zapletov. V zvezi s poskusno uvedbo v območni enoti Nova Gorica, ki zajema mesta Nova Gorica, Ajdovščina, Tolmin in njihovo okolico, je Sušelj povedal, da so od ponedeljka dalje v pilotni projekt vključene vse zavarovane osebe z omenjenega območja, pa tudi vsi ostali, ki bodo v tem času prejeli zdravilo na recept v lekarnah na Goriškem, kar naj bi skupno pomenilo približno sto tisoč zavarovanih oseb. Povedal je tudi, da so v projekt aktivno vključeni vsi izvajalci zdravstvenih storitev na Goriškem in da so na vseh 297 delovnih mestih ustrezno dopolnili programsko opremo ter usposobili zdravstveno osebje. O stroških izvajanja projekta je povedal, da so za poskusno uvedbo na Goriškem potrebovali 20

blaščeni zdravstveni delavci. Sušelj je povedal še, da se bodo ob obisku samopostrežnega terminala vsem zavarovanim osebam na kartico avtomatično zapisala uporaba vseh zdravil v minulemu letu, priložnost pa je izkoristil tudi za poziv vsem zavarovancem na Goriškem, naj pred obiskom zdravnika ali lekarne potrdijo kartico, pa čeprav veljavnost njihovega zavarovanja še ni potekla. Spregovoril je tudi o nadaljnjem razvoju "kartičnih" rešitev za bolj kakovostno predpisovanje in izdajanje zdravil. Najprej je povedal, da bo zapis izdanih zdravil na kartico v celotnem slovenskem prostoru zaživel predvidoma v začetku leta 2006, ko na zavodu načrtujejo tudi uvedbo zapisa težkih alergijskih reakcij in preobčutljivostnih reakcij po zdravilih. Poudaril je še, da bodo s tem zgrajeni potrebni temelji za uvedbo elektronskega recepta, za zaključek tega projekta pa bo potrebna združitev nacionalnega informacijskega in strokovno medicinskega ter farmacevtskega znanja.

Nace Novak

Podelitev bralnih značk goriškim osnovnošolcem v KCLB

Pravi muzikal z gibčnimi akrobati za vesel konec šolskega leta

“Vesele počitnice s knjigo v roki!” je bilo toplo voščilo in priporočilo prof. Andreje Duhovnik, predstavnice Ministrstva za kulturo in šolstvo RS, ki je z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu in Zavodom za šolstvo pomagalo pri uresničitvi letošnje bralne značke, in Mance Perko, ki je prinesla pozdrave predsednika Slavka Preglja in podpredsednika društva Bralna značka Toneta Partliča. Učenci so se z učitelji zbrali v sredo, 8. t.m., v Kulturnem centru Lojze Bratuž na slovesnem podeljevanju tradicionalnih bralnih značk. Povezovala ga je učiteljica Barbara Rustja. Zahvalila se je vsem, ki so omogočili to praznovanje, še posebej vodstvu KCLB za gostoljubje. Na oder je priklivala

predstavnike posameznih razredov osnovnih šol iz Goriške, da bi prejeli zajetne pakete bralnih značk, ki so jih v naslednjih dneh učitelji porazdelili po razredih. Na oder so stopili tudi zlati superbralci, pravi knjižni molji z velikim številom prebranih knjig, in sicer iz OŠ L. Zorzut s Plešivega: Luciola Andrea (2. r.), Keber Veronika (3. r.), Castellan Elisabetta (5. r.); iz OŠ J. Abram iz Pevme: Sanja Vogrič (1. r.), Ivana

Foto Bumbaca

Radikon, Eva Modula (2. r.), Tina Paljk, Federico De Naccini (5. r.); iz OŠ A.

Gradnik iz Števerjana: Lulijan De Caro, Jan Lango, Matej Hlede (1. r.), Jernej Terpin, Ana

Terčič (3. r.); iz OŠ O. Župančič iz Gorice: Mara Guadagnino, Anna Vitale (2. r.); Tim Guadagnino (3. r.), Jan Mauri, Caterina Tanzariello, Gioia Innocenti (4. r.), Tadej Pahor, Sara Cossutta, Leonardo Scaringella, Carlotta Zitter, Diana Berte (5. r.); iz OŠ F. Erjavec iz Štandreža: Lara Raum, Marta Speranza, Lara Cej, Elena Marvin, Alice Stecchina (2. r.), Maria Milanese (3. r.), Eva Speranza, Valentina Cijan (4. r.), Ivan Rustja, David Abrami (5. r.). Najmlajši so prejeli nalepke, večji pa majice z Ostržkom, razpoznavnim znakom bralne značke. Kot je povedala Duhovnikova, je letos na osmih prireditvah na Tržaškem in Goriškem prejelo

bralne značke 2000 zagrizenih bralcev. Knjižno presenečenje, dar Odbora staršev, je prejelo 36 učencev iz vseh omenjenih šol, ki jih je osrečil sredin žreb. Vse šolarje pa je neizmerno razveselil in navdušil nastop gledališke skupine Gib ZKD Piran in Plesno akrobatske skupine Flip Piran. V zelo pisani, bogati kostumski in scenski obdelavi so izvajalci prikazali svojevrstno inačico znane povesti Frana Levstika Martin Krpan v priredbi Mojke Mehora Lavrič, ki je s Stasjo Mehora delo zrežirala; obe pa sta s Špelo Vasič Štepančič in z Lejo Romano Župančič pripravili tudi koreografijo na živahno glasbo Aleša Lavriča. Izredno slikoviti in v poskočnem tempu potekajoči glasbeni predstavi je mlada publika burno ploskala in se še posebno razvnela ob vrtočavih akrobatskih spretnostih gibčnih izvajalk ter hudomušnem nastopu ministra Gregorja alias Žige Rustja, ki se je izkazal za pravega komedijanta.

Iva Koršič

Deseta številka Pastirčka Hura, počitnice!

Razigrano vzklika Pastirček, ko se veseli prostih dni s šolarji, ki so že spravili torbe z vsemi šolskimi potrebčinami v temni kot in se odpravljajo na zasluženi oddih. Sočasno pa jih opozarja, naj ob počitnicah ne samo lenarijo, ampak tudi pomagajo doma, in naj ne pozabijo na Pastirčka. Ta bo prihodnje leto še zanimivejši le z njihovo pomočjo. Zato naj pridni pisci za beležijo vse, kar bodo lepega doživeli, zamudniki pa naj narišejo kaj vedrega za naslovno stran. Pastirček svojim zvestim bralcem še priporoča, naj revijo ponudijo prijateljem in znanecem, da se bo Pastirčkov krog še bolj razbohotil in popestril. Tudi tokrat je zelo živahen in zanimiv. Za to imajo veliko zaslugo mali dopisniki Pastirčkove pošte, ki so vanjo nasuli veliko pisemc. Med temi je tudi večja fotografija s podeljevanja bralne značke v tržaškem Kulturnem domu. Prireditve so oblikovali petošolci did. ravnateljstev Opčine, Sv.

Ivan in Sv. Jakob, ki so v sklopu izobraževalnega projekta S knjigo na oder obiskovali gledališko delavnico pod vodstvom igralcev SSG Nikle Petruške Panizon in Gregorja Geča. Tisti, ki niso nastopali na odru, so napisali vrsto prizorov s protagonisti živalicami. Nekaj teh je v junjski številki Pastirčka, v kateri je tudi fotografija Katje Pahor, drugošolke OŠ J. Abram iz Pevme, ki je osvojila prvo mesto na deželnem tekmovanju v kotalkanju. O njej pišejo njeni sošolci. Pastirčkov časnikar meseca je Martin Grusovin, tretješolac OŠ F. Bevk z Opčin. Sestavil je prikupen spis Jaz sem metulj v obliki te lahkokrile žuželke. Iskrene čestitke! Kaj se dogaja s knjigami, ko so otroci na počitnicah? O tem hudomušno pripoveduje pesmica Knjige Zlate Volarič. Nerodni Patek bo svoje zvezke spravil v klet, da se bodo miške kaj naučile! Kako pusto, prazno in dolgočasno je v šolskih učilnicah ob poletnem premoru, razodevajo sti-

hi V. T. Arharja z naslovom Poleti, ki so v pravem nasprotju s smejočo se deklico Danile Kom-

Foto DPD

janc. Da ne bi učenci pozabili na poletno branje, je Barbara Rustja

odbrala še zadnjo letošnjo knjigo iz zakladnice slovenskih klasičkov, in sicer iskrive pesmice o živalicah Srečka Kosovela Medvedki sladkosnedki z nežnimi, prikupnimi ilustracijami Jelke Reichman. Kot vselej je drobnemu izseku iz vsebine dodala vprašanja za bistrice glavic, dopolnjevanje in še vabilo k risanju bele mačice in najljubše mucke. Z besedami se bistro poigravata Berta Golob v prešernih verzih Učeno in zapleteno in rubrika Kar lepo po vrsti z dopolnjevanje. Kaj dobiš? In Svetopisemskim kvizom. Svetopisemski poboravanka za male bralce pa opozarja, kako

so ljudje, po izgonu iz raja, slabo ravnali med seboj. Junija je praznik sv. Petra in Pavla in prav na ta dan bo Lojzetov brat Pavel, iz poboravke Duhovnik na veke Karmen Smodiš, posvečen v mašnika in zato bo za vse velik praznik. Da je čas počitnic res tu, sta se prepričala tudi vila Cirila in Škrat Kosmat, ki bosta s pomočjo otrok spravila v kovček vse potrebno za na morje, tudi zgledujoč se po športnem kotičku, namenjenem plavanju. Morda pa bosta šla na slovensko obalo in obiskala lepi Piran, ki je zrasel na ostankih rimske utrdbe, in se podala v Sečovelje na ogled solin, kakor so storili stric Maks in njegova dva nečaka, ki sta se po daljšem potepanju vrnila v Tržaški zaliv. Metla Pika Marize Perat pa se je pošteno naveličala svojih potepških dogodivščin in jo naglo ucvrila..., kam, naj bralci sami odkrijejo! Kaj pa kuža Pazi, izpod peresa Olge Tavcar? On ne misli na daljne kraje, raje uživa zlato svobodo v

Mirkovem sadovnjaku, ki je zdaj prepoln vabljenih rdečih in črnih česenj. Pastirček se je na sprehodu ob pomoči Ane Rupil in Danile Komjanc zaustavil pri črnem bezgu, ga opisal in pripisal vse njegove dobre lastnosti. Tudi po njem se podijo čebele, ki jih bo gojil medo, ko bo čebelar. Čeprav je napočil čas počitka, vsi ne gredo na počitnice: gotovo ne Bog, ki nas zmeraj spremlja in je vedno pripravljen vsakogar poslušati, in tudi ne lepo vedenje, po katerem se moramo ravnati tudi, ko gremo v gledališče ali kino! Dragi mali bralci, Pastirček in vsi njegovi sodelavci vam želijo nepozabnih sončnih dni, Giorgina Piščanec pa vas vabi, da iz srca zaigrate v orkestru s tistimi instrumenti, predstavljenimi v letošnjem 59. letniku Pastirčka, ki vam je na 320 straneh posredoval kopico zanimivih, nenavadnih, poučnih, šegavih in razvedrilnih prispevkov.

IK

Prejeli smo

TIGR zopet buri duhove

Polemike ob TIGRU so zanimive, pa ne samo zato, ker na to organizacijo gledamo različno, ampak tudi zato, ker jo nekateri hočejo poveljevati, drugi pa ji popraviti vse tiste krivice, ki so se delale njenim članom vsa leta v socialistični Jugoslaviji, ko se je tudi pisala socialistična zgodovina. Če odpremo Enciklopedijo Slovenije (ES) 1, na str. 35 lahko med drugim tudi preberemo. “... Akcijski pakt sta KPI in TIGR podpisala 15.12.1935... K pravici Slovencev pod Italijo do samoodločbe, odcepitve ali združitve v lastno državo se je KPI zavezala najprej samostojno na lastnem prenovitvenem kongresu v Lionu 1926. Glavno zaslugo pri tem ima tržaški komunist Vladimir Martelanc. Glej ES 5, str. 226-227, nato še bilateralno z izjavo KPI in KPJ februarja 1933 in nazadnje trilateralno z izjavo KPI, KPJ KPA aprila 1934. Glej ES 4, str. 215. Teze zanjo sta še prej decembra 1933 in januarja 1934 potrdila Balkanski sekretariat in splošni sekretariat Komunistične internacionale. Avtorja te izjave sta bila tržaška komunista Dragutin Gustinčič in Karl Hudomali. Prvo vpra-

šanje je: Ali je danes Enciklopedija Slovenije ustrežna? Če je, kaj se iz nje lahko uporabi in kaj ni uporabno? Kolikor vem, jo dijaki pa tudi študenti še vedno uporabljajo pri svojih raziskavah in jo redno navajajo. Spomin mi poroma v čas študija, ko sem obiskal priznanega slovenskega ekonomista in profesorja na ljubljanski ekonomski fakulteti. Ko sem sedel v njegovem kabinetu, se mi je pogled zapicil v enkratno vezavo knjig ruske enciklopedije. Vzkliknil sem: “Blagor vam, ki to imate in lahko uporabljate!” Mi smo bili tedaj na tem področju veliki reveži. On pa mi je mirno odgovoril: “Da, samo vi ne veste, kakšne oslarije so v teh knjigah!” Naprej nisva razpravljala... Tudi takšne enciklopedije obstajajo! Nekaj podobnega se dogaja zadnje čase tudi s TIGROM. Poudarek, da je bila to domoljubna organizacija, drži. Vsi Primorci, ki v tistem času niso odobrvali fašizma, so bili domoljubi, s tem pa ni rečeno, da so bili vsi TIGROVCI! Da so TIGROVCI sodelovali z obveščevalnimi službami, vemo. Znano je, da so bili povezani z angleško obveščevalno službo. Manj znano je, da so

sodelovali tudi s sovjetsko obveščevalno službo. Na to nas je pred časom opozoril dr. Jože Pirjevec, ki je do tega podatka prišel v moskovskih arhivih. Vsi vemo, da so si obveščevalne službe vedno izmenjavale podatke in nič nenavadnega bi ne bilo, če bi se odkrilo, da je kakšen tigrovski obveščevalni podatek pricurljal tudi v tedanji Rim ali Berlin. Znano je, da so širili slovensko literaturo, bodisi literarno bodisi politično. Prav tako je znano, da je med to literaturo bila tudi framasonska literatura, ki so jo dobivali v Ljubljani. O tem pričajo knjižice, ki so se pojavile v Baški grapi in smo o tem že pisali. Ali so TIGROVCI sploh vedeli, kdo so frasoni? Med to literaturo so bile tudi knjižice, ki so propagirale komunizem, leninizem, pa o tem se ne piše. Ker... Novejši podatek je celo ta, da so posamezniki dobivali orožje in strelivo od Italijanov. Zopet še eno neraziskano področje. Ali je bilo to strelivo in orožje kupljeno, ukradeno, podarjeno, ali so v zameno posredovane še kakšne druge usluge? Kakšne? O tem se zopet lahko razpravlja in razmišlja v nedogled... Zadržne čase govorijo, da TIGR ni bil teroristična organizacija. Najprej moramo razčistiti, kdo je terorist in kaj je teroristično dejanje. Če ima kdo pištolo, se ni terorist. Ko pa jo uporabi, če ko-

ga napade, pa se pogled na tega človeka spremeni. Če kdo tvori orožje in municijo, kar so delali TIGROVCI, prav gotovo ve, da se bo to orožje uporabilo za neko dejanje. Kakšno? Mirojubno gotovo ne, saj so živeli v času fašistične zasedbe... Znan je primer iz Kala nad Kanalom, ki je bil vse prej kot miroljubno dejanje! O vsem tem je bilo veliko napisanega... Grozje, ki so jih bili deležni od tigrovcev nekateri naši tolminski duhovniki (Šorli Peter, Štefan Tonkli) niso mejile na miroljubnost, ampak na vse kaj drugega... O tem smo se pred leti razpisali in so se nekateri gospodje iz Gorice tedaj čutili užaljene, pa sem jih povabil na špansko po Baški grapi, pa do tega še ni prišlo! Kaj čakajo? Znano je, da je nastalo Društvo za negovanje tradicije TIGR. Nič posebnega, saj danes obstajajo prav tako tudi druge podobne organizacije, ki negujejo karkoli že, da čas prezgodaj ne povzroči tega ali onega spomina. Bolj zanimivo je, kdo vse se v te organizacije vključuje. Zopet nastane vprašanje, zakaj? Iz domoljubja, pietete do takšne ali drugačne organizacije ali osebne uveljavitve...? Tako lahko razpravljamo dalje in ostanemo v nekem začaranem krogu, ki ga vsi poznamo...

Ambrož Kodolja

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 21. junija, ob 14. uri.

Skupnost družin Sončnica Poletno središče Srečanja 2005 in Izzivi

Čas je za sproščujoče urice oddiha

Veselo žvrgolenje in razigrano čebljanje odmeva od ponedeljka, 13. t.m., v prostranem parku Zavoda sv. Družine v Gorici, čudovitega zelenega gaja sredi mesta, ki so ga tudi letos č.č. šolske sestre dale na razpolago Skupnosti družin Sončnica, organizatorju poletnega središča Srečanja 2005. Tudi letošnje, šesto, pettedensko – delovalo bo do 15. julija – letovanje otrok, malčkov iz vrtca, osnovnošolcev in srednješolcev, je podprl SSO. Slovesno odprtje središča je potekalo v torek, 14. t.m., ko so se otroci zbrali v krogu poleg visokega "jambora", na katerega so razobesili zastavo s simbolom Srečanj 2005: roke. Otroci so namreč namočili dlani v razpoznavne barve starostnih skupin, poimenovanih Sonček, Volki, Orel, Ognjena puščica, in jih odtisnili na belo platno. S tem so se otipljivo zavezali, da si bodo v središču vsi prijatelji in da bodo vsi pripomogli k temu, da jim bo v teh sprostitvenih uricah čim lepše. Kot je povedal odgovorni vodja središča Mauro Leban, roke znajo marsikaj izpovedati, zato so jih izbrali kot simbolično

Foto JMP

znamenje letošnje poletne ponudbe, ki bo, po besedah predsednice Skupnosti

družin Sončnica Mirjam Bratina Pahor, nudila otrokom čim več

razvedrilnih trenutkov pri raznovrstnih skupinskih igrah, ob sproščenem tekanju, skakanju, lovljenju, guganju na gugalnicah, vrtenju na vrtiljakih, skrivanju, igranju nogometa ..., pa tudi kopanju v bazenu, ko bo sonce najbolj žgalo. Če bo pa dež nagajal, se bodo zatekli pod kar velik šotor, ki si ga je vodstvo središča sposodilo pri skavtih.

Posebnih dejavnosti letos ne bo, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, pa tudi zato, ker je učencem že šola nudila raznolike obšolske ustvarjalne ure in so otroci ob koncu šolskega leta utrujeni in željni svobodne igre na prostem. Kot že vrsto let bodo sicer nekajkrat na teden obiskovali delavnice združenja CISI in v njih marsikaj zanimivega izdelali iz najrazličnejših materialov v družbi mladih s psihofizičnimi motnjami, ki si izredno želijo ljubečega stika z

ljudmi. Čakajo jih tudi krajši in daljši izleti v naravo. Teh bodo deležni

predvsem srednješolci, za katere si je letos v lanskem jeseni nastalo društvo Mladinski dom

omislilo pustolovski poletni oddih Izzivi, ki poteka sočasno s Srečanji. Dobrodošlico z željo po dobrem počutju in zdravi zabavi so v torek obiskovalcem središča – prvi teden jih je bilo 57, v tem pa 60 – izrekli Ivo Cotič, predstavnik SSO – prisoten je bil tudi goriški pokrajinski predsednik SSO Janez Povše –, predsednica SDS Mirjam Bratina Pahor in pater Mirko Pelicon, ki je v skupni molitvi prosil, da bi Božji blagoslov spremljal te počitniške dni in pomagal otrokom, da bi bili čim bolj prijateljski med seboj in ubogljivi ter spoštljivi do animatorjev. Letos so to odgovorno delo sprejeli Ana Turus, Agata Pipan, Martina Corazza in Danijel Olivo; njim pomagata Mateja Fajt in Sara Terčič. Tehnično vodstvo so zaupali Andreju Fajtu, ki bo poskrbel tudi za to, da bodo želodčki vsak dan potešeni.

Otroci so ob pesmici Naj bo lep ta dan, ki so jo izbrali za letošnjo himno, glasno zavriskali in poskočili, nato pa šli na zaslužen malico.

Iva Koršič

Foto JMP

Foto JMP

MOST / Romanje

Bogastvo v različnosti

Čezmejno društvo MOST s sedežem v Mošu (Italija) je v času od 21. do 22. maja pripravilo že tradicionalno romanje po povezovalni poti Treh Marijinih svetišč.

lo peš na romanje po poti, ki je v burni zgodovini znalo povezovati različne narode na tem področju. S sveto mašo, pozdravnim pismom videmskega nadškofa mons. Pietra Brolla

smo se v soboto popoldan odpravili na pot proti Marijinemu Celju na slovenski strani. Pot je bila lepa in po zaslugi lepega vremena smo letos podrobneje spoznali vse lepote,

in si na naši strani ogledali še starodavno cerkvico, ki je znana po svojem tridelnem oltarju. Sledil je še zadnji vzpon proti Marijinemu Celju. Za duhovno hrano smo poskrbeli z besednim bogoslužjem v tamkajšnji župnijski kapeli, za telesno hrano pa so tudi letos poskrbeli domačini z Liga, ki so nas postregli v tamkajšnji šoli. Večer je minil ob prepevanju slovenskih, italijanskih, beneških in furlanskih pesmi pri skupnem ognju, ki smo ga zakurili na župnijskem dvorišču. Nedeljsko jutro smo začeli z dobrim zajtrkom, takoj za tem pa smo se odpravili proti Marijinemu svetišču na Marijinem Celju. S pesmijo in jutranjo molitvijo smo se Mariji priporočili za njeno varstvo pri drugem delu našega romanja, ko smo si za cilj zadali svetogorsko svetišče. Po dobrih dveh urah dokaj strmega spusta smo se v Desklah na kratko zaustavili, se odpočili in se odpravili naprej proti svetišču. Kljub različni starosti udeležencev (najstarejši je štel preko 72 let, najmlajši pa 6 let) smo lepo premagovali vse vzpone in spuste.

Med potjo se je stkalo veliko novih vezi in poznanstev, saj so se nekateri romarji sploh prvič srečali, več kot polovica pa nas je bilo takih, ki smo že lani romali skupaj in smo letos obujali spomine na tista dva dneva, ko smo dodobra spoz-

vesne svete maše v svetogorski baziliki, kjer so se zbrali verniki iz obeh Goric, iz koprške in goriške nadškofije. Tudi letos nas je koprski škof Metod Piriš pozdravil in na kratko zbranim vernikom v Marijinem svetišču predstavil našo

Šestdeset romarjev iz Slovenije in Italije (zamejstvo, Furlanija, Benečija) se je tudi letos poda-

in blagoslovom rektorja starogorskega svetišča patra Roberta na Stari gori nad Čedadom

ki jih ponujajo beneški hribi in doline. Okoli 18. ure smo mejo prestopili v kraju Britof

nali dobro in temno plat naše narave. Medtem ko smo se bližali cilju, so naši najmlajši romarji ob poti nabrali še šopek šmarnic, iz njega naredili venček, ki je kasneje krasil naše romarsko znamenje – križ, ki je letos že drugič prehodil povezovalno pot treh svetišč. Ob 16. uri smo se udeležili slo-

idejo povezovanja različnih narodov, ki živijo na teritoriju, ki ga zaznamuje reka Soča. Nasmejani obrazi in močni ter topli stiski rok so bili jasno znamenje, da smo se v dveh dneh romanja medsebojno dodobra spoznali, doživeli posebno duhovno izkustvo in da se čez leto spet srečamo.

Ljubo Bekš